

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Savska cesta 62

Poslovni broj: I Kž-Us-120/2022-16

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Željka Horvatovića, predsjednika vijeća te Sande Janković i Sanje Katušić-Jergović, članica vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice - specijalistice Buge Mrzljak Stenzel, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog N. V. i drugih, zbog kaznenog djela iz članka 333. stavka 1. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11., dalje: KZ/97.) i drugih, odlučujući o žalbama Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: USKOK), optuženog N. V. i optužene Z. P. podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 22. prosinca 2021., broj K-Us-34/2016., u sjednici održanoj 28. studenog 2023., u prisutnosti u javnom dijelu optuženog N. V. i njegove braniteljice, odvjetnice J. S., optužene Z. P. i njezinog branitelja, odvjetnika D. B., optužene J. M. i njezinog branitelja, odvjetnika N. C. te optužene J. M. i njezine braniteljice, odvjetnice I. I. I.,

p r e s u d i o j e

I U povodu žalbi USKOK-a, optuženog N. V. i optužene Z. P., a po službenoj dužnosti, preinačuje se pobijana presuda u pravnoj oznaci djela u odnosu na kaznena djela zlorporabe položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. opisana pod točkama 2), 3), 4) i 5) izreke te se izriče da su optuženi N. V. radnjama opisanim u točkama 2), 3) i 4), i optužena Z. P. radnjama opisanim u točki 2) izreke te presude počinili kaznena djela protiv službene dužnosti, zlorporabe položaja i ovlasti iz članka 291. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, dalje: KZ/11.), a da je optuženi N. V. radnjama opisanim pod točkom 5) izreke počinio kazneno djelo protiv gospodarstva, zlorporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11.

II Uslijed odluke pod I preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kazni i uračunavanju istražnog zatvora u odnosu na optuženog N. V. na način da mu se za kazneno djelo iz točke 2) izreke na temelju članka 291. stavka 2. u vezi s člankom 51. stavkom 1. KZ/11. utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina, za

kazneno djelo iz točke 3) izreke na temelju članka 291. stavka 2. u vezi s člankom 51. stavkom 1. KZ/11. kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci, za kazneno djelo iz točke 4) izreke na temelju članka 291. stavka 2. u vezi s člankom 51. stavkom 1. KZ/11. kazna zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i za kazneno djelo iz točke 5) izreke na temelju članka 246. stavka 2. u vezi s člankom 51. stavkom 1. KZ/11. kazna zatvora u trajanju 2 (dvije) godine, dok se prihvaća po prvostupanjskom sudu utvrđena kazna zatvora u trajanju 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci za kazneno djelo iz članka 333. stavka 1. KZ/97. opisano pod točkom 1) izreke te se na temelju članka 51. stavka 1. i 2. osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju 8 (osam) godina u koju se temeljem članka 54. KZ/11. uračunava vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 12. studenog 2013. do 14. ožujka 2014. i od 22. prosinca 2021. nadalje.

III Uslijed odluke pod I preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kazni u odnosu na optuženu Z. P. te se optužena Z. P. zbog kaznenog djela iz članka 291. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11., opisanog pod točkom 2. izreke prvostupanjske presude, na temelju članka 291. stavka 2. KZ/11. osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine u koju joj se na temelju članka 54. KZ/11. uračunava vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 15. listopada 2013. do 14. ožujka 2014.

IV Uslijed odluke pod I preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o oduzimanju imovinske koristi te se utvrđuje da umjetnička djela navedena u točki VI. 1/ izreke predstavljaju imovinsku korist koju je optuženi N. V. ostvario kaznenim djelom iz članka 291. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11., dok u ostalom dijelu odluka o oduzimanju imovinske koristi ostaje neizmijenjena.

V Žalbe USKOK-a i optuženih N. V. i Z. P. odbijaju se kao neosnovane te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Pobijanom prvostupanjskom presudom optuženi N. V. i optužena Z. P. proglašeni su krivima i to:

- optuženi N. V. pod točkom 1) za kazneno djelo protiv javnog reda, udruživanjem za počinjenje kaznenih djela iz članka 333. stavka 1. KZ/97. za koje mu je na temelju te zakonske odredbe utvrđena kazna zatvora od jedne godine i šest mjeseci, pod točkom 2) za kazneno djelo protiv službene dužnosti, zlouporabom položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. za koje mu je na temelju članka 337. stavka 4. KZ/97. utvrđena kazna zatvora u trajanju od pet godina, pod točkom 3) za kazneno djelo protiv službene dužnosti, zlouporabom položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. za koje mu je na temelju članka 337. stavka 4. KZ/97. utvrđena kazna zatvora u trajanju od jedne godine i 6 šest mjeseci te pod točkama 4) i 5) za kaznena djela protiv službene dužnosti, zlouporabom položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. za koja mu je na temelju članka 337. stavka 4. KZ/97. utvrđena kazna zatvora u trajanju od po dvije godine za svako djelo, pa je ovaj optuženik na temelju članka 60. KZ/97. osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od osam godina. Na temelju članka 63. KZ/97. u

izrečenu kaznu zatvora uračunato mu je vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 12. studenog 2013. do 14. ožujka 2014. te od 22. prosinca 2021. pa nadalje.

- optužena Z. P. pod točkom 2) za kazneno djelo protiv službene dužnosti, zlouporabom položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. za koje je na temelju tog propisa osuđena na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine. Na temelju članka 63. KZ/97. u izrečenu kaznu zatvora uračunato joj je vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 15. listopada 2013. do 14. ožujka 2014.

1.1. Nadalje, tom presudom su na temelju odredbe članka 158. ZKP/08. (pravilno bi bilo Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12.-Odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 80/22. dalje: ZKP/08.)), usvojeni imovinskopravni zahtjevi oštećenih pa je optuženom N. V., OIB, naloženo da

- Trgovačkom društvu K. d.d., OIB ..., na ime imovinskopravnog zahtjeva isplati iznos od 238.400,00 kuna sa zakonskom zateznom kamatom koja teče od dana pravomoćnosti ove presude pa do isplate po stopi određenoj za svako polugodište uvećanoj/uvećan za eskontnu stopu Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za 5% poena, i

- H., OIB, na ime imovinskopravnog zahtjeva isplati iznos od 35.483.202,00 kuna zajedno sa zakonskom zateznom kamatom koja teče od dana pravomoćnosti presude do isplate po stopi određenoj za svako polugodište uvećanoj za eskontnu stopu Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za 5% poena.

1.2. Potom je tom presudom na temelju odredbe članka 560. stavaka 1. i 2. ZKP/08. u vezi s člankom 82. stavkom 1. KZ/97.:

1/ utvrđeno da umjetnička djela autora Š. V. "Jedra", "Oklopljeni tvrđalj" i "Križ" te umjetnička djela umjetnika K. H. "Prema dolje", "Novogradnja 402" i "Hyperbaton" predstavljaju imovinsku korist koju je optuženi N. V. ostvario kaznenim djelom iz članka 337 stavaka 1. i 4. KZ/97. iz točke 4. izreke te presude

2/ utvrđeno da su umjetnička djela autora Š. V. "Jedra", "Oklopljeni tvrđalj" i "Križ" te umjetnička djela umjetnika K. H. "Prema dolje", "Novogradnja 402" i "Hyperbaton" imovina R. H. te

3/ naloženo optuženom N. V. predati u vlasništvo R. H. umjetničko djelo autora Š. V. "Križ" u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude i

4/ naloženo optuženom N. V. predati u vlasništvo R. H. umjetničko djelo autora K. H. "Hyperbaton" ili R. H. isplatiti vrijednost tog umjetničkog djela u novcu u iznosu od 5.000 € .

1.3. Nadalje, tom presudom je na temelju članka 560. stavka 3. ZKP/08. odbijen prijedlog USKOK-a od 10. prosinca 2020. da se od optuženog N. V. temeljem odredbe članka 557. stavka 1. ZKP/08. u vezi s člankom 82. stavkom 1. KZ/97.

oduzme iznos od 27.013.894,54 kune, zbog toga što je imovinska korist potpuno obuhvaćena imovinskopravnim zahtjevima.

1.4. Konačno, na temelju odredbe članka 148. stavka 1. i članka 145. stavka 2. točke 6. ZKP/08. optuženom N. V. naloženo je nadoknaditi troškove kaznenog postupka u paušalnom iznosu od 40.000,00 kuna, dok je na temelju odredbe članka 148. stavka 4. ZKP/08. odlučeno da će posebno rješenje o visini troškova donijeti predsjednik vijeća kada se pribave svi podaci o visini troškova.

1.5. Nasuprot tome, pobijanom presudom je na temelju članka 452. točke 6. ZKP/08. odbijena optužba protiv optuženih Z. P., J. M. i J. M. zbog počinjenja kaznenih djela protiv javnog reda, udruživanja za počinjenje kaznenih djela iz članka 333. stavka 3. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. činjenično i pravno opisanih pod točkom 1) izreke te presude.

1.6. Nadalje, na temelju članka 453. točke 3. ZKP/08. optužene J. M. i J. M. oslobođene su od optužbe zbog kaznenog djela protiv službene dužnosti, zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. sve u vezi s člankom 60. KZ/97. činjenično i pravno opisanih pod točkom 2) izreke, a optužena Z. P. zbog kaznenog djela protiv službene dužnosti, pomaganja u zlouporabi položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. i s člankom 38. KZ/97. činjenično i pravno opisanog pod točkom 4. izreke pobijane presude.

1.7. Potom je protiv optužene J. I. na temelju članka 452. točke 3. ZKP/08. odbijena optužba zbog počinjenja kaznenog djela protiv službene dužnosti, pomaganja u zlouporabi položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. i s člankom 38. KZ/97. činjenično i pravno opisanog pod točkom 5) izreke pobijane presude.

1.8. Naposljetku je na temelju članka 149. stavka 1. ZKP/08. odlučeno da u odnosu na odbijajući i oslobađajući dio presude troškovi kaznenog postupka iz članka 145. stavka 2. točaka 1. do 5. ZKP/08. te nužni izdaci okrivljenika i nagrada njihovih branitelja padaju na teret proračunskih sredstava.

2. Protiv te presude žalbe su podnijeli USKOK, optuženi N. V. po braniteljici, odvjetnici J. S. i optužena Z. P. po branitelju, odvjetniku D. B.

2.1. USKOK je podnio žalbu protiv oslobađajućeg i osuđujućeg dijela pobijane presude. Oslobađajući dio pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a osuđujući zbog odluke o kazni. Predlaže ovom sudu preinačiti pobijanu presudu na način da se optužena Z. P. proglasi krivom za kazneno djelo pod točkom 4) izreke, a optužena J. M. i optužena J. M. za kaznena djela pod točkom 2) izreke te da se da se optuženom N. V. za svako od kaznenih djela zbog kojih je proglašen krivim utvrde pojedinačne kazne zatvora u duljem trajanju te da mu se izrekne jedinstvena kazna zatvora u duljem trajanju kao i da se optuženoj Z. P. u odnosu na kazneno djelo iz točke 2) izreke izrekne kazna zatvora u duljem trajanju.

2.2. Optuženi N. V. je podnio žalbu zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o kazni i odluke o oduzimanju imovinske koristi, s prijedlogom ovom sudu da se pobijana

presuda ukine, predmet uputi prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku pred potpuno izmijenjenim vijećem.

2.3. Optužena Z. P. podnijela je žalbu zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke suda o kazni s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje, a podredno da se preinači pobijana presuda na način da se optuženoj Z. P. izrekne "blaža kazna od izrečene ili utvrdi blaža kazna zatvora".

3. Odgovore na žalbe podnijeli su USKOK, optužena Z. P. osobno, optužena J. M. po branitelju, odvjetniku N. C. i optužena J. M. po braniteljici, odvjetnici I. I. I.

3.1. USKOK u odgovoru na žalbe optuženika N. V. i Z. P. predlaže žalbe ovih optuženika odbiti kao neosnovane.

3.2. Optužena Z. P. u odgovoru na žalbu USKOK-a ne navodi izričit prijedlog, iako je iz sadržaja odgovora razvidno da predlaže da se njezina žalba usvoji, a žalba USKOK-a odbije.

3.3. Optužena J. M. u odgovoru na žalbu USKOK-a predlaže da se žalba USKOK-a protiv prvostupanjske presude kojom je oslobođena od optužbe odbije kao neosnovana.

3.4. Optužena J. M. u odgovoru na žalbu USKOK-a predlaže da se žalba USKOK-a protiv prvostupanjske presude kojom je oslobođena od optužbe odbije kao neosnovana.

4. Postupajući u skladu s odredbom članka 474. stavka 1. ZKP/08., spis je dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

5. O sjednici drugostupanjskog vijeća na njihovo traženje obaviješteni su optuženi N. V. i njegova braniteljica, odvjetnica J. S., optužena Z. P. i njezin branitelj, odvjetnik D. B., optužena J. M. i njezin branitelj, odvjetnik N. C. i optužena J. M. i njezina braniteljica, odvjetnica I. I. I. te USKOK. Prisutnost optuženog N. V. na sjednici vijeća osigurana je u smislu članka 475. stavka 7. ZKP/08. uz pomoć zatvorenog tehničkog uređaja za vezu na daljinu (audio-video uređaj), dok su sjednici prisustvovali braniteljica optuženog N. V., odvjetnica J. S., optužena Z. P. i njezin branitelj, odvjetnik D. B., optužena J. M. uz njezinog branitelja, odvjetnika N. C. i optužena J. M. i njezina braniteljica, odvjetnica I. I. I. USKOK, iako uredno pozvan, nije pristupio na sjednicu vijeća, pa je ista održana u njegovoj odsutnosti na temelju članka 475. stavka 3. ZKP/08.

6. Žalbe nisu osnovane.

O žalbama zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka

7. U žalbama optuženog N. V. i optužene Z. P. isticane bitne povrede odredaba kaznenog postupka, kao i one na koje ovaj žalbeni sud pazi po službenoj dužnosti, nisu ostvarene.

U odnosu na žalbene razloge koji se odnose na osuđujući dio presude u cjelini:

8. Žalitelj N. V. velikim dijelom svoje žalbe problematizira rad USKOK-a tvrdeći da je USKOK počinio niz teških zlouporaba i povreda procesnih ovlaštenja tijekom istrage, podizanja optužnice i tijekom rasprave. Već zbog toga žalitelj smatra da nije imao pravično suđenje te da je na taj način došlo do postupovne povrede iz članka 468. stavka 2. ZKP/08.

8.1. Žalitelj konkretno navodi da je USKOK tijekom istrage bio dužan s jednakom pažnjom razmotriti činjenice kojima se dokazuje krivnja i one koje idu u prilog obrani, ali da nije tako postupao. To je prema žalitelju razvidno iz načina na koji je USKOK naložio procjenu vrijednosti njegove imovine (zahtjevom za izračun njezine vrijednosti, ali bez uvažavanja svih troškova gradnje i stjecanja), nedovoljnog istraživanja D. K. i poslovne dokumentacije društava iz, načina provođenja pretrage žaliteljeve obiteljske kuće i prostorija H. (dalje: ...); kojom je po žalitelju rukovala osoba koja uopće nije bila navedena u zapisniku o pretrazi, ishođenju produljenja istražnog zatvora u svrhu ispitivanja nikad ispitanog svjedoka (I. I.) te, najvažnije, neotkrivanju obrani važnih dokaza, a to je iskaz B. H. i, po žalitelju, očiglednim utjecanjem na ponašanje svjedoka I. P.

9. Međutim, žalitelj ovdje nije u pravu.

9.1. U onoj mjeri u kojoj bi izloženi prigovori mogli uopće potpasti pod žalbenu osnovu teških povreda prava na pravično suđenje, ovaj dio žalbe je neosnovan iz razloga kako slijedi.

9.2. Prije svega, prema tumačenju Europskog suda za ljudska prava (dalje ESLJP), pitanje što predstavlja pravično suđenje ne može ovisiti o jedinstvenom nepromjenjivom pravilu, već mora ovisiti o okolnostima konkretnog predmeta (*Ibrahim i drugi protiv Ujedinjene Kraljevine* [VV], 2016., stavak 250.). Od primarne važnosti je procijeniti ukupnu pravičnost kaznenog postupka. Usklađenost s pretpostavkama poštenog suđenja mora se u svakom predmetu ispitati s obzirom na tijek postupka u cjelini, a ne na temelju izdvojenog razmatranja jednog određenog aspekta ili jednog određenog incidenta.

9.3. U kontekstu prethodno navedenog, drugostupanjski sud ocjenjuje kako odluka o produljenju istražnog zatvora protiv žalitelja, utemeljena na potrebi ispitivanja većeg broja svjedoka, među ostalim i svjedoka Ivaniševića, koji na kraju nije ispitan, očito ne ukazuje na bilo kakvu manipulaciju postupkom niti je žalitelj lišen slobode samo zbog potrebe ispitivanja svjedoka I.

9.4. Svakako, u pogledu nezadovoljstva postupanjem USKOK-a tijekom istrage, dakle bilo kojeg aspekta tog dijela postupka, treba reći da se procesna prava obrane tijekom istrage štite prema odredbama članka 239.a ZKP/08. Žalitelj je, ako je smatrao da mu je protivno zakonu uskraćeno ili povrijeđeno određeno pravo, imao priliku i mogućnost podnijeti pisani prigovor i to u vrijeme kada se ta prava navodno krše. Dakako, žalitelj je bio slobodan odlučiti hoće li pravo na podnošenje prigovora koristiti ili ne. Pritom ovdje treba naglasiti da ni u žalbi ne konkretizira koja to prava nije mogao koristiti, odnosno ne nudi nikakvo objašnjenje u pogledu (ne)mogućnosti korištenja tog prava.

9.5. Nadalje, u pogledu načina pribavljana pojedinih dokaza tijekom istrage, žalitelj je već tijekom istrage, kao i kasnije tijekom postupka, mogao osporavati njihovu zakonitost, što je i činio.

9.5.1. Tako je rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 8. lipnja 2016. broj I KŽ-Us 62/2016.-4. potvrđeno stajalište prvostupanjskog suda da je pretraga žaliteljeve obiteljske kuće i bila zakonita. Prilikom donošenja tog rješenja razmotrena je činjenica što je u dokaznoj radnji pretrage sudjelovao policijski službenik koji nije naveden u zapisniku o pretrazi kao osoba koja je sudjelovala u pretrazi, pa iskaz svjedoka D. F. (zapisnik od 22. ožujka 2018.) na koji žalitelj upire u žalbi samo govori u prilog tog utvrđenja. Prema tome, utvrđenja o zakonitosti pretrage nisu dovedena u pitanje niti žalbenom argumentacijom koja se svodi na ponavljanje razloga koji su već bili isticali i prilikom donošenja odluke o zakonitosti tog dokaza.

9.5.2. Nadalje, žalitelj je na raspravi mogao osporavati vjerodostojnost dokaza pribavljenih radnjom pretrage, no on ustvari uopće nije osporavao točnost mjesta pronalaska predmeta izuzetih u pretrazi, prije svega dokumentacije i umjetnina. U suštini nije prigovarao njihovoj autentičnosti. Suština prigovora svodi se na tvrdnje o nestanku (navodno) izuzete (ali nespecificirane) dokumentacije o porijeklu njegove imovine i potvrdama o izvršenim plaćanjima, a ne o nepouzdanosti pojedinačno nabrojene oduzete dokumentacije. U tom svjetlu treba istaknuti da je žalitelj tijekom postupka dostavljao brojnu dokumentaciju u pogledu svoje imovine i njezinog porijekla te da konačno niti u žalbi ne prigovara da bi bio odbijen neki njegov prijedlog usmjeren na pribavljanje neke konkretne dokumentacije.

9.6. U pogledu načina vještačenja žaliteljeve imovine u prethodnom postupku na koje sada upire u žalbi kao vida manipulacije USKOK-a, prvostupanjski je sud prihvatio niz dokaznih prijedloga obrane. U tom smislu treba primijetiti da se optužnica temeljila na nalazu vještaka kojim je utvrđen nesrazmjer u visini 38.401.087,03 kuna pa je USKOK predlagao prošireno oduzimanje imovinske koristi u visini utvrđenog nesrazmjera. No, tijekom postupka, nakon izvođenja niza dokaza, a osobito više provedenih dopuna građevinskog i financijskog vještačenja, financijski je vještak u posljednjoj dopuni nalaza od 12. listopada 2020. (list 20945) korigirao nesrazmjer na 15.412.696,70 kuna. Zato odustanak USKOK-a 10. prosinca 2020. od zahtjeva za proširenim oduzimanjem imovinske koristi nakon te dopune nalaza (list 21299), uz zahtjev za oduzimanjem 27.013.894,54 kuna pribavljene imovinske koristi i umjetnina ne predstavlja manipulaciju. To prije svega zato jer se, bez obzira na stajališta stranaka, odluka suda o krivnji ne izvodi, niti je u ovom predmetu izvedena, iz činjenice postojanja ili nepostojanja nesrazmjera, nego iz dokaza koji upućuju na počinjenje konkretnih radnji kojima se ostvaruje konkretno kazneno djelo (više, vidjeti pod 32.-34. ovog obrazloženja).

9.7. U pogledu svjedoka B. H., kojem žalitelj u žalbi daje centralno mjesto i važnost (jer prema žalitelju iskaz tog svjedoka opovrgava "konstrukciju" o njegovoj uključenosti u koruptivni dogovor D. K. i I. P.), optužujući USKOK za skrivanje dokaza - a kakva uloga svjedoku ne pripada ni po ocjeni prvostupanjskog, a niti ovog drugostupanjskog suda - te u pogledu kojeg žalitelj upire na niz postupovnih i činjeničnih propusta, o kojima će biti još puno riječi u ovoj presudi, za sada, u okviru ovog dijela žalbe treba reći sljedeće.

9.7.1. Žalitelj je prema odredbi članka 184. ZKP/08. imao pravo uvida u spis predmeta od trenutka kada je prvi puta ispitan. Inicijativa i opseg korištenja tim pravom je isključivo na obrani.

9.7.2. Osim toga, žalitelj nije dostavio nikakav dokaz o tome da bi svjedok H. bio ispitan kao svjedok tijekom postupka, niti je takav svjedočki iskaz pronašao drugostupanjski sud prilikom pregleda spisa. Dakle, za zaključiti je da svjedok H. nije bio ispitan u svojstvu svjedoka tijekom istrage. U smislu odredbi ZKP/08., jedina mogućnost bila bi da je sa svjedokom obavljen obavijesni razgovor koji se prema članku 86. stavku 3. ZKP/08. ne dostavlja uz optužnicu za kaznena djela teža od pet godina i koji nema značaj formalnog dokaza. No, to nije odlučno jer čak i u tom slučaju je nedvojbeno kako je svjedok H. kontradiktorno ispitan tijekom suđenja na raspravi, a to je jedina važna i mjerodavna činjenica.

9.7.3. Naime, za ocjenu je li došlo do kakvih povreda procesnih prava koje su mogla utjecati na pravičnost postupka odlučno je postupanje suda tijekom suđenja. Zato je ovdje ključno postupanje prvostupanjskog suda koji je na raspravi 9. svibnja 2019. zatražio od zastupnica USKOK-a podatak o osobi koja je na fotografijama donijela novac svjedoku P. te slijedom toga odredio ispitivanje svjedoka H. Tijekom ispitivanja svjedoka H. obrana je bila u mogućnosti razjasniti sve nedoumice i postaviti sva pitanja koja je smatrala važnima. Isto vrijedi za ocjenu pouzdanosti iskaza D. K. i I. P. o čemu će još biti puno riječi u ovoj presudi.

9.8. Konačno, dokazna građa prikupljena u istrazi, razmatra se na raspravi, na kojoj stranke mogu predlagati dokaze u cilju opovrgavanja ili osporavanja ranije prikupljenih dokaza odnosno u cilju dokazivanja vlastitih tvrdnji. Tako je postupao i žalitelj i o tome će još biti puno riječi u ovoj odluci.

9.9. Prema tome, za zaključiti je da niti jedan od postupaka USKOK-a na koje se opširno upire u žalbi nije oslabio pravnu poziciju žalitelja, a osobito ne tako da bi doveo do nepravdičnosti postupka (usporedi, ESLJP, *Alexandru-Radu Luca protiv Rumunjske*, stavak 63.). Pri tome, većina ovdje izloženih prigovora ustvari se temelji na nezadovoljstvu žalitelja utvrđenim činjeničnim stanjem. Međutim, sva činjenična utvrđenja suda na kojima je utemeljen zaključak o krivnji žalitelja ispitana su pod osnovom pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja koje je ocijenjeno pravilnim i potpunim.

Zaključak u pogledu teških povreda pravičnosti:

10. U ovom postupku žalitelj N. V. proglašen je krivim zbog pet kaznenih djela. U pogledu pojedinih kaznenih djela žalitelj je isticao prigovore različitih povreda prava na pravično suđenje, koji su zasebno razmotreni u odnosu na kazneno djelo u vezi kojeg su izneseni te su iz razloga sadržanih u tim dijelovima ove presude ocijenjeni neosnovanim.

10.1. No, s tim u vezi valja zaključiti kako je ocjena ovog drugostupanjskog suda da su žalitelju u postupku sagledanom u cjelini u potpunosti pružena sva procesna jamstva te je on imao pravično suđenje u skladu s člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99. - pročišćeni tekst, 8/99. - ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.; dalje

Konvencija) odnosno člankom 29. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14., dalje Ustav). Kao prvo, žalitelja je tijekom postupka branila izabrana braniteljica. Mogao je pratiti tijek suđenja te je detaljno iznosio i dopunjavao svoju obranu. U obrani se detaljno referirao na sve izvedene dokaze. Stavljaio je primjedbe na određene izvedene dokaze i osporavao njihovu upotrebu (prvo, osporavajući zakonitost pojedinih dokaza, a potom i njihovu vjerodostojnost). Istovremeno je iznio niz dokaznih prijedloga (detaljnije obrazloženo kasnije u odluci) od kojih je veliki dio prihvaćen. Prvostupanjski je sud, na obrazloženi način, odbio neke dokazne prijedloge ovog optuženika, ali time ga nije onemogućio da iznese svoju verziju događaja, a detaljniji razlozi o tome bit će izneseni u okviru žalbe zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Posebno u odnosu na kaznena djela iz točki 1. i 2. osuđujućeg dijela prvostupanjske presude:

11. Nije u pravu optuženi N. V. kada tvrdi kako je u pobijanoj presudi počinjeno više vidova bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08.

12. Žalitelj N. V. prvi vid prethodno navedene postupovne povrede nalazi u izostanku razloga o odlučnim činjenicama.

12.1. Konkretno, optuženi N. V. prigovara kako prvostupanjski sud u obrazloženju nije izložio nesporne činjenice niti je potpuno i određeno izložio sporne činjenice, da je propustio navesti sadržaj iskaza svih ispitanih 88 svjedoka, pri čemu je u točki 1120. pobijane presude naveo kako "... prilikom donošenja ove presude nije koristio iskaze svih ispitanih svjedoka jer nisu iskazivali o relevantnim činjenicama koje sud treba utvrđivati u ovom postupku pa se stoga njihovi iskazi neće posebno analizirati niti ocjenjivati....". Takav restriktivan pristup po mišljenju žalitelja nema zakonitog opravdanja.

12.1.1. Žalitelj ističe da je ignoriranje pojedinih iskaza svjedoka, koji su po stajalištu obrane ključni za donošenje pravilne i zakonite presude, dovelo do toga da u pobijanoj presudi nema jasnih i dovoljnih razloga o odlučnim činjenicama o kojima su postojala suprotstavljena stajališta. U tom kontekstu žalitelj tvrdi da je izostala analiza i ocjena vjerodostojnosti pojedinih personalnih dokaza. Ovu primjedbu žalitelj ilustrira izostankom reprodukcije i raščlambe iskaza svjedoka B. H., čiji iskaz je prema stavu obrane ključan za ocjenu vjerodostojnosti iskaza svjedoka D. K. na čijem iskazu su, prema žalitelju, utemeljeni zaključci prvostupanjskog suda na kojima se zasniva osuđujuća presuda protiv njega.

12.2. Međutim, "odlučne činjenice" koje ima u vidu odredba članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. su one koje su odlučne za presuđenje konkretnog kaznenog predmeta, odnosno one kojima se ostvaruju bitna obilježja određenog kaznenog djela pa se one identificiraju i utvrđuju prema zakonskom biću svakog kaznenog djela, odnosno pravnoj kvalifikaciji djela koje se optuženiku stavlja na teret. Nedostatak razloga o drugim važnim činjenicama, pomoćnim činjenicama i indicijama ne predstavlja povredu iznošenja razloga o odlučnim činjenicama. No, može se odraziti na pouzdanost utvrđenja neke odlučne činjenice, što je pak činjenično pitanje.

12.3. Ocjena je drugostupanjskog suda da je prvostupanjski sud dao određene i dostatne razloge na temelju kojih je utvrdio tko je organizator grupe, a tko su njezini članovi, obrazložio je ustroj i organizaciju grupe koja je djelovala s ciljem stvaranja paralelnog sustava upravljanja i financiranja promotivnih projekata i gospodarskih akcija i detaljno opisao uloge svih članova grupe, što znači da je iznio dajuće valjane razloge o svim navedenim odlučnim činjenicama. Jednako tako, naveo je razloge kojima je obrazložio cilj grupe i zajedničko postupanje, koordinaciju i radnje svih članova poduzetih u okviru plana grupe s ciljem stjecanja protupravne imovinske koristi za optuženog N. V., svjedoka I. P. kao i o visini štete za H. ... (dalje ...). Svoja utvrđenja prvostupanjski je sud temeljio na dokazima izvedenim u tijeku postupka, a koje je detaljno i cjelovito analizirao i suprotstavio obranama optuženih N. V. i Z. P. Nakon prezentirane cjelovite analize relevantnih personalnih dokaza i prevalentno financijsko knjigovodstvene i poslovne dokumentacije, prvostupanjski je sud dao ocjenu vjerodostojnosti iskaza ključnih svjedoka optužbe D. K. i I. P. te ocijenio obrane optuženih N. V. i Z. P. Time je prvostupanjski sud u potpunosti udovoljio procesnoj obvezi iznošenja razloga o odlučnim činjenicama, a druga je stvar prihvatljivosti i vjerodostojnosti tih argumenata, ali to je pitanje ispravnosti utvrđenih činjenica.

12.4. Zato u žalbi problematiziranim "restriktivnim pristupom" u odnosu na prezentaciju sadržaja iskaza baš svih od 88 ispitanih svjedoka nije počinjen žalbom istaknut vid bitne postupovne povrede te je prigovor žalitelja očito činjeničnog karaktera. Naime, samo izostanak razloga o odlučnim činjenicama je postupovna povreda iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. na koju smjera optuženik, dok se tvrdnjom da nisu ocijenjeni svi dokazi i da o tome nisu iznijeti razlozi, u biti želi dovesti u sumnju ispravnost činjeničnih utvrđenja suda.

13. Žalitelj N. V. drugi vid povrede članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. pronalazi u nejasnim i proturječnim razlozima na kojima se temelji prvostupanjska presuda. No i ovdje žalitelj isprepliće žalbene osnove te nezadovoljstvo činjeničnim utvrđenjima podvodi pod prigovore postupovne naravi. To čini u okviru dvije ključne žalbene teze.

13.1. Prva i osnovna žalbena teza se svodi na tvrdnju da je osuđen isključivo na temelju nelogičnih i neživotnih iskaza nepouzdanih i zainteresiranih svjedoka, prvenstveno D. K. i potom I. P., koji su proturječni sami sebi i drugim dokazima. U tom okviru, nejasnoće i proturječnosti razloga prvostupanjske presude žalitelj nalazi u proturječju iskaza svjedoka K. (na kojemu se temelji presuda) i sadržaja (u presudi neanaliziranog) iskaza svjedoka H.; na nejasnoći i proturječnosti utvrđenja da je K. uveo P. u ... nakon postignutog koruptivnog dogovora (točka 952.), iako je iz dokaza razvidno da je P. i ranije poslovao s K.; na nejasnoći i proturječnostima iskaza K. i P. o tome jesu li P. tvrtke ikada stvarno obavljale poslove u ... ili ne. Dva posljednja prigovora odnose se na ispušteni dio optužnice.

13.2. Druga se žalbena teza svodi na izostanak bilo kakve štete za ..., zbog čega se napada zaključak prvostupanjskog suda da se šteta za ... sastoji od iznosa izvučenih putem P. tvrtki kroz R. U tom okviru žalitelj prigovara da je zaključak o šteti zbog isplata P. tvrtkama proturječan visini iznosa koje su tvrtke K. ugovarale s ..., koji ponekad nije dovoljan čak niti za pokriće troškova (npr.). S tim u vezi tvrdi da je obrazloženje pobijane presude proturječno samo sebi, jer se u točki 957. tvrdi da je A. K. obavio poslove za P. tvrtke, a u točki 758. da ne stoji teza da bi A. obavio

poslove plaćene P. tvrtkama. Isto tako prigovara da financijskim vještačenjem nije utvrđeno da bi P. za sebe zadržavao 10% izvučenog novca, kako je to navedeno u točki 939. pobijane presude.

13.3. Međutim, niti ovdje žalitelj nije u pravu.

13.4. Naime, prvostupanjski je sud naveo jasne, valjane i logične razloge, bez proturječja, kojima je obrazložio ulogu N. V. kao organizatora grupe (djelo iz točke 1 izreke), postojanje prethodnog dogovora optuženog V. sa D. K., važnost sastanka s K. na kojem ga optuženi V., koji obnaša funkciju predsjednika ..., upućuje na optuženu Z. P. (predstojnicu/pročelnicu ureda predsjednika ...) s kojom će operativno organizirati izvlačenje novca iz ..., nakon čega je D. K. osmislio i konkretizirao način i osobe preko kojih će se obavljati neosnovano isplaćivanje novca unaprijed osiguranog financijskim planom ... za svaku godinu u kojoj se promotivne akcije i gospodarske izložbe ugovaraju i plaćaju, te putem paralelnih ugovora zaključenih posebno s tvrtkama u vlasništvu D. K. (A., P. C., ...) i s tvrtkama kojima upravlja I. P. (P. K., "....", "....", "....", "...."), koje nikada nisu pružile usluge niti obavile ikakve poslove, a za koje su obavljena neosnovana plaćanja u okviru plana grupe.

13.5. Nasuprot tome, izložena argumentacija koju žalitelj podvodi pod žalbenu osnovu članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08., očito se svodi na nezadovoljstvo zaključcima prvostupanjskog suda, odnosno na prigovore ustvari potpuno činjenične prirode. No, kako žalitelj isprepliće žalbene razloge, radi potpune jasnoće odgovora treba reći da su postupovne povrede na koje upire potpuno izostale iz razloga kako slijedi.

13.6. Iz iskaza svjedoka P. proizlazi da mu je osoba koja mu je donijela novac, kako bi ga umirila, rekla da "...novac šalje šef...", iz iskaza svjedoka K. proizlazi da je svjedoku H. rekao da P. kaže da novac šalje šef, a da je svjedok H. naveo kako je P. rekao da novac šalje K. Optuženik zato prikazuje iskaz svjedoka H. kao neki centralni i presudni dokaz, iako on to nije, niti sam za sebe dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka P. i K., niti je usmjeren na odlučnu činjenicu. Iskaz svjedoka H. govori samo o tome da ga je K. uputio na to da preda novac P. H. nije sudionik izvlačenja novca pa po prirodi stvari ne zna tko je u izvlačenje uključen (tko je kome "šef"), a osobito ne zna kojim se motivima K. vodio kada ga je zamolio da preda novac, niti to što mu je tu molbu uputio K. ekskuplira optuženog N. V. Dakle, svjedok H. nema nikakvu presudnu, važnu i centralnu ulogu za ocjenu toga tko je organizator grupe i u čiju se korist izvlači novac iz ..., kako to na više mjesta sugerira žalitelj. Zato propust prvostupanjskog suda da uvrsti u raščlambu i iskaz svjedoka H. ne predstavlja bitnu postupovnu povredu, niti dovodi do nejasnoće i nerazumljivosti obrazloženja pobijane presude.

13.7. Isto tako, propust prvostupanjskog suda da reproducira sve, vrlo opsežne, iskaze svjedoka K. i P., koji su ispitivani kroz više raspravnih dana i u više navrata tijekom postupka, ne predstavlja postupovnu povredu. Dapače broj ispitivanja i sati utrošenih na ispitivanje upućuje na to da je žalitelju prvostupanjski sud praktično pružio sva procesna jamstva, pri čemu niti jedna odredba ZKP/08. ne obvezuje sud da u presudi cjelovito reproducira svaki pojedini iskaz. Međutim, prvostupanjski je sud iskazima svjedoka K. i P. - koji su osuđeni na relativno blage kazne presudom na temelju sporazuma s USKOK-om - pristupio vrlo oprezno (vidi primjerice točku 947.

"...osuđeni kriminalci. Oni to doista i jesu..."), uz punu svijest o mogućim opasnostima, teškoćama i zamkama koje proizlaze iz sklapanja sporazuma sa svjedocima - kriminalcima (usporedi ESLJP, *Verhoek protiv Nizozemske*, 54445/00). Prvostupanjski sud ne bježi od uočenih proturječnosti, on ih u presudi jasno navodi i razmatra (npr. točka 751., 763., "... detaljima, nakon 6 i više godina...") i odgovarajuće vrednuje dajući za to uvjerljive razloge. Svaki od tih razloga detaljno je razmotren i u ovoj presudi.

13.8. Tako nema proturječnosti niti između sadržaja zapisnika s rasprave 22. ožujka 2017. i 28. veljače 2018. u pogledu iskaza svjedoka I. P., u odnosu na predaju novca izvučenog iz R. na traženje svjedoka D. K. i razloga pobijane presude o predaji novca optuženom N. V. (neposredno ili posredno preko optužene Z. P.) kako je to navedeno u točki 968. pobijane presude. I ovdje se zapravo radi o prigovorima činjenične naravi, jer je prvostupanjski sud jasno i argumentirano obrazložio odlučne činjenice (koje se odnose na dopremanje novca iz A., mjesto, vrijeme i način primopredaje novca P. K. koji je izravno povezan sa optuženim N. V. i optuženom Z. P.), pri čemu je s pravom otklonio različitosti u iskazima "...o nekim samo naizgled bitnim radnjama... što nije presudno za ispravno utvrđivanje činjeničnog stanja....", pa nema proturječnosti citiranih dijelova obrazloženja sa prezentiranim sadržajem iskaza svjedoka I. P. Naime, inzistiranje žalitelja na "proturječnostima" u utvrđenju prvostupanjskog suda da je K. izvučeni novac predavao (neposredno ili posredno preko optužene Z. P.) optuženom N. V. i iskazu I. P. o njegovim saznanjima o predajama novca u kojima ne sudjeluje i o kojima K. "nije previše niti pitao" ne upućuje na postojanje postupovne povrede nego na prigovor činjenične naravi.

13.9. Konačno, izostanak raščlambe u pogledu manifestacija koje je USKOK ispustio iz činjeničnog opisa a koje upućuju na sudjelovanje tvrtki I. P. u poslovima za ... prije organiziranja grupe, nije doveo do bitne postupovne povrede jer nije riječ o odlučnoj činjenici s obzirom na sadržaj činjeničnog opisa. Procesna je ovlast tužitelja raspolagati činjeničnim opisom optužnice, te sud koji odlučuje o osnovanosti optužnice, kao odlučne činjenice treba utvrditi one koje su sadržane u optužnici. To je prvostupanjski sud i učinio. Prema tome, i ovdje se radi o činjeničnom prigovoru, koji je detaljno razmotren u odgovarajućem dijelu odluke te ocijenjen neosnovanim.

13.10. Nema proturječnosti niti u obrazloženju točki 758. i 957. pobijane presude koju žalitelj izvodi iz selektivne prezentacije točke 758. Naime, u točki 758. prvostupanjski sud zaključuje kako je svjedok K. obavljao sve poslove za pojedine manifestacije i kroz ugovore koje je sklopila njegova tvrtka ostvarivao zaradu. Većina poslova koje je P. navodio u svojim ugovorima bila je potrebna osim nekolicine koju je naprosto izmislio. Zato prvostupanjski sud zaključuje da je K. ostvario zaradu kroz ugovore koje su sklopile njegove tvrtke. Izdvojeni dio rečenice iz točke 758. koji u žalbi prezentira žalitelj odnosi se dakle na to je li K. naplatio svoj rad kroz ugovore sklopljene s njegovim tvrtkama ili ne, a ne na to da tvrtke K. ne bi izvodile poslove navedene u ugovorima koje su sklopile P. tvrtke. Naime, prvostupanjski sud, jasno i dosljedno, ne samo u točki 957. nego u cjelini presude zaključuje da P. tvrtke nisu ništa radile, da su ti ugovori bili neistiniti, dakle fiktivni i da su sve potrebne poslove odradile tvrtke K.

13.11. Nema proturječnosti niti u utvrđenju prvostupanjskog suda da su se tvrtke K. za sve odrađene poslove (koji su formalno mogli biti sadržani i u fiktivnim ugovorima

s P.) naplatile kroz ugovore sklopljene s ... i da je za iznos uplaćen P. tvrtkama šteta nastala I za to je prvostupanjski sud dao jasne razloge, koji su razmotreni pod žalbenom osnovom pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

13.12. Nadalje, niti time što je u točki 939. obrazloženja navedeno kako se utvrđuje "iz nalaza i mišljenja vještaka ... kako je P. osobno jedini bio ovlašten za postupanje po dva računa tvrtke R. te da je za sebe uzimao 10% provizije", nije ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka. Žalitelj ponovno selektivnom prezentacijom samo dijela obrazloženja nastoji osnažiti svoje tvrdnje, iako se početak rečenice čiji dio u žalbi izdvaja očito odnosi na ovlaštenje za raspolaganje računom. Zato su neosnovani žalbeni prigovori o tome da je nalaz i mišljenje vještaka "...pogrešno interpretiran....", niti to predstavlja isticanu bitnu postupovnu povredu.

14. Nije u pravu žalitelj N. V. da je prvostupanjski sud u pobijanoj presudi počinio povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. ZKP/08. pod koju također podvodi svoje nezadovoljstvo izostankom detaljne raščlambe svih svjedočkih iskaza. Naime, prilikom izrade pisane presude, sud nije u obvezi u cijelosti detaljno iznositi sadržaje tijekom postupka provedenih dokaza, kako je to već navedeno, već je u skladu s odredbom članka 459. stavka 5. ZKP/08., pored navođenja činjenica koje stranke nisu osporile, dajući ocjenu vjerodostojnosti proturječnih dokaza, dužan izložiti razloge zbog kojih je sporne činjenice našao dokazanima ili nedokazanima. To je prvostupanjski sud i učinio u opširnoj presudi koju bi još iscrpna reprodukcija svakog pojedinog dokaza bespotrebno i bez zakonskog uporišta dodatno opteretila.

15. Optužena Z. P. također u žalbi iznosi prigovore bitnih postupovnih povreda koje, jednako kao i žalitelj N. V., isprepliće s prigovorima činjenične naravi, što je razvidno već iz njihovog pozicioniranja u žalbi.

16. Optužena Z. P. u okviru bitne postupovne povrede odredaba iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. ističe da je u pojedinim dijelovima obrazloženja presude u potpunosti izostalo obrazloženje sljedećih odlučnih činjenica: o povezanosti optužene Z. P. i optuženog N. V. i njihovom zajedničkom djelovanju s ciljem isplaćivanja novca sa računa ... bez osnove (točka 737.), o načinu operativne realizacije dogovora (točka 785.), o razlozima prihvatanja iskaza D. K. (točke 749, 763), o izboru konkretnih projekata u okviru kojih će se obavljati neosnovana plaćanja (točka 785), o načinima dostave i plaćanja računa (točka 922.), o načinu povezivanja i ostvarenju cilja grupe (točka 943.) o razlozima za ocjenu dokaza (točka 947) i o razlozima zbog kojih sporne činjenice smatra dokazanima (točka 950.). Time opširnom žalbenom argumentacijom kojom opet ponavlja svoju obranu osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja na isti način kao i optuženi N. V., što će biti razloženo u okviru žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

16.1. Nasuprot tome, prvostupanjski je sud u istaknutim dijelovima obrazloženja naveo jasne, dostatne i određene razloge o svim odlučnim činjenicama, pa je tako naveo na temelju čega je zaključio da je optuženi N. V. odredio da će upravo žaliteljica Z. P. operativno u okviru svojih ovlasti određivati projekte u okviru kojih će se vršiti dvostruka plaćanja, te osiguravati da se računi potpišu osobno ili putem drugih ovlaštenih osoba, što je uvjet za isplatu tvrtkama koje kontrolira I. P., a koje po dospijeću dostavljaju račune radi isplate. Naime, ovlasti optužene Z. P. s jedne

strane proizlaze iz njezinog službenog položaja, a s druge strane iz ekskluzivno prenesenih ovlasti predsjednika uprave (dokument od 22. studenog 1995., list 1025 spisa), temeljem kojih je žaliteljica formalno i neformalno nadređena svim zaposlenicima unutar ..., pa je time logičan izbor optuženog N. V. za osobu od njegovog najvećeg povjerenja zaduženu za sve relevantne kontakte sa svjedokom D. K. (dostava podataka o konkretnim projektima i visini osiguranih novčanih sredstava zbog izrade poslovne dokumentacije kao osnove za isplate po izdanim računima).

16.2. Nadalje, prvostupanjski sud je u ostalim dijelovima obrazloženja koji nisu citirani žalbenom argumentacijom optužene Z. P. naveo sve razloge o načinu operativne realizacije dogovora između optuženog N. V. i svjedoka D. K. te o ulozi i važnosti uloge optužene Z. P. kod izbora konkretnih projekata uz koje su vezana neosnovana plaćanja. Nadalje, prvostupanjski sud je iznio sve razloge zbog kojih smatra dokazanima sporne činjenice u odnosu na način rada dogovoren između optužene Z. P. i D. K. te između njega i I. P. o izradi poslovne dokumentacije kojom su "pokrivene" isplate tvrtkama koje kontroliraju svjedoci D. K. i I. P.

16.3. Kako je to već ranije navedeno, obrazloženje prvostupanjske presude sadrži sve razloge o ocjeni svih provedenih personalnih i materijalnih dokaza posebno u odnosu na ocjenu vjerodostojnosti iskaza svjedoka D. K. i I. P. Druga je stvar što žaliteljica, kao i žalitelj V., ne prihvaća zaključke prvostupanjskog suda utemeljene u pretežitom dijelu na iskazima ove dvojice ključnih svjedoka optužbe. S obzirom na navedeno nije ostvaren ni u žalbi istaknuti daljnji vid bitne postupovne odredbe o navodnoj proturječnosti između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržaju iskaza svjedoka D. K. i I. P. danih u postupku i samih zapisnika o iskazima ovih svjedoka.

17. Žaliteljica tvrdi da u pobijanoj presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama iz kojih bi bilo razvidno postojanje njezine svijesti o činjenju kaznenog djela, niti o motivima takvog njezinog ponašanja (nije ostvarila protupravnu korist sebi niti svojoj obitelji), čime upire na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08.

17.1. Protivno tim žalbenim navodima, iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi da je sud izvršio sveobuhvatnu analizu dokaza te naveo jasne i valjane razloge temeljem kojih smatra dokazanim da je optuženica, osim objektivnih, ostvarila i subjektivna obilježja inkriminiranih kaznenih djela. Obrazlažući iz kojeg razloga smatra da takve svijesti i volje nije bilo, žaliteljica zapravo osporava činjenične zaključke prvostupanjskog suda, o čemu će biti riječi u nastavku ove presude.

18. Zaključno, protivno žalbenim navodima optužene Z. P. iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi da je sud izvršio sveobuhvatnu analizu dokaza te naveo jasne i valjane razloge temeljem kojih smatra dokazanim da je optuženica, osim objektivnih, ostvarila i subjektivna obilježja inkriminiranog joj kaznenog djela iz činjeničnog opisa točke 2.) izreke pobijane presude. Obrazlažući iz kojih razloga smatra da nije počinila inkriminirano joj kazneno djelo žaliteljica zapravo suprotstavlja svoje vlastite zaključke zaključcima prvostupanjskog suda bez konkretne žalbene argumentacije ponovno reproducirajući svoju obranu u kontekstu provedenih dokaza analiziranih na drugačiji način u prvostupanjskoj presudi.

Posebno u odnosu na kazneno djelo iz točke 4. izreke osuđujućeg dijela pobijane presude:

19. Žalitelj N. V. u žalbi navodi kako je prvostupanjski sud u odnosu na kazneno djelo iz točke 4. izreke teško povrijedio njegovo pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom te da je time počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. ZKP/08.

19.1. Konkretno, u pogledu dijela inkriminacije koji se odnosi na umjetnine Š. V., žalitelj prigovara da se pobijana presuda temelji isključivo na nekonfrontiranim iskazima svjedoka A. V. i Š. V.

19.2. Nadalje, u pogledu dijela inkriminacije koji se odnosi na umjetnine K. H., žalitelj prigovara da se pobijana presuda temelji na iskazu svjedoka H. iz istrage, kojem obrana nije imala priliku nazočiti i za koji je prvostupanjski sud neistinито naveo kako ga je pročitao na raspravi.

19.3. Konačno, žalitelj smatra da je u oba slučaja došlo i do povrede članka 468. stavka 3. ZKP/08.

20. U tome međutim nije u pravu.

21. Pravo na konfrontaciju, sadržano u članku 29. stavku 2. alineji 6. Ustava i članku 6. stavku 3. točki d) Konvencije važna je sastavnica prava na pravično suđenje. Zbog toga, povreda tog prava može dovesti do teške povrede prava na pravično suđenje, a time i bitne postupovne povrede prema članku 468. stavku 2. ZKP/08.

21.1. Ključne odluke ESLJP-a u kojima je taj sud tumačio pravo sadržaj i opseg konfrontacijskog prava su presude *Al-Khawaja i Tahery protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (2011.), *Schatschaschwili protiv Njemačke* (2015.), *Seton protiv Ujedinjene Kraljevine* (2016.) i druge. Mjerodavna tumačenja konfrontacijskog prava sadržana su u nizu odluka Ustavnog suda Rpublike Hrvatske (npr. U-III-652/2018 od 28. svibnja 2020., broj: U-III-3423/2017 od 9. listopada 2019., broj: U-III-3312/2017 od 9. listopada 2019., broj: U-III-821/2019 od 5. ožujka 2020., broj: U-III-3088/2017 od 6. svibnja 2020., broj: U-III-4140/2018 odluka od 6. svibnja 2020.).

21.1.1. Navedene odredbe Ustava i Konvencije podrazumijevaju da, prije nego što optuženik može biti osuđen, svi dokazi protiv njega moraju, u pravilu, biti izvedeni u njegovoj prisutnosti na javnoj raspravi u svrhu kontradiktornog raspravljanja. Iznimke od tog načela su moguće, ali ne smiju kršiti prava obrane koja zahtijevaju da se optuženiku omogući primjerena i stvarna mogućnost osporavanja i ispitivanja svjedoka protiv njega, bilo u vrijeme kada svjedok daje svoju izjavu, bilo u kasnijoj fazi postupka (*Al-Khawaja*, stavak 118.).

21.2. No, prihvaćanje iskaza danog u ranijoj fazi postupka, a ne onog koji svjedok daje na raspravi, ne protivi se kao takvo konfrontacijskom pravu. Naime, ESLJP ne smatra nužnim davanje prednosti iskazu svjedoka danom na javnoj raspravi u odnosu na druge iskaze istog svjedoka (*Vidgen protiv Nizozemske* (odluka), *Šekerija protiv Hrvatske* točke 121. i 122.).

21.3. Konfrontacijsko pravo nije apsolutno pa povreda tog prava ne dovodi automatski do povrede prava na pravično suđenje. U presudi *Schatschaschwili* navedena su mjerila prema kojima se ocjenjuje je li povreda konfrontacijskog prava dovela do povrede pravičnosti postupka. Treba ocijeniti: (1) je li postojao valjan razlog za odsutnost svjedoka i prihvaćanje neprovjerenog iskaza odsutnog svjedoka kao dokaza; (2) je li iskaz odsutnog svjedoka predstavljao jedini ili odlučujući temelj za optužnikovu osudu. Pri tome, pojam "odlučujući" treba usko tumačiti na način da označava iskaz takvog značaja ili važnosti da je vjerojatno da će biti odlučujući za ishod predmeta. Što su potvrđujući dokazi jači, to je manje vjerojatno da će se iskaz odsutnog svjedoka tretirati kao odlučujući; (3) je li bilo dovoljno uravnotežujućih činitelja, uključujući jaka postupovna jamstva, koji bi nadoknadili teškoće koje obrana trpi kao posljedicu prihvaćanja neprovjerenog iskaza, te koji bi osigurali da je suđenje u cjelini bilo pošteno. Treba razmotriti pristup raspravnog suda neprovjerenom dokazu, dostupnost i snagu daljnjih inkriminirajućih dokaza i postupovne mjere koje su poduzete kako bi se nadoknadila nemogućnost izravnog unakrsnog ispitivanja svjedoka na suđenju (*Schatschaschwili*, točke 119. -131.).

22. S druge strane, prema članku 431. stavku 3. ZKP/08. osuđujuća presuda se ne smije isključivo ili u odlučujućoj mjeri temeljiti na zapisnicima o ispitivanju svjedoka čijem ispitivanju obrana nije imala mogućnost pristupiti (dakle, ako ispitivanje nije provedeno na način propisan člankom 234. i 235. ZKP/08.).

23. U svjetlu iznesenog, o žaliteljevim prigovorima u pogledu utvrđenja koja se odnose na umjetnine Š. V. treba reći sljedeće.

23.1. Svjedok Š. V. ispitan je na USKOK-u tijekom istrage 2. travnja 2014. u dobi od ... godine. Svjedokinja A. V., u dobi od ... godine, ispitan je dan kasnije. Ispitivanje je provedeno u skladu sa odredbama ZKP/08. bez pozivanja obrane. U vrijeme ispitivanja, posebno imajući na umu da je optužnica podignuta 1. srpnja 2015. pa se i razumno očekivalo brže odvijanje postupka, nije bilo naznake da bi zbog bolesti ili starosti trebalo provoditi dokazno ročište.

23.2. Svjedok Š. V. preminuo je u lipnju 2018., a svjedokinja A. V. u travnju 2021.

23.3. Nema nikakve dvojbe da je riječ o izrazito pravno složenom i opsežnom predmetu, u kojem se prije potvrđivanja optužnice odlučivalo o više prijedloga za izdvajanje dokaza. Nakon toga započela je rasprava tijekom koje je pročitana opsežna dokumentacija te su ispitni brojni svjedoci. Iz zapisnika o početnim stadijima rasprave, razvidno je da je žaliteljeva braniteljica uvodni govor i predlaganje dokaza ograničila na optužbu za izvlačenje novca iz ... (točke 1. i 2.), smatrajući da je u toj fazi postupka kontraproduktivno predlagati dokaze u pogledu ostalih točki optužbe (rasprava od 27. siječnja 2017., list 18915 spisa). Iz spisa dalje proizlazi kako su tijekom 2017. izvođeni dokazi optužbe redom prema točkama optužbe, prvo čitanjem dokumentacije i potom ispitivanjem svjedoka. Ispitivanje svjedoka A. i Š. V. bilo je određeno za 1. ožujka 2018., time da je do tada prvostupanjski sud održao više od 30 raspravnih dana. Dostave za raspravu 1. ožujka 2018. vratile su se neuručene, uz naznaku "obaviješten nije tražio". U travnju 2018. svjedokinja A. V. obavijestila je da je njezin suprug svjedok Š. V. teško bolestan te je nakon njegove smrti iskaz Š. V. pročitao i na raspravi 15. veljače 2019.

23.4. Odluka o krivnji temelji se na utvrđenju da je žalitelj sa umjetnikom Š. V. dogovorio kupnju 5 umjetnina za ("Tvrdalj", "Oklopljeni Tvrdalj", "Svijećnjak", "Križ" i "Jedra"), po cijeni 35.000,00 EUR-a, koju je ... platila, ali je za tu cijenu prema kupoprodajnom ugovoru s A. V., koji je po žaliteljevoj uputi sastavila zaposlenica ... Lj. M., stekla samo dvije umjetnine ("Tvrdalj" i "Svijećnjak") dok je žalitelj tri preostale umjetnine ("Oklopljeni Tvrdalj", "Križ" i "Jedra") stekao za sebe.

23.4.1. Nekonfrontirani iskaz svjedoka Š. V. odnosi se na dogovor o kupnji 5 umjetnina i njihovu cijenu, nekonfrontirani iskaz A. V. odnosi se na kupoprodajni ugovor koji prileži spisu.

23.4.2. Prvostupanjski je sud svoju odluku utemeljio i na iskazu Lj. M. kojoj je žalitelj naložio sklapanje ugovora i na pronađenoj dokumentaciji (prije svega postojanju dva paralelna ugovora o kupnji umjetnina između A. V. i ..., listi osnovnih sredstava ..., posudbama umjetnina "Križ" i "Oklopljeni Tvrdalj"), činjenici da se dvije umjetnine nalaze u ... ("Tvrdalj" i "Svijećnjak"), a da su tri sporne umjetnine ("Oklopljeni Tvrdalj", "Križ" i "Jedra") bile u žaliteljevom posjedu. Zato prvostupanjski sud zaključuje da nekonfrontirani iskazi nisu jedini niti odlučujući dokazi protiv žalitelja, a taj zaključak kao ispravan, logičan i životno uvjerljiv prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, pa nema riječi o povredi članka 468. stavka 3. ZKP/08. u vezi članka 431. stavka 2. ZKP/08.

23.4.3. Prvostupanjski sud je ocjeni nekonfrontiranih iskaza svjedoka pristupio oprezno, svjestan svih teškoća koje obrana trpi zbog nemogućnosti postavljanja pitanja svjedocima. To je potpuno razvidno iz opširnog obrazloženja ovog dijela pobijane odluke (točka 1048. pobijane presude).

23.4.4. No, imajući u vidu teškoću koju je trpila obrana, ipak treba primijetiti da je žalitelj mogao predlagati dokaze radi osporavanja točnosti nekonfrontiranih iskaza. Ipak, žalitelj se ograničio na prigovore zbog uporabe iskaza svjedoka A. i Š. V. samo zato što su oni nekonfrontirani, ali nije iznio niti jedan prijedlog usmjeren na provjeru njihove istinitosti. S druge strane, žalitelj je imao prilike predlagati dokaze u prilog svojim tvrdnjama, a tim se pravima i koristio (primjerice, dostavljajući svoj popis umjetnina).

23.5. Prema tome, respektirajući sve izloženo, drugostupanjski sud zaključuje da je postojao valjan razlog za prihvaćanje iskaza Š. i A. V. koje obrana nije imala prilike ispitati; da je iskaz ovih svjedoka bio važan, ali ne i odlučujući i da je bilo dovoljno činitelja protuteže tako da nije počinjena niti jedna postupovna povreda na koju upire žalitelj. Pravilnost činjeničnih utvrđenja razmotrena je u odgovarajućem dijelu odluke, a ovdje treba reći da je činjenično stanje ocijenjeno pravilnim i potpunim.

23.6. Zato, ocjena je drugostupanjskog suda kako nema govora o povredi konfrontacijskog prava.

24. U pogledu dijela inkriminacije koji se odnosi na umjetnine K. H., treba odgovoriti da je u konvencijskom i ustavnom smislu riječ o provjerenom (konfrontiranom) dokazu pa je u konvencijskom smislu ovdje riječ samo o ocjeni vjerodostojnosti tj. istinitosti iskaza danih u prethodnom postupku i na raspravi (usporedi 21.2. ovdje;

ESLJP Šekerija protiv Hrvatske točke 121. i 122.). Zbog toga žalitelj neosnovano prigovara povredi članka 468. stavka 2. ZKP/08.

24.1. No, nema govora niti o tome da bi prvostupanjski sud počinio povredu iz članka 468. stavka 3. ZKP/08. zbog toga što je pobijanu osuđujuću presudu temeljio i na dijelu sadržaja koji je svjedok K. H. dao tijekom istrage istražitelju. Žalitelj prigovara, prvo, da se prema odredbi članka 431. stavka 2. ZKP/08. na zapisniku o ispitivanju pred istražiteljem ne može isključivo ili u odlučujućoj mjeri temeljiti sudska presuda, drugo, da prvostupanjski sud taj iskaz nije pročitao niti uopće odlučio o njegovom čitanju, pa da je neistinito da je iskaz uopće pročitao i treće, da je prilikom ispitivanja kod istražitelja svjedok bio pod pritiskom.

24.2. Prije svega, ispitivanje svjedoka K. H. pred policijskim istražiteljem u prethodnom postupku, bez pozivanja obrane, provedeno je sukladno odredbama ZKP/08. Svjedok je po završetku ispitivanja zatražio čitanje zapisnika i nakon toga zapisnik potpisao bez primjedbi te je k tome i parafirao svaku njegovu stranicu. Na raspravi je naveo kako zapisnik nije čitao "ali da ga je istražitelj pitao ima li primjedbi i da je on rekao da nema jer je upisano sve što je govorio". Mogućnost predočavanja takvog zapisnika na raspravi temelji se na članku 411. stavku 4. ZKP/08.

24.2.1. Tvrdnje o iskazivanju policijskom istražitelju "pod pritiskom" žalitelj izvodi iz iskaza svjedoka s rasprave kako bi bio "suzdržan u iskazu [kod istražitelja] da je znao da će njegov iskaz završiti u novinama" i da kod istražitelja "jest spomenuo riječ ucjena" ali "nije mislio da će se to shvatiti kao kvalifikacija ponašanja žalitelja". Već iz ovako formuliranih odgovora, razvidno je da tijela progona nisu primijenila nikakvu prisilu prema svjedoku, niti na bilo koji način utjecali na njegovu volju, već se svjedok odlučio na potpuno neuvjerljivo reteriranje od ranijeg iskaza zbog toga što je njegov sadržaj postao dostupan široj javnosti, a ne zato što je neistinit ili na bilo koji način iznuđen.

24.2.2. Osim toga, već je iz do sad iznesenog razvidno, da je svjedoku na raspravi predočen, a time i pročitao iskaz dan istražitelju i da se svjedok na njega referirao. To uostalom potvrđuje i izričit sadržaj posljednjeg odlomka sa stranice 6. raspravnog zapisnika od 1. ožujka 2018. te trećeg odlomka sa stranice 7. tog zapisnika (u potonjem slučaju svjedok se referirao na vrijednost spornih umjetnina o kojem nije iskazivao u naznačenom trećem odlomku).

24.2.3. Pri tome, onaj dio iskaza svjedoka H. dan istražitelju, na kojem je prvostupanjski sud utemeljio svoju odluku, ne predstavlja niti isključivi, niti odlučujući dokaz. To zato jer je zaključak suda o nelogičnosti i neživotnosti iskaza sa rasprave pravilan i izveden iz sadržaja onog što je svjedok, konfrontirano iskazivao na raspravi. Zbog toga iskaz sa rasprave ustvari upućuje na točnost tvrdnji iz optužbe, a pravilnost tog zaključka je razmotrena u odgovarajućem dijelu odluke.

25. Naposljetku, neosnovano žalitelj N. V. prigovara da je prvostupanjski sud propustio dati razloge zbog kojih je utvrdio visinu štete pričinjenu akademskom kiparu K. H. u iznosu 190.000,00 kuna. Kako međutim dalje i sam navodi da je taj iznos prvostupanjski sud utvrdio na temelju iskaza akademskog kipara ispitanog u svojstvu svjedoka (u pogledu kojeg se svjedok referirao na raspravi) te s tim utvrđenjem dalje

polemizira, očito je da nije riječ o bitnoj postupovnoj povredi, nego da je i ovdje riječ o nezadovoljstvu utvrđenim činjeničnim stanjem.

U odnosu na odluku o imovinskopravnom zahtjevu:

26. Žalitelj N. V. prigovara da pobijana odluka nema razloga o tome od čega se sastoji imovinskopravni zahtjev dosuđen ... u iznosu 35.483.202,00 kuna te da je zbog toga počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08.

26.1. No, s obzirom na to da i sam žalitelj dalje u žalbi zaključuje da iznos od 35.483.202,00 kuna predstavlja zbroj štete koju je okrivljenik počinio ... kaznenim djelima iz točki 2), 3) i 4) pobijane presude (35.125.862,00 kn iz točke 2); 199.000,00 kn iz točke 3); te 158.340,00 kuna iz točke 4)), očito je da je iz pobijane presude potpuno jasno u čemu se sastoji dosuđeni imovinskopravni zahtjev. Dakle, niti ovdje žalitelj nije u pravu.

27. Žalitelj N. V. dalje prigovara da prvostupanjski sud ne daje nikakve razloge o tome zbog čega mu nalaže predaja umjetnine K. H. "Hyperbaton" R. H. ili isplata u vrijednosti tog djela u iznosu 5.000,00 EUR-a. I ovdje upire na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08., međutim bez uspjeha.

27.1. Naime, protivno žalbenim tvrdnjama skulptura "Hyperbaton" nije oduzeta od žalitelja. Stoga je osnovano prvostupanjski sud u odluci o oduzimanju imovinske koristi prepustio žalitelju izbor između dva modaliteta. Odluka o protuvrijednosti te umjetnine temelji se na činjeničnim utvrđenjima u pogledu kaznenog djela iz točke 4., koja su ispitana pod odgovarajućim dijelom ove presude. Svakako, vrijednost ove umjetnine nije 0 kuna kako to navodi žalitelj referirajući se na procjenu I. Z. koji umjetninu, koja nije bila oduzeta, nije ni procijenio, ostavivši rubriku praznom (list 17890).

U odnosu na odluku o kazni:

28. Optuženi N. V. dalje smatra da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11., stavka 2. i stavka 3. u vezi s člankom 459. stavkom 6. ZKP/08., jer da je prvostupanjski sud "...šturo, nedostatno i pogrešno..." (žalba N. V. stranica 86) obrazložio odluku o kazni.

28.1. Nasuprot ovim žalbenim navodima, ocjena je ovog drugostupanjskog suda da je sud prvog stupnja naveo jasne, dostatne i određene razloge o svim odlučnim činjenicama o kojima ovisi vrsta i mjera, kako pojedinačno utvrđenih kazni, tako i jedinstvene kazne zatvora na koju je osudio optuženog N. V., u skladu s odredbama kaznenog zakona. Budući da je pri tome konkretizirao olakotne i otegotne okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža, to nije ostvarena citirana postupovna povreda niti bi se radilo o arbitrarnoj odluci koja se povodom žalbe ne može ispitati u smislu povrede iz članka 468. stavka 2. ZKP/08.

28.2. U skladu s navedenim, nije ostvarena ni povreda iz članka 468. stavka 3. u vezi s člankom 459. stavkom 6. ZKP/08., jer su u procesu odmjeravanja kazne pravilno

primijenjene sve odredbe zakona, a drugo je pitanje jesu li utvrđene okolnosti pravilno vrednovane, o čemu će biti riječi pri ocjeni navoda žalbe zbog odluke o kazni.

U odnosu na žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona:

29. Nije u pravu žalitelj N. V. koji smatra da je došlo do povrede kaznenog zakona u odluci o imovinskopravnom zahtjevu i oduzimanju imovinske koristi tako što je prvostupanjski sud prvo dosudio oštećenoj ... imovinskopravni zahtjev koji je uključio štetu počinjenu kaznenim djelom iz točke 4. u iznosu 158.340,00 kuna, a potom od žalitelja oduzeo umjetnine koje je optuženik stekao počinjenjem kaznenog djela iz te točke.

29.1. Naime, prema točki 4. prvostupanjske presude, žalitelj je proglašen krivim jer je počinio štetu ... koja je dvije umjetnine platila po cijeni koju je žalitelj ugovorio za pet umjetnina na način, da je ... stekla dvije, a žalitelj tri. Dakle, šteta za ... je preplaćeni iznos koji je prvostupanjski sud utvrdio u iznosu 158.340,00 kuna, a imovinska korist koju je žalitelj stekao sastoji se od vlasništva tri umjetnine.

29.2. Prema članku 153. stavku 2. ZKP/08. imovinskopravni zahtjev se može odnositi na zahtjev koji se može podnijeti u parnici. Pravo na naknadu štete propisano je u Zakonu o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22., 156/22., 145/23., 155/23., dalje: ZOO). Prema članku 1046. ZOO-a šteta je, između ostaloga, umanjenje nečije imovine (obična šteta). Smisao instituta naknade štete je prije svega u dužnosti odgovorne osobe da uspostavi stanje koje je bilo prije nego je šteta nastala (članak 1085. ZOO-a). Nema dvojbe da se šteta za ... sastoji u preplaćenom novcu. Prema tome, s obzirom na to da je utvrđeno da je žalitelj kaznenim djelom iz točke 4. osuđujućeg dijela pobijane presude oštećenoj ... počinio štetu u iznosu 158.340,00 kuna, koliko je ... preplatila umjetnine koje je stekla kupoprodajnim ugovorom, jer se taj preplaćeni dio cijene odnosio na umjetnine kojima se – činjenjem kaznenog djela - okoristio žalitelj, to je prvostupanjski sud osnovano dosudio ... imovinskopravni zahtjev kako je bio zatražen, u novcu.

29.3. No, isto tako, prema članku 82. KZ/97. odnosno članku 5. KZ/11. nitko ne može zadržati imovinsku korist (ostvarenu kaznenim djelom odnosno protupravnom radnjom). Nema dvojbe da se imovinska korist koju je počinjenjem kaznenog djela iz točke 4. ostvario optuženik, između ostaloga sastoji u pribavljenim umjetninama ("Oklopljeni Tvrđalj", "Križ" i "Jedra").

29.4. S obzirom na to da se postavljeni imovinskopravni zahtjev i imovinska korist po prirodi i sadržaju razlikuju, to je s pravom i na zakonu osnovano prvostupanjski sud odlučio od žalitelja oduzeti pribavljenu imovinsku korist uz istovremenu dosudu imovinskopavnog zahtjeva. Zbog toga nije u pravu žalitelj da je istovremenom odlukom o imovinskopravnom zahtjevu i oduzimanju imovinske koristi prvostupanjski sud povrijedio kazneni zakon na njegovu štetu.

30. Međutim, ispitivanjem pobijane presude u povodu podnesenih žalbi, a po službenoj dužnosti, ocjenjeno je da je prvostupanjski sud primijenio kazneni zakon koji se ne može primijeniti.

30.1. Prvostupanjski je sud pravilno utvrdio da su kaznena djela počinjena u vrijeme važenja KZ/97. te da je stoga prema članku 3. KZ/97. i KZ/11. potrebno ispitati koji je zakon blaži za počinitelja.

30.2. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, izraženoj u brojnim odlukama Vrhovnog suda Republike Hrvatske (primjerice broj I KŽ 501/16-4, I KŽ 266/16-6, I KŽ 574/13-9, I KŽ 476/13-8, I KŽ 60/13-4, I KŽ 863/12-7, I KŽ 398/12-7, I KŽ 440/11-4), kazneno djelo iz članka 337. KZ/97. u kojem odgovorna osoba zloupotrebljava javne ovlasti koje su joj povjerene u državnom ili javnom tijelu odnosno pravnoj osobi s javnim ovlastima ima kontinuitet u članku 291. KZ/11.

30.2.1. ... je u smislu odredbi članka 11. Zakona o Hrvatskoj gospodarskoj komori ("Narodne novine" br. 66/91., 73/91., 77/93., dalje Zakon o HGK) koji je vrijedio u vrijeme počinjenja djela (kao uostalom i na temelju aktualnog zakona) tijelo s javnim ovlastima, a optuženi N. V. je njezin predsjednik, koji je kaznena djela iz točki 1., 2., 3. i 4. osuđujućeg dijela pobijane presude činio u tom svojstvu.

30.3. Isto tako, još u ukidnom rješenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I KŽ-356/2014. od 2. rujna 2014. zauzet je stav da se pojam odgovorne osobe iz članka 291. KZ/11. ne odnosi na odgovorne osobe u trgovačkim društvima, poput K. d.d., te da u toj situaciji pravni kontinuitet treba tražiti u članku 246. KZ/11. (vidi i I KŽ 177/14.-4., I KŽ-Us-21/2021.-17. i dr.).

30.4. Točno je da je za kazneno djelo iz članka 337. stavka 4. KZ/97., propisana kazna zatvora od 1 do 10 godina, a za kazneno djelo iz članka 291. stavka 2. KZ/11. u rasponu od jedne do 12 godina. Međutim, neovisno o rasponu propisane kazne koji karakterizira sada viši zakonski maksimum, treba voditi računa da visina zakonskog obilježja "znatna imovinska korist", odnosno "znatna šteta" kod tog kaznenog djela, prema odredbi članka 87. stavka 29. KZ/11., postoji kada vrijednost imovinske koristi, odnosno štete prelazi 60.000,00 kuna/7.963,37 EUR-a, dok je prema ranijem pravnom shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske vrijednost "znatne imovinske koristi" kod kaznenog djela iz članka 337. stavka 4. KZ/97. postojala kada njezina vrijednost prelazi iznos od 30.000,00 kuna/3.981,68 EUR-a¹. Isto tako, prema odredbi članka 87. stavka 27. KZ/11. "šteta velikih razmjera" postoji kada vrijednost štete prelazi 600.000,00 kuna/79.633,69 kuna, a prema pravnom shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske "šteta velikih razmjera" kod kaznenog djela iz članka 337. stavka 4. KZ/97. postoji kada vrijednost štete prelazi 300.000,00 kuna/39.816,84 EUR-a. Kako je, dakle, povišeno vrijednosno ograničenje potrebno za ostvarenje obilježja kvalificiranog oblika kaznenog djela, to je KZ/11. za optuženike blaži od KZ/97. Drugim riječima, neovisno o tome je li neki počinitelj ostvario imovinsku korist čija vrijednost višestruko nadmašuje oba navedena iznosa, ostaje činjenica da počinitelj prema odredbama KZ/11. teže ulazi u kriminalnu zonu kvalificiranog oblika kaznenog djela pa je samim time ovaj zakon za njega povoljniji.

30.4.1. Dakle, za optuženog N. V. i Z. P. je blaži KZ/11., time da je sud u tom slučaju vezan maksimumom propisane kazne iz članka 337. stavka 4. KZ/97. pa ne može izreći kaznu težu od 10 godina zatvora. Zato je KZ/11. blaži zakon za optuženog N.

¹ 1 EUR=7,53450 prema fiksnom tečaju konverzije

V. odnosno optuženu Z. P., pa ga je trebalo primjeniti na djela sadržana u točkama 1. – 4. osuđujućeg djela pobijane presude.

30.5. U pogledu kaznenog djela iz članka 246. stavka 2. KZ/11. i kaznenog djela iz članka 337. stavka 4. KZ/97. propisane kazne su iste (jedna do deset godina), ali je zbog naprijed opisanih pragova za kvalifikaciju "znatne imovinske koristi" teži ulazak u kriminalnu zonu prema članku 246. stavku 2. KZ/11. koji je onda kao blaži trebalo primijeniti na optuženog N. V. u pogledu kaznenog djela iz točke 5. osuđujućeg djela pobijane presude.

30.6. Zbog toga je pobijana presuda preinačena u pravnoj oznaci na način kako je to učinjeno pod točkama I – IV izreke.

O žalbama zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja

U odnosu na kaznena djela iz točke 1. i 2. izreke pobijane presude:

31. Žalbu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja podnijeli su državni odvjetnik, optuženi N. V. i optužena Z. P.

31.1. Optuženi N. V. i optužena Z. P. žale se u odnosu na osuđujući dio prvostupanjske presude. Državni odvjetnik žali se zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja u odnosu na oslobađajući dio presude u odnosu na J. M. i J. M.

U odnosu na žalbe optuženog N. V. i optužene Z. P.

Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje:

32. Nije u pravu optuženi N. V. kada tvrdi da je činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno, jer da je "sud odbio gotovo sve dokazne prijedloge".

32.1. Naime, žalitelj bez uporišta u podacima sadržanim u spisu tvrdi da su odbijeni gotovo svi njegovi dokazni prijedlozi.

32.2. Na pripremnom ročištu žaliteljeva braniteljica predložila je ispitivanje vještaka Š., R. i ispitivanje svjedoka Z., kojim prijedlozima je udovoljeno (list 18909). U povodu primjedbi i dostavljene dokumentacije (npr. list 19712-19846) provedene su dopune građevinskog i financijskog vještačenja. Obrana je i dalje tijekom postupka dostavljala dokumentaciju u prilog svojim tvrdnjama. Prilikom iznošenja obrane žalitelj se detaljno očitovao na svaki izvedeni dokaz. Tijekom iznošenja i dopune obrane žalitelj se koristio bilješkama te je dostavio daljnju dokumentaciju (listovi 21982-22016., predano na raspravi 10. ožujka 2021., listovi 22917-22942 predani na raspravi 5. studenog 2021.). Na raspravi 30. studenog usvojen je između ostalog i žaliteljev prijedlog te je pročitana e-mail poruka koju je M. V. uputila Z. P. i J. M. i uzvratne poruke od 15. listopada 2007., dopis HZZO-u od 28. siječnja 2013. sa priložima - troškovi plaća i dokument B. C. 2009., urednička procjena, ovjeren prijevod sa engleskog jezika.

32.3. Ovdje treba napomenuti da, iako optuženik ima pravo predlagati dokaze, ne postoji obveza suda odrediti izvođenje svih predloženih dokaza. U članku 421. stavku 1. ZKP/08. taksativno su navedeni razlozi zbog kojih sud može odbiti pojedine dokazne prijedloge, pri čemu odluku kojom odbija izvođenje dokaza, prema stavku 2. istog članka, sud mora obrazložiti, a to je prvostupanjski sud i učino. Razloge prvostupanjskog suda prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.

33. Žalitelj prigovara odluci o odbijanju dokaznih prijedloga za pribavljanje evaluacije troškova za tvrtku Život na sjeveru, ispitivanjem D. K., M. G. u svojstvu svjedoka, ponovnim ispitivanjem svjedoka T. Ž. i za vještačenjem mobitela. Prvostupanjski sud je u pogledu odbijanja ovih dokaznih prijedloga detaljno, argumentirano i uvjerljivo obrazložio razloge za njihovo odbijanje (točke 1111., 1112., 1113, 1114., stranice 439-440), a te razloge u cijelosti prihvaća drugostupanjski sud. Pri tome je pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pogledu činjenica u vezi kojih je bilo predloženo izvođenje tih dokaza razmotrena u nastavku.

34. Žalitelj N. V. također u posebnom dijelu žalbe pod naslovom "Imovina", tvrdi da je činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno jer je sud odbio dalje nalagati dopune financijskog vještačenja odnosno ponovno ispitati vještaka R. Međutim, prvostupanjski je sud te dokaze s pravom odbio izvesti, ocijenivši ih nevažnim u smislu članka 421. stavka 1. točke 2. ZKP/08.

34.1. Sukus žalbe svodi se na tvrdnju da je USKOK optužnicu protiv njega, a prema kojoj se okoristio za iznimno velike iznose, temeljio na iznimno velikom nesrazmjeru u imovini utvrđenim građevinskim i financijskim vještačenjem provedenim u prethodnom postupku. Žalitelj dalje tvrdi da je tijekom suđenja dokazao da je taj nesrazmjer znatno manji i da ga je prvostupanjski sud onemogućio u daljnjem dokazivanju da taj nesrazmjer iznosi još manje, odnosno da čak postoji višak ako se iz računice izuzmu umjetnine za koje navodi da su nabavljene prije 1996. ili da su darovane.

34.2. Radi jasnoće odgovora žalitelju koji se u žalbi na više mjesta koristi riječima poput "tendencioznih nastojanja" i "tendencioznih nalaza", pored svega već rečenog pod točkom 9.6 ove presude treba reći sljedeće.

34.3. Prvo, vještak R. je u ovom postupku izradio dva nalaza. Prvi kojim je analiziran tijek novca između P. tvrki i tvrtke R. te podizanje novca sa računa R., na koji nalaz nije bilo primjedbi (raspravni zapisnik od 16. svibnja 2018.). Predmet žalbe je drugi nalaz kojim je vještak utvrđivao postojanje ili nepostojanje nesrazmjera.

34.4. Drugo, pravilno je i na zakonu osnovano, prvostupanjski sud naveo kako postojanje nesrazmjera ne mora i ne može utjecati na utvrđenje suda o tome je li ili nije počinjeno kazneno djelo.

34.5. Treće, prema dobro utemeljenoj praksi, iznos pribavljene imovinske koristi se ne može pribrojiti nesrazmjeru, jer je iznos pribavljene imovinske koristi, po prirodi stvari, već ukomponiran u utvrđeni nesrazmjer (Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-Us-23/2020.-6. i dr.). Prema tome, nakon što je provedenim vještačenjem nesrazmjer utvrđen manjim od visine imovinske koristi, rezultati tog vještačenja su nevažni za utvrđivanje bilo koje odlučne činjenice jer se, kako je to već na više

mjesta navedeno, iz postojanja ili nepostojanja nesrazmjera ne može zaključivati o tome je li kazneno djelo počinjeno ili ne.

Pogrešno utvrđeno činjenično stanje:

35. Suprotno žalbenim navodima optuženog N. V. i optužene Z. P., činjenično stanje je potpuno i pravilno utvrđeno. Zaključci suda prvog stupnja, zasnovani na ocjeni vjerodostojnosti iskaza svjedoka (pa tako i u žalbi problematiziranih iskaza D. K., I. P. i M. V. Ž.) i zaključci zasnovani na ocjeni svih ostalih izvedenih dokaza, pročitanih isprava i provedenog financijskog vještačenja, logični su i razumni, pa su uslijed toga i zaključci suda o postojanju odlučnih činjenica pravilno utemeljeni na izvedenim dokazima.

36. Oспорavajući pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, optuženi N. V. smatra da je prvostupanjski sud pogrešno zaključio o njegovog ulozi organizatora grupe. Smatra da je pogrešno ocijenjen iskaz svjedoka D. K., posebno u pogledu njegovih motiva da na zahtjev optuženika izvlači novac iz ..., na što je svjedok pristao s isključivim ciljem da zadrži poslove, odnosno da se ne raskine suradnja sa ... te dogovorio sa I. P. da fakturira određene poslove i preko njegove tvrtke R. izvučeni novac predaje optuženiku. Navodi da zaključci prvostupanjskog suda o motivima svjedoka D. K. da tereti optuženika nisu ničim potvrđeni te da su u neskladu i disproporciji sa činjenicama utvrđenim u dokaznom postupku.

36.1. Nije sporno da je svjedok D. K. surađivao sa ... prije i poslije vremena inkriminacije (druga polovina 2006. - ožujak 2011.), da je prije inkriminacije surađivao sa I. P. kojeg je angažirao početkom 2006. na projektu za manifestaciju "Zlatna kuna 2006" i za gospodarsku izložbu "Kupujmo Hrvatsko" (ispušteni dijelovi točke 2. činjeničnog opisa izreke) i da je D. K. znao da se I. P. bavi "pranjem novca" te mu nudio te usluge koje je K. koristio. Iako žalitelj koristeći ovu argumentaciju tvrdi da je *de facto* svjedok D. K. prije, poslije i tijekom cijelog inkriminiranog razdoblja preko I. P. "prao" novac isključivo za sebe te da lažno tereti optuženika, ove žalbene tvrdnje nemaju uporišta u provedenim dokazima.

36.2. Odmah treba istaknuti da se izvlačenje novca odvija u "gospodarskom dvorištu" ..., a ne A. (odnosno tvrtki koje kontrolira K.), što samo po sebi dovodi u pitanje osnovnu žalbenu tezu žalitelja N. V. da on s izvlačenjem novca nije imao ništa, jer da su novac iz ... izvlačili K. i P. prema svojem uhodanom modelu. No, da P. i K. nisu postupali u okviru plana grupe, u ugovore ne bi bila uključena ..., tj. oni ne bi trebali izlaziti iz "gospodarskih dvorišta" tvrtki koje su sami kontrolirali, pri čemu nema govora o tome da bi se novac izvlačio za nekog drugog iz ..., već upravo za optuženog N. V. (uz P. proviziju). Navedeno izrijekom odgovara na pitanje optužene Z. P. postavljeno u žalbi "...zašto ugovori [kojima se izvlači novac iz ...] ne glase na A. [društva D. K.], nego glase na P. [društva I. P.]?". Iskaz svjedoka K. o tome da je optuženi N. V. organizator grupe koji se u najvećem dijelu okoristio djelovanjem grupe osnažuje činjenica, da se djelovanje grupe proteže kroz višegodišnje razdoblje, prema modelu u kojem tvrtke K. odrađuju poslove za ..., a tvrtke P., koje ništa ne rade, ne izvode poslove, ne dogovaraju usluge, neometano kroz dugogodišnje razdoblje sklapaju s ... ustvari fiktivne ugovore kroz koje jedino izvlače novac.

36.3. Naime, u pravu je prvostupanjski sud kada, prihvaćajući iskaz svjedoka D. K., utvrđuje da je od druge polovine 2006., uz koje vrijeme svjedok D. K. veže prve ugovore za manifestacije od 14. - 24. prosinca 2006. i Z. K. 2007., postupao upravo po zahtjevu optuženika kao organizatora grupe koji ga je nakon inicijalnog razgovora i dogovora uputio na optuženu Z. P. "...koja će to operativno organizirati...". S jedne strane D. K. je stalni poslovni partner koji uživa veliki poslovni ugled i povjerenje optuženika kao predsjednika Uprave ..., dakle osobe koja ima apsolutni nadzor i ovlaštenje za raspolaganje financijskim sredstvima ... i kojega u kuloarima nazivaju "šef", što je apsolutno prihvatljivo ako se imaju u vidu odredbe Statuta Hrvatske gospodarske komore ("Narodne novine" broj 64/01., dalje Statut HGK) i hijerarhijska organizacija S obzirom na njihove uloge u poslovnim procesima koji se kontinuirano odvijaju i za koja su unaprijed osigurana financijska sredstva, logično je da je svjedok D. K. kao glavni poslovni partner motiviran zadržati unosne poslove sa Stoga pravilno prvostupanjski sud utvrđuje da je, postupajući upravo po zahtjevu optuženog N. V., D. K. razradio tehnologiju izvlačenja novca iz ... putem njihovih projekata i akcija pri čemu je i sam imao motiv to činiti.

36.4. U inkriminirano vrijeme ... je izuzetno dobro organiziran sustav sa osiguranim prilivom financijskih sredstava iz obveznih članarina gospodarskih subjekata, sveprisutan u javnosti sa svojim projektima i akcijama, a kako su financijska sredstva za njihovu provedbu unaprijed osigurana, logično je da svjedok D. K. kao glavni poslovni partner ... nije mogao ignorirati zahtjev predsjednika uprave, već i zbog snage njegova autoriteta, ali i sigurne realizacije i naplate gospodarskih projekata u kojima je sudjelovao od ranije i u kojima je bio ključni suradnik

36.5. To što je USKOK ispustio dio inkriminacije u pogledu Zlatne kune 2006., (u kojoj su se P. K. I. P. naplatile za 73.200 kuna) i u pogledu akcije K. H. u prvom dijelu 2006. (u kojem su P. K. naplatile 755.180,00 kuna), kako je to navedeno u točki 932. pobijane presude, ni na koji način ne dovodi u pitanje izložena utvrđenja. Propitkivanje razloga ispuštanja dijela optužbe uopće, kao i izvođenje zaključka o tome je li ili nije počinjeno kazneno djelo nekom radnjom koja nije sadržana u optužnici, ne može biti temelj za odluku o tome je li ili nije počinjeno kazneno djelo sadržano u podignutoj optužnici. Drugim riječima, iz činjenice da pojedini poslovni odnosi nisu bili koruptivni ili da za to nema dokaza, ne može se zaključiti da bi takvi bili i svi ostali poslovi i obrnuto.

36.5.1. No, svakako je relevantno kako društva koja kontrolira I. P. upravo u inkriminiranom razdoblju, dakle upravo od druge polovine 2006., intenziviraju poslovnu suradnju sa ... te je npr. s TD P. K. od ožujka 2006. - kolovoza 2008. ... zaključila 9 ugovora o poslovnoj suradnji na temelju kojih je TD „P. K.“ izdalo 20 računa i 2 računa bez ugovorne osnove te je ... po istima sva plaćanja izvršila u korist TD P. K. što žalitelji jednostavno ignoriraju.

37. Jedan od ključnih prigovora oba žalitelja svodi se na propitkivanje motivacije D. K. koji se u kriminalnu aktivnost upustio kako bi zadržao poslove s Žalitelj N. V. opetovano tvrdi kako je K. "namještao" poslove s ... isključivo prema vlastitim potrebama radi izvlačenja dobiti bez plaćanja poreza.

37.1. Nadalje optuženi N. V. smatra pogrešnim zaključak prvostupanjskog suda da je novac dobiven od I. P. D. K. prosljeđivao upravo njemu, već tvrdi da je taj svjedok

organizirajući posao sa I. P. u stvari novac zadržavao za sebe i na taj način ostvario protupravnu imovinsku korist, a zatim sklapajući povoljnu nagodbu sa USKOK-om od optuženika postao svjedok te da je njegov iskaz rezultat dogovora i nagodbe s USKOK-om. Zato sugerira da se radi o nevjerodostojnom svjedoku "koji sustavno mijenja sadržaj svojih iskaza i koji manipulira kako činjenicama tako i ljudima s kojima je u kontaktu tijekom inkriminiranog razdoblja od P., B. H. do svih redom zaposlenika!...".

37.2. Ovu tezu žalitelj argumentira sadržajem samo jednog od dokaza - Rokovnika I. P. (pohranjenog u posebni omot 1. uz službenu zabilješku od 12. listopada 2013. list 207 spisa, op.a), koji analizira izdvojeno od ostalih dokaza. Prije svega "Rokovnik" kao materijalni dokaz nije takve naravi i sadržaja da direktno upućuje na zaključak da je novac koji je podizao I. P. stvarno i završio kod optuženog N. V., niti je u tom pravcu taj dokaz razmatran (obrazloženje točka 972.). Međutim, pouzdanost iskaza svjedoka K. ne može se procjenjivati na način kako to čini optuženik u žalbi, tj. selektivno, izvan konteksta cjelokupne inkriminirane djelatnosti i ukupnosti svih provedenih dokaza. Činjenica je da je I. P. vodio evidenciju isplata i da je u toj evidenciji u rokovniku naveo novčani iznos i njegovu oznaku i taj iznos umanjen za 10%, tečaj eura, datum, kako je to navedeno u točki 972. obrazloženja. Iz sadržaja Rokovnika prvostupanjski je sud utvrdio da je P. prao novac za puno različitih osoba na isti način kao što je radio i s novcem Točne iznose novca koje je predao K. i postotak koji je zadržao je na jasan i nedvojben način utvrdio i vještak Z. R. u svom nalazu i mišljenju (list 16970-17086). Iz nalaza vještaka je isto tako vidljivo da se isplate u korist TD R. vrše neposredno po primitku uplate od ..., u roku par dana i nadalje da se sredstva koja potom I. P. podiže s računa ovog društva u A. mogu povezati s prethodnim plaćanjem U rokovniku koji vodi I. P., a ne D. K., nije označeno, a nije moglo niti biti označeno, je li D. K. novac dalje predavao optuženom N. V. i koliko mu je od primljenog novca D. K. predao. Drugim riječima, sadržaj Rokovnika potvrđuje da se novac po primitku od ... transferira na račune društva R. u A., da ga tamo I. P. podiže u gotovom, da dio zadržava za sebe i da dio predaje D. K. koji onda taj novac, prema vlastitom iskazu, predaje optuženom N. V.

37.3. Slijedom navedenog, a posebno s obzirom na opseg poslovnih događaja, obim poslovne dokumentacije ovim prigovorom ni u čemu nije osporena ispravnost zaključaka prvostupanjskog suda da je svjedok D. K. o tome da je sav "oprani" novac predavao optuženom N. V. iskazivao uvjerljivo, logično i u bitnome suglasno sa svjedokom I. P., iako uz manje nedosljednosti koje su otklonjene na raspravi. Dakle, dokaza o tome da je sav oprani novac završio kod D. K. te da za to nitko od osoba koje su pratile tijek novca u ... i njezin čelni čovjek to nisu znali, jednostavno nema. Usto, takav ishod nije bio objektivno moguć u poslovanju ..., a da to optuženik nije znao, a respektirajući ovdje naročito opseg, važnost i cijene projekta realiziranih tijekom inkriminiranog razdoblja.

37.4. Nadalje, protivno opetovanim navodima žalbe da je D. K. prema svojim potrebama namještao poslove radi izvlačenja dobiti bez plaćanja poreza, treba reći da D. K. primanjem novca "na crno" od I. P. nije izvlačio neku svoju hipotetsku dobit, jer se radi o trgovačkim društvima I. P., a ne o njegovim društvima. Upravo suprotno, da je namjera D. K. bila izvlačenje dobiti bez plaćanja poreza, tada bi I. P., odnosno njegova trgovačka društva obavljala poslove društvima D. K. i njima ih fakturirala, a ne, kako je to ovdje slučaj, Novac se izvlačio iz trgovačkih društava koja se

nalaze pod kontrolom I. P. pa se kod tih društava može govoriti o izvlačenju novca radi izbjegavanja plaćanja poreza (na dobit). Društva koja drži D. K. i ona koja drži I. P. u ovom slučaju nemaju nikakvih dodirnih točaka, a trag novca koji se izvlači nepobitno upućuje na sredstva ... kao izvor, te, bez obzira na navedeno, završava u rukama D. K. koji ga kasnije, po vlastitim tvrdnjama, predaje optuženom N. V. Zbog toga je u pravu prvostupanjski sud kada, prihvaćajući njegove tvrdnje zbog usklađenosti sa drugim dokazima, ali i iskazom I. P., zaključuje da iskaz svjedoka D. K. u odnosu na odlučne činjenice predstavlja zaokruženu cjelinu i "...logično se uklapa u ostale izvedene dokaze...", iako se žalitelj N. V. očekivano sa time ne slaže.

37.5. Dakle, i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda ovim žalbenim prigovorima nije osporena vjerodostojnost iskaza D. K. da je novac dobiven od I. P. predavao optuženiku osobno ili preko Z. P. Naime, prvostupanjski sud analizom iskaza svjedoka D. K. i I. P. ispravno zaključuje da se radilo o višestrukim predajama novca koji bi D. K. donosio u ... i predavao ga optuženom N. V. i optuženoj Z. P. O ovoj okolnosti D. K. i I. P. su do detalja suglasni o mjestu, načinu i vremenu obavljenih primopredaja uz opasku svjedoka I. P. da D. K. nikada nije brojao dobiveni novac, što dodatno potvrđuje da je novac samo prosljeđivan optuženom N. V. ili je novac, u odsutnosti optuženog V., K. ostavio kod njegove prve suradnice Z. P., što je opet u skladu sa ispravnim utvrđenjima prvostupanjskog suda o njihovim "...striktno podijeljenim ulogama u organiziranoj grupi..."

38. Protivno prigovorima oba žalitelja, prvostupanjski sud je pravilnom ocjenom iskaza svjedoka D. K. utvrdio da je optuženik ovog svjedoka uputio na optuženu Z. P. kao operativno zaduženu za provedbu projekata ... pojedinačno pobrojanih u točki 2) izreke. Optuženica je u tom kontekstu proglašena krivom zbog zlouporabe položaja i ovasti kako je to opisano pod točkom 2) izreke prvostupanjske presude.

38.1. Vjerodostojnost iskaza svjedoka D. K. u odnosu na operativnu ulogu optužene Z. P. u realizaciji naloga optuženog N. V. kod odabira konkretnih projekata preko kojih se "izvlačio" novac iz ... podupire prije svega iskaz svjedoka I. P. iz kojeg proizlazi da ga je sa žaliteljicom P. upoznao D. K. i predstavio ga optuženoj Z. P. kao čovjeka koji će "...fakturirati nama...", a i navodi da je sa njom počeo intenzivnije komunicirati kada je došlo do kontrole Porezne uprave zbog neuobičajeno velikog novčanog prometa na koji je plaćan PDV te da su žaliteljica, D. K. i on morali "složiti" dokumentaciju za ono što je fakturirano iz P. tvrtki te mu je tada D. K. donio neku dokumentaciju iz ... da bi dokumentacija tvrtki koje je on kontrolirao izgledala ozbiljnije. Upravo ga je žaliteljica 2008. ili 2009. informirala o poreznoj kontroli u ... i nakon toga su pristupili izradi dodatnih specifikacija. U istom kontekstu uloga optužene Z. P. proizlazi i iz iskaza svjedokinje M. V. Ž., glavne tajnice ..., koja je započela radom u ... 2000. godine i došla u dobro strukturiran sustav rukovođenja te zapravo nije bila osoba od povjerenja optuženog N. V., kao što je to bila žaliteljica, koja je zajedno s njom imala paralelne ovlasti u vođenju općih poslova, financija i kadrovske službe, da je shvatila da je takav paralelni sustav upravljanja loš na što je upozoravala optužene N. V. i Z. P., ali da nije bilo stvarne volje za promjenom.

38.2. Pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda o razlozima zbog kojih je optuženi N. V. upravo s optuženom Z. P. kao predstojnicom njegova kabineta uz povjerene joj ovlasti za potpisivanje svih poslovnih dokumenata temeljem "Ovlaštenja o potpisivanju" od 22. studenog 2005. u skladu sa člankom 35. Statuta ... i njihovog

povjerljivog i evidentno bliskog poslovnog odnosa utemeljenog na dugogodišnjoj poslovnoj suradnji, dogovorio odabir konkretnih projekata putem kojih će se obavljati neosnovana plaćanja s ciljem izvlačenja novca iz Navedeno proizlazi iz iskaza svjedoka D. K., koji navodi da ga je nakon inicijalnog sastanka optuženi N. V. uputio upravo na optuženu Z. P. kao osobu koja će operativno biti zadužena za konkretne projekte putem kojih su se obavljala neosnovana plaćanja P. tvrtkama, a sve u skladu s njihovim prethodnim dogovorom o iznosu novca koji treba "oprati" tijekom jedne kalendarske godine.

38.3. Naime, u sustavu hijerarhije ... optužena P. je predstojnica (pročelnica) ureda predsjednika, pa je time već po prirodi njezine funkcije upućena u sve poslove optuženika i osoba od njegovog najvećeg povjerenja, koje je konkretizirano ekskluzivnom punomoći za potpisivanje svih dokumenata (dokument od 22. studenog 1995., list 1025), a taj podatak se žalbenom argumentacijom ignorira, iako se radi o argumentu koji direktno otklanja njihovu obranu o izostanku njihove specifične povezanosti u inkriminiranim im radnjama za koje ih tereti svjedok D. K., ali i svjedok I. P. Žalbe, pa ni ova presuda, ne bave se pitanjima njihovog privatnog odnosa o kojem je iskazivala svjedokinja M. V. Ž. čiji iskaz prvostupanjski sud pravilno ocjenjuje u kontekstu njezine funkcije glavne tajnice ..., koja bi po ovlastima bila izjednačena (pa time i suodgovorna) kao počinitelj kaznenog djela inkriminiranog optuženoj Z. P., da nema ekskluzivne punomoći temeljem koje ona formalno (J. M. i J. M.) i faktično postaje nadređena ostalim zaposlenicima ..., a što pravilno zaključuje prvostupanjski sud (točka 746 obrazloženja). Pri tome i svjedokinja M. V. Ž. akceptira takav položaj optužene Z. P. u ... što dobro oslikava situacija u kojoj svjedokinja M. V. Ž., glavna tajnica, e-mailom obavještava optuženu Z. P., predstojnicu ureda kako su privremeno obustavljena plaćanja po projektu "...." i "....", ali da ovi D. [P.] zovu računovodstvo i inzistiraju da se to dalje plaća... nakon čega joj optuženica odgovara kako "... ide dalje". U tom kontekstu, zbog ekskluzivnih i paralelnih ovlasti optužene Z. P., ali i konkretne atmosfere u ... koja je proizašla iz njezine pozicije osobe od najvećeg "šefovog" povjerenja, potpuno je irelevantno je li svjedokinja M. V. Ž. bila u mogućnosti da žaliteljici Z. P. na bilo koji način prigovara, prijavljuje je ili joj vraća dokumentaciju zbog neispravnosti, što sve žaliteljica tvrdi da je ona u konkretnoj situaciji trebala učiniti.

38.3.1. S tim u vezi, jedan od ključnih prigovora optužene Z. P. odnosi se na tvrdnju o izostanku bilo kakvog motiva zbog kojeg bi ona zloupotrijebila svoj položaj i ovlast. Naime, optužena Z. P. na više mjesta u svojoj žalbi smatra da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio činjenično stanje kada je u pitanju njezin subjektivni odnos prema počinjenju kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti, pri čemu pojam motiva pogrešno izjednačava sa subjektivnim obilježjem kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti (izravnom namjerom), koje zahtijeva postupanje s određenim ciljem. Suštinski, optuženica u svojoj obrani, koju zapravo opet ponavlja u žalbi, smatra da nisu utvrđeni motivi zbog kojih bi zloupotrebljavala svoj položaj i ovlasti u cilju pribavljanja imovinske koristi drugome (optuženom N. V.), a ne sebi osobno, čime zapravo sugerira da nije kazneno odgovorna za inkriminirano joj kazneno djelo. Isticanje optužene Z. P. u žalbi da osobno nije ostvarila imovinsku korist upućuje da optužena izjednačava subjektivni odnos počinitelja prema objektivnim obilježjima kaznenog djela sa motivom. Naime, ostvarenje posljedice kaznenog djela ne mora biti i motiv djela, odnosno ono što je počinitelja kaznenog djela pokrenulo na akciju, jer motiv nije vezan uz posljedicu, već je vezan uz počiniteljev cilj. Motiv je ona

unutarnja sila vezana uz predodžbu o nekom cilju, koja determinira i usmjerava njegovo ponašanje. Iako nesumnjivo detektiranje i utvrđivanje motiva nećijih postupaka te postupke čini uvjerljivijima i razumljivijima, to nije uvijek moguće, što ne podrazumijeva da izostanak utvrđivanja točnog motiva nećijeg djelovanja podrazumijeva nedokazanost i nemogućnost utvrđivanja njegove odgovornosti. Motiv nije sastavni dio zakonskog opisa djela zbog kojeg je žaliteljica proglašena krivom te ga je u tom smislu nepotrebno propitkivati, pri čemu su njene aktivnosti i kroz njih i njezine svijest i volja s izvjesnošću utvrđeni iz već pobrojanih dokaza.

39. Daljnjom žalbenom argumentacijom optuženi N. V. (žalba stranice 65-68) kroz selektivno i djelomično pogrešno reproduciranje iskaza svjedoka D. K. i I. P. nije s uspjehom osporio ispravne zaključke prvostupanjskog suda o međusobnoj povezanosti optuženog N. V. i D. K. te optuženog N. V. i optužene Z. P.

39.1. Prije svega, ovaj drugostupanjski sud prihvaća kao ispravne zaključke prvostupanjskog suda o njihovom međusobnom odnosu gotovo egzistencijalne zavisnosti jednog o drugome te nalazi da nema prigovora razlozima koje je taj sud iznio za taj zaključak. Naime, u pravu je prvostupanjski sud da sve troje raspolažu povjerljivim informacijama o kriminalnim aktivnostima svakog od njih. U tome kontekstu nitko u biti ne osporava ulogu I. P. koji "samo" izvlači novac za vlastitu proviziju od 10%. Zato isticanje navodnih "bitnih nesuglasnosti" o vremenu kada je I. P. stupio u kontakt sa optuženom Z. P. u iskazima I. P. i D. K., je li tvrtka P. obavila ili nije obavila neke od poslova ugovorenih za manifestacije "Z. K." 2006. i "K. H." 2006. (ispuštene iz činjeničnog opisa optužnice), nisu od značaja za procjenu (ne)vjerodostojnosti cjelokupnog svjedočkog iskaza I. P., čija uloga je, u pogledu inkriminacija sadržanih u činjeničnom opisu, svedena na izradu poslovne dokumentacije i fakturiranje usluga po uputama D. K. kao poveznice sa optuženicima kao čelnim osobama

39.2. Prethodno navedeni zaključak prvostupanjskog suda o međusobnoj povezanosti proizašloj iz odnosa "...gotovo egzistencijalne zavisnosti jednih o drugima..." između N. V. i svjedoka D. K. s jedne strane i optuženog N. V. i optužene Z. P. s druge strane je pravilan, jer ih međusobno povezuje upravo optuženi N. V. i to snagom svog autoriteta i funkcije koju obnaša kao Predsjednik ..., što uključuje najvišu razinu ovlaštenja u pogledu raspolaganja financijskim sredstvima Svjedok D. K. je opisao na koji način je od optužene Z. P. dobivao podatke o predviđenom iznosu novčanih sredstava za svaki od navedenih projekta, budući da je žaliteljica, jednako kao i optuženi N. V., imala uvid u financijski plan te je o iznosima za pojedini projekt po prethodnom nalogu optuženog N. V. informirala D. K. koji je zatim u skladu sa iznosom proračuna za svaki pojedini projekt I. P. davao podatke i upute o tome koje će poslove i usluge navesti u svojim ugovorima i temeljem tih ugovora ispostaviti račune

40. Oba žalitelja, osporavajući zaključke prvostupanjskog suda o njihovoj međusobnoj povezanosti temeljem ovlaštenja proizašlih iz funkcija koje su obnašali, problematiziraju i (ne)vjerodostojnost iskaza svjedočkinje M. V. Ž. o konceptu postojanja paralelnog sustava upravljanja u ... koji je izvjesno bio nužan da bi se ostvarili ciljevi koje je postavio organizator N. V. (pribavljanje novčanih sredstava iz svakog od projekata koje je realizirala ...). Pri tome, žalitelji pokušavaju diskreditirati

svjedokinju kao osobu i kao zaposlenicu ..., što čine navodima da je "...svoje svjedočenje ponudila USKOK-u kako bi opravdala svoje izostanke s posla i nerad...".

40.1. S tim u vezi je i ključni prigovor optužene Z. P. koja uspoređuje svoje postupanje s postupanjem svjedokinje M. V. Ž. protiv koje nije pokrenut kazneni postupak (u kojem kontekstu žaliteljica, među ostalim, zbraja dokumente koje je na pojedinom inkriminiranom projektu potpisala svjedokinja M. V. Ž. te tako dobiveni broj uspoređuje s brojem dokumenata koje je sama potpisala).

40.2. Nije sporno da je svjedokinja M. V. Ž. unutar ... odgovorna osoba jer ju je optuženi N. V. ovlastio da u njegovo ime potpisuje ugovore i račune (obrazloženje 775., 953.), kao i da se ovlasti Z. P. također temelje na ovlasti optuženog N. V. Zato žaliteljica Z. P. na više mjesta u žalbi ističe da je svjedokinja potpisala više spornih dokumenata (160) od Z. P. (103). No, na tome žaliteljica promašeno gradi žalbu, jer činjenica pokretanja ili nepokretanja postupka protiv neke osobe nije i ne može biti temelj za ocjenu činjenja ili nečinjenja kaznenog djela od strane neke druge osobe. U tom smislu irelevantno je iz kojih razloga je svjedokinja M. V. Ž. potpisivala ugovore i račune koji su ovdje inkriminirani, kako je to s pravom zaključio i prvostupanjski sud.

40.2.1. No, treba naglasiti kako je prvostupanjski sud posebno kritički razmotrio postupanje svjedokinje M. V. Ž. koja je redom potpisivala račune i ugovore koji su predmet ovog postupka, pravdajući se povjerenjem u suradnike i činjenicom da su poslovi bili obavljeni te je s pravom zaključio kako je ono bilo neprofesionalno.

40.3. No, upravo u tom kontekstu, s pravom je prvostupanjski sud utvrdio kako postupci M. V. Ž. ne ekskulpiraju optuženu Z. P. niti opovrgavaju njezinu ulogu u koruptivnom dogovoru u okviru zaduženja proizašlih iz ekskluzivnih ovlasti za potpisivanje ugovora i računa vezanih uz projekte ... koje joj je kao osobi od njegovog najvećeg povjerenja dao upravo optuženi N. V. Upravo u tim okolnostima, optuženi N. V. kao organizator grupe je odredio optuženu Z. P. za operativnu provedbu, a o čemu evidentno glavna tajnica ... M. V. Ž. nije ništa znala. Svakako treba imati na umu da je svjedokinja M. V. Ž. u konačnici dobila otkaz u svibnju 2013. nakon što je iz revizijskih izvještaja saznala o inkriminiranim ugovorima i računima.

40.3.1. Već je ranije navedeno i to nije sporno, da je optuženi N. V. pomno odabrao osobe koje je organizirao u grupu što je prvostupanjski sud pravilno, detaljno i argumentirano obrazložio, a što nije uključivalo M. V. Ž. kao glavnu tajnicu. Zato sada, optuženik ovu svjedokinju maliciozno pokušava diskreditirati navodeći da kako su zbog "...izostanaka s posla i nerada..." M. V. Ž. njezine poslove morale obavljati druge osobe, očito aludirajući na optuženu Z. P. Ovakvi žalbeni navodi ustvari samo indirektno potvrđuju zaključak o nadređenosti optužene Z. P. i općoj klimi u ... (vidi 38.3.).

40.4. Prema tome, neosnovani su i svi daljnji žalbeni navodi koji ističu navodnu nevjerodostojnost iskaza M. V. Ž. temeljeći je na propustima te svjedokinje da adekvatno reagira. Treba istaknuti da nitko od ispitanih osoba u svojim iskazima nije doveo u sumnju činjenicu da je optužena Z. P. u ... imala neprikosnoveni autoritet, a kojeg ona u žalbi nastoji relativizirati te svoje odgovornosti i postupke neuvjerljivo prebaciti na osobe u svojoj radnoj okolini koje su joj bile formalno ili faktično podređene. Baš suprotno, položaj optužene Z. P. je bio poznat optuženiku N. V., te je

ona kao formalno i/ili faktično nadređena svim sudionicima u poslovnim procesima ... i bila po njegovom nalogu operativno zadužena za konkretne projekte koji su služili za izvlačenje novca iz

41. Iskaz svjedokinje M. V. Ž. koji nije s uspjehom osporen žalbenim navodima žalitelja potvrđuje upravo ono što navode D. K. i I. P.; da je optužena Z. P. uz optuženog N. V. bila ključna osoba koja je temeljem svojih ovlaštenja kontrolirala poslovne procese od njihovog zaključivanja do realizacije i naplate i bila upoznata sa razlozima zbog kojih je u poslovanje ... preko D. K. uveden I. P.

41.1. Iz iskaza svjedokinje M. V. Ž. i obrana optužene J. M. i optužene J. M. proizlazi da su svi oni znali o kojim se projektima radi, jer su bili i javno poznati i da su s obzirom na svoje pozicije u sustavu ... također aktivno sudjelovale u procesu kontrole i naplate računa kako onih izdanih od A. tako i onih izdanih od P. tvrtki. Svjedokinja M. V. Ž. je također potpisivala sporne ugovore i račune, pa čak i u većem broju od optužene Z. P. (što je detaljno elaborirano u žalbi žaliteljice stranica 28-31) i u konačnici je dobila otkaz 2013. (zbog nerada, kako to navodi u žalbi optuženi N. V.), no, kako je već navedeno, podatkom o broju dokumenata potpisanih po toj svjedokinji, suprotno žalbenim navodima, nije osporena vjerodostojnost tog iskaza kako to neosnovano tvrdi optužena Z. P.

41.1.1. Treba ponoviti da, neovisno o brojnosti osoba koje sudjeluju u potpisivanju dokumentacije (supotpisi), prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je upravo optužena Z. P. bila ključna osoba za realizaciju plaćanja u odnosu na P. tvrtke. Takvo postupanje i uloga optužene P. posebno je uočljivo primjerice na projektu E. T., u kojem je ona sudjelovala kao koordinatorica ispred ..., te je u ime potpisala ugovore o poslovnoj suradnji s P. "...." i na prvo izdane račune po tim ugovorima stavila bilješku "može se platiti", iako "..." nije obavio nikakve poslove te je, štoviše, P. izmislio poslove navedene u tim ugovorima.

42. Analizirajući žalbene navode o tome da na ključnom sastanku održanom u ... između M. V. Ž., D. K. i J. M. nisu sudjelovali optuženici N. V. i Z. P., čime žalitelj N. V. osporava svoju ulogu organizatora i ulogu optužene Z. P. u grupi, treba reći sljedeće. Nije sporno da oba žalitelja nisu nazočila tom sastanku, na kojem se raspravljalo o tome bi li podizvođači D. K. (tvrtke I. P.) zbog opsega projekata trebali imati zasebne ugovore sklopljene sa ..., a ne biti obuhvaćeni istim ugovorom s ... kao i tvrtke D. K. Iako je J. M. kao stručna osoba (voditeljica službe za financije i računovodstvo) smatrala da ne treba razdvajati ugovore, svjedok D. K. je, suprotno mišljenju struke, inzistirao na razdvojenim ugovorima, posljedično tome i razdvojenim računima koje s jedne strane ... isplaćuje tvrtki A. ili nekoj drugoj iz "..." od onih ugovora i računa koji su zaključeni sa nekom od tvrtki koje kontrolira svjedok I. P. (P. K., "....", Z. "....", "...."). Logično je da je voditeljica financija smatrala transparentnim načinom rada postojanje jednog ugovora u kojem bi bilo navedeno tko će kome što plaćati, a što je objektivno prihvatljivo s obzirom na opseg projekata i uložena značajna financijska sredstva sve zbog mogućnosti kontrole realizacije projekta od strane za to ovlaštenih tijela Nasuprot tome, posebnim ugovorima za tvrtke koje kontrolira D. K. i tvrtke koje kontrolira I. P., omogućeno je da svjedok D. K., u skladu s prethodnim dogovorom s optuženim N. V., organizira sastavljanje (neistinite) poslovne dokumentacije koju naknadno potpisuju i odobravaju ovlaštene osobe u ... (M. V. Ž. i optužena Z. P.). To što je M. V. Ž. kao glavna tajnica ... na tom sastanku

prihvatila prijedlog D. K. o dvostrukim ugovorima i računima (a ne stručno mišljenje voditeljice financija i računovodstva) ne opovrgava postojanje koruptivnog dogovora između žalitelja N. V. i D. K., kako to tvrdi žalitelj. Naime, i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda ishod tog sastanka u skladu s nastojanjima D. K. dodatno potvrđuje da je takav način ugovaranja i plaćanja bio važan upravo zato da se konkretizira ranije postignut dogovor i zahtjev optuženika N. V. za izvlačenje novca iz Dakle, baš takav epilog i zaključak sa spomenutog sastanka upravo potvrđuje postojanje koruptivnog dogovora.

42.1. Nadalje, prema tada važećem Statutu ... odluku o financiranju i financijski plan odobravalala je Skupština ... (članak 21.), a Nadzorni odbor je ovlašten kontrolirati materijalno i financijsko poslovanje ... (članak 30.). Žalbeni navodi o tome kako je svjedok D. K. kompletnu tehnologiju izrade poslovne dokumentacije osmislio isključivo za svoje potrebe da bi kontinuirano kroz duži vremenski period ostvarivao imovinsku korist isključivo za sebe jednostavno se protive ukupnosti provedenih dokaza ali i zdravoj logici ako se ima u vidu uloga i značaj ... kao institucije tijekom inkriminiranog razdoblja. Iznosi iz ugovora s tvrtkama D. K. i iznosi iz ugovora s tvrtkama I. P. kojime se realizira koruptivni zahtjev optuženog N. V. očito imaju podlogu u financijskim mogućnostima ... dakle podacima "iznutra", s kojima je po logici radnog mjesta optužena Z. P. bila upoznata, što opovrgava tezu da je D. K. organizator izvlačenja novca za svoje potrebe.

43. Iako optuženici u svojim obranama i sada opet u žalbama izrijekom osporavaju postojanje njihovog zajedničkog dogovora, prvostupanjski sud o tome izvodi pravilne zaključke. Naime, i ovaj drugostupanjski sud kao logično i uvjerljivo prihvaća argument prvostupanjskog suda da su sami ugovori s tvrtkama D. K. bili tako koncipirani da se do onog trenutka kada se manifestacija na koju se oni odnose ne dovrši zapravo i ne može znati jesu li poslovi izvršeni zato što se uvijek radilo o plaćanju u "ratama" ukupnog iznosa. Dakle, upravo takav način poslovanja, neovisno o tome što su sve isplate bile u skladu s računovodstveno-financijskim standardima, upućuju na postojanje dogovora između čelnih ljudi ... (N. V. i Z. P.) i njihovog glavnog poslovnog suradnika D. K. o "izvlačenju" novca pod krinkom urednog financijskog poslovanja (koje je inkriminirano nakon obavljenog poreznog nadzora). U tom kontekstu prvostupanjski sud pravilno utvrđuje (točka 978. obrazloženja) da je optužena Z. P. potpisivala poslovnu dokumentaciju koja se odnosi na društva pod kontrolom I. P., iako je morala znati, a i znala je da su isplate tim društvima neosnovane, jer te tvrtke ništa ne rade, poslovni odnosi su fiktivni, a isplate stvarne (vidi i 41.1.1.).

44. Optužena Z. P. osporava utvrđenja prvostupanjskog suda o njezinoj ulozi i inkriminiranim joj radnjama operativne provedbe naloga optuženog N. V. odabirom konkretnih projekata preko kojih će se vršiti neosnovane isplate, te u skladu s time potpisivanje računa i ostale poslovne dokumentacije kao i osiguravanje da to učine i druge ovlaštene osobe (M. V. Ž., J. M. i J. M.). Njezina je žalbena argumentacija u tom pravcu pogrešna i nije odlučna za dokazanosť inkriminacije stavljene joj na teret.

44.1. Naime, opširnijom žalbenom argumentacijom (analiza potpisa na ukupno promatranoj dokumentaciji) optužena Z. P. osporava da je operativno realizirala naloge optuženog N. V. prebacujući odgovornost za neosnovane isplate na račune tvrtki I. P. na svjedokinju M. V. Ž. i ostale zaposlenike službe za financije i

računovodstvo (J. M., J. M. op.a.), smatrajući da zbog brojnosti osoba koje sudjeluju u potpisivanju dokumentacije kao i supotpisima za realizaciju i naplatu po svim ugovorima ne može biti odgovorna samo jedna osoba. Time optužena Z. P. međutim nije s uspjehom osporila zaključke prvostupanjskog suda o dokazanosti inkriminiranih joj radnji poduzimanih u okviru njezinih ovlasti odabira, realizacije i odobravanja naplate konkretnih projekta iz kojih će se obavljati neosnovana plaćanja i njezinoj povezanosti sa D. K. i optuženim N. V. u cilju "izvlačenja " novca iz

45. Nadalje, optužena Z. P. u žalbi navodi da nije mogla utjecati na druge ovlaštene osobe u ... da potpisuju ugovore o poslovnoj suradnji, račune i ostalu poslovnu dokumentaciju (ovo se u pretežitom dijelu odnosi na trgovačka društva pod kontrolom I. P.) nalazeći da to nije izvedivo s obzirom na veći broj osoba koje sudjeluju u potpisivanju instrumenata plaćanja propisanih računovodstveno-financijskim standardima.

45.1. Ovdje ponovno treba naglasiti da nije sporno da je svjedokinja M. V. Ž. kao glavna tajnica potpisivala ugovore za tvrtke koje kontrolira I. P. pa čak i u većem broju od optužene Z. P. Navedeno međutim, i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, nije mjerodavno ni odlučno za utvrđenje kaznene odgovornosti optužene Z. P. Njezina odgovornost za inkriminirane joj radnje operativne provedbe konkretnih projekata proizlazi iz njezinog po prvostupanjskom sudu pravilno utvrđenog dogovora sa optuženim N. V., čime su demantirane sve njezine daljnje žalbene konstrukcije o kaznenoj odgovornosti drugih osoba za potpisivanje poslovne dokumentacije, poglavito računa za isplatu društvima pod kontrolom I. P.

46. Ispravnost zaključaka prvostupanjskog suda o kaznenoj odgovornosti optužene Z. P. i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda dodatno potvrđuje prezentirana analiza provedenih dokaza u pogledu pojedinih projekata koji se analiziraju u nastavku. Dobar primjer je projekt "...." 2008. i 2009. (točke 856. – 867. obrazloženja), koji međutim žaliteljica uopće ne elaborira u svojoj, inače izrazito opširnoj žalbi, dok optuženi N. V. samo paušalno prebacuje odgovornost za izradu sporne poslovne dokumentacije na D. K. i opet žalbom relativizira važnost iskaza svjedokinje B. M., smatrajući da je do otkazivanja tog projekta došlo prije intervencije B. M. u odnosu na troškove projekta, čime opet nastoji ekskulpirati optuženu Z. P. u odnosu na inkriminirane joj radnje zaključenja Aneksa ugovora sa TD "...." od 18. srpnja 2008. kojim je utvrđen prekid poslovne suradnje po ugovoru od 12. svibnja 2008.) s TD "....".

46.1. Iz iskaza svjedokinje B. M. koji žaliteljica ignorira u inače (pre)opširnoj žalbi, a u odnosu na projekt "...." koji opet samo uvodno navodi i nije predmet žalbene preocjene izvedenih dokaza, proizlazi da svjedokinja kao aktivni sudionik projekta, direktorica sektora za poljoprivredu ... u projektu u kojem sudjeluje Ministarstvo poljoprivrede, u cijelosti potvrđuje iskaze svjedoka I. P. i D. K. o konkretnoj ulozi optužene Z. P. u izvršavanju naloga optuženog N. V. Žaliteljica naime sklapa 2008. u ime ... ugovor o poslovnoj suradnji s P. T. "....", a nakon Anexa kojim je utvrđen prekid poslovne suradnje, sklapa ugovor za novi projekt 2009., u povodu kojeg, na prvom računu stavlja bilješku da "se može platiti", iako TD "...", nije ništa radilo, kako to proizlazi ne samo iz svjedočkih iskaza K. i P. nego i iz zapisnika o obavljenom proračunskom nadzoru zakonitosti u korištenju proračunskih sredstava i financijskom nadzoru u razdoblju od 1. siječnja 2006. do 31. listopada 2013. i osobito

dokumentacije koju je svjedok P. predao, koju je "skinuo s Interneta" i koja je služila, kako je on to sam naveo, kako bi "podebljao ugovor".

47. Žalitelj N. V. prigovara utvrđenjima prvostupanjskog suda o bliskim i prijateljskim odnosima sa svjedokom D. K. smatrajući da je prvostupanjski sud pogrešnom analizom sadržaja pretrage mobitela odnosno CD i DVD medija (označen sa "2/4" Kir-Us-156/14", folder "prilog 1", folder K. ipad 2" i fotografija broj DSC02819.JPG (posebni omot broj 22 pod oznakom Kir-Us-425/14-DVD medij prilog 4 koja sadrži prikazan ekran mobitela sa oznakom ".....rođ. F. i D...."), pogrešno zaključio da je njihov odnos imao i "...ovu drugu neprofesionalnu osobnu prijateljsku dimenziju...".

47.1. Žalbom se tvrdi da je sporni sadržaj izdvojen iz telefona optužene Z. P. (Izvjешće za mobilni uređaj marke Sony Ericson W890), pa žalitelj zato smatra pogrešnim utvrđenje prvostupanjskog suda da optuženi N. V. u svome mobitelu ima podsjetnik za rođendan D. K. te da je pogrešno iz toga zaključivati da su oni dvojica u osobnim i prijateljskim odnosima. S tim u vezi žalitelj N. V. prigovara da mu je onemogućeno stavljanje primjedbi i provjera istinitosti i vjerodostojnosti tih sadržaja, jer je odbijen dokazni prijedlog za provođenje vještačenja sadržaja telefona.

47.2. Protivno tome, prvostupanjski sud je analizom sadržaja proizašlih iz pretrage mobitela fotografija brojJPG (zaslon mobitela sa otvorenom datotekom u kojoj je navedeno "26.7. rođ F. i D.") pravilno utvrdio poveznicu sa optuženim N. V. Iz zapisnika o pretrazi od 12. studenog 2013. proizlazi da je od optuženika oduzet mobitel Sony Erickson IMEI broja bez SIM kartice upisan pod rednim brojem 2. (list 5003 spisa) uz POOP broj, ali i mobitel Sony Ericson IMEI broja ... pronađen kraj radnog stola u uredu optuženika u ... označenog rednim brojem 1. koji je pretražen na temelju naloga suca istrage od 5. studenog 2014., broj Kir-Us-425/2014. (list 14 755 spisa). Iz rezultata te pretrage (mobitela pod rednim brojem 1.op.a) utvrđeno je postojanje žalbom osporene fotografije, ali i ubilježenog kontakta, odnosno broja telefona D. K. micro SD kartici umetnutoj u telefon Samsung GT-B2710 IMEI broja ...) je ubilježen broj za ime K. D., ali na istoj kartici postoji i kontakt za osobe prezimena S.

47.3. Nadalje, žalitelj ignorira nespornu činjenicu da su oba mobitela od optuženika oduzeta dana 12. studenog 2013. tijekom zakonito provedene pretrage njegova Ureda u ..., o čemu je već ranije odlučeno (rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 8. lipnja 2016., broj I-Kž-Us-62/2016.). Slijedom toga svi pronađeni i privremeno oduzeti predmeti (mobiteli pod rednim brojem 1. i 2.op.a) predstavljaju zakonite dokaze.

47.4. U odnosu na pitanje vjerodostojnosti sadržaja pronađenih u mobitelu Sony Ericson W890 problematiziranog žalbom posve je irelevantna tvrdnja optuženika da se radi o mobitelu optužene Z. P. s obzirom da je taj mobitel izvjesno koristio optuženik, ne samo zbog toga što je pronađen kraj njegovog radnog stola u ... u vrijeme dok se optužena Z. P. nalazila u istražnom zatvoru (15. listopada 2013. - 14. ožujka 2014.), već i zbog toga što sadrži podatke izravno povezane sa njime (npr. podaci o skulpturama, herbicidima i dr.). Zato tim žalbenim navodima nisu osporeni zaključci prvostupanjskog suda o bliskim i prijateljskim odnosima između optuženika i D. K. i optužene Z. P. te njihovog međusobnog uvažavanja i odnosa povjerenja

proizašlog iz očito međusobno zavisnog položaja zbog inkriminiranih im radnji, kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud u pobijanoj presudi.

47.5. To što prvostupanjski sud podsjetnik na rođendan N. V. pronađen u mobitelu D. K. umjesto "zabilježeni događaj u kalendaru sa napomenom za godišnje ponavljanje obavijesti" pogrešno naziva e-mail porukom upućenom optuženiku dana 30. siječnja 2008. u 8.30, a faktično se radi o upitu radi potvrde tog datuma nekome iz ..., također ne osporava ispravnost prethodno navedenih utvrđenja prvostupanjskog suda o prijateljskoj (interesnoj) povezanosti optuženog N. V. i D. K.. Naime, neovisno o pogrešnom korištenju naziva po prvosupanjskom sudu, zabilježeni događaj u kalendaru (podsjetnik na rođendan K.) prvostupanjski sud ispravno koristi kao argumentaciju za dokazanost optuženikovog izbora upravo D. K. kao osobe koja će mu biti ključni član grupe i poveznica u hijerarhijskoj strukturi ... prema optuženoj Z. P. i M. V. Ž., radi odobravanja i potpisivanja projekata i računa temeljem kojih su se obavljale isplate novčanih iznosa.

48. Inkriminacijom točke 2) izreke presude obuhvaćena su ukupno 22 projekta ... u kojima su kao izvršitelji usluga sudjelovale tvrtke u vlasništvu svjedoka D. K. (A. P. c., "...") i tvrtke koje je kontrolirao svjedok I. P. ("...", "...", "...", "...", "..."). Ovdje opet treba naglasiti žaliteljima da se izvlačenje novca odvija u "gospodarskom dvorištu" ..., a ne A. (odnosno tvrtki koje kontrolira K.), što samo po sebi dovodi u pitanje osnovnu žalbenu tezu žalitelja N. V. da on s izvlačenjem novca nije imao ništa, jer da su novac iz ... izvlačili K. i P. prema svojem uhodanom modelu. No, da P. i K. nisu postupali u okviru plana grupe, tada u ugovore ne bi bila uključena ..., tj. oni ne bi trebali izlaziti iz "gospodarskih dvorišta" tvrtki koje su sami kontrolirali, pa prvostupanjski sud u tom kontekstu pravilno analizira opsežnu poslovnu dokumentaciju koja prati svaki od projekata i u tom kontekstu izvodi pravilne zaključke koji nisu osporeni žalbenim navodima.

49. U odnosu na "*modus operandi*" realizacije plana grupe putem konkretnih projekata ... kao isključivog naručitelja usluga, prvostupanjski sud pravilno utvrđuje da se svi projekti odvijaju periodično svake godine tako da se financijskim planom ... određuje proračun za svaki od pojedinačno pobrojanih projekata unaprijed. Ovo je bitno istaknuti s obzirom na ulogu optuženog N. V. kao organizatora grupe koji je morao znati na koji način se određuje visina novčanih sredstava predviđenih za svaku od manifestacija i s obzirom na to da osporava iskaz svjedoka D. K. o tome da mu je na početku svake godine govorio koji iznos novca treba "oprati", a što s druge strane svjedok D. K. kao poslovni suradnik nije mogao znati, niti je bio ovlašten za uvid u podatke financijskog plana koji je prema Statutu ... odobravalala Skupština na prijedlog glavne tajnice i Predsjednika uprave odnosno optuženika. Financijski podaci nisu bili egzaktni odnosno nije se znalo unaprijed koliko će se novca potrošiti na neki projekt, već je to bilo općenito navedeno, a predsjednik ... je prema iskazu svjedokinje M. V. Ž. imao ovlasti mijenjati iznose u pojedinim stavkama financijskog plana time da su financijski rezultati bili pozitivni, jer je uvijek postojao višak prihoda nad rashodima što se prenosilo u narednu godinu (izvjesno s obzirom da je članstvo gospodarskih subjekata bilo obvezno kao i plaćanje članarine što je notorna činjenica op.a). U taj kontekst u cijelosti se uklapa iskaz svjedoka K. o tome da mu je optuženik određivao novčane iznose koje treba "oprati" na godišnjem nivou. Iako optuženi V. opet prigovara vjerodostojnosti tog dijela iskaza svjedoka K., u pravu je prvostupanjski sud kada utvrđuje da se koruptivni dogovor odvijao na kratkim

sastancima od jedne minute održavanima početkom godine što je logično i s obzirom na prirodu sastanka (koruptivi dogovor), a i s obzirom na angažman optuženika kao Predsjednika uprave K. zbog čega je tijekom inkriminiranog razdoblja bio manje prisutan u Drugim riječima, okolnost da je zbog poslovnih obveza u K. bio manje prisutan u ... optuženik pogrešno navodi sebi u korist, jer time ne može osporiti tvrdnje svjedoka K. o načinu na koji su dogovarali iznose koje treba "oprati" na godišnjem nivou.

49.1. Naime, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je upravo optuženik određivao iznose novca koji treba "oprati" i to baš onako kako je opisao svjedok D. K. (zapisnik sa rasprave 8. ožujka 2019.), a to se uostalom potpuno uklapa u ono što je o načinu poslovanja iskazala svjedokinja M. V. Ž. Iako optuženik uporno ponavlja da svjedok "...iskazuje neistinito..." prvostupanjski sud je pravilno zaključio, kako to proizlazi iz suglasnih iskaza svjedoka M. V. Ž., B. M. i T. Ž. da na pripremnim sastancima za manifestacije nije bilo razgovora o financijskom aspektu, jer je to sve dogovarao optuženi N. V. sa svjedokom D. K. U tom pravcu iskaz svjedoka D. K. suglasan je i s iskazom I. P. kako je osnovne podatke o konkretnim manifestacijama i projektima u okviru kojih će doći do neosnovanih isplata, D. K. dostavljao I. P. koji je nakon toga pisao odgovarajuće ugovore u kojima su od presudne važnosti bili opisi (fiktivnih) poslova koje pojedina tvrtka I. P. treba obaviti i novčani iznos koji će biti isplaćen. Da se radilo samo o tome da se opravdaju isplate prema tvrtki R. dodatno potvrđuje i sam I. P. iskazujući o tome da je, nakon potpisivanja, ugovore za konkretni projekt čuvao kod sebe iako su mu bili potpuno nevažni.

50. U pogledu realizacije plana za izvlačenje novca iz ... uvodno treba reći da žalitelji ne poriču da su održane sve gospodarske izložbe, promotivne akcije i projekti (njih ukupno 22 pobrojanih u činjeničnom opisu točke 2) izreke presude). Nije sporno da je ... ugovore za realizaciju projekata potpisivala u dva pravca: s tvrtkama koje kontrolira D. K. (A. d.o.o., P. K. d.o.o., "... d.o.o.) i sa tvrtkama koje kontrolira I. P. (P. K. d.o.o., "... d.o.o., "... ..." d.o.o., ".. ..." d.o.o., "... ..." d.o.o.). Takvo zaključivanje posebnih ugovora s dva istovremena izvođača objektivno otežava preglednost poslovanja, transparentnost takvih poslovnih odnosa s financijsko-knjigovodstvenog aspekta i realizacije plaćanja, što je prvostupanjski sud ispravno utvrdio analizom sadržaja e-mail poruka razmijenjenih između optužene J. M., više stručne suradnice u službi financija i računovodstva, i glavne tajnice M. V. Ž. u srpnju 2008. (obrazloženje stranica 346. točka 789.).

50.1. Naime, prvostupanjski sud pravilno ističe da su ugovori bili koncipirani tako da je u svakom ugovoru bio naveden ukupni trošak pojedine manifestacije koji se potom u pravilu isplaćivao u ratama, što je pogodovalo D. K. i I. P. da naknadno prilagođavaju poslovnu dokumentaciju prema pojedinim isplatama ili izmijenjenim okolnostima (Z. S., S. 2009). S obzirom da je svjedok D. K. unaprijed znao koliki je proračun za pojedini projekt (tako i u odnosu na žalbom problematizirane B. C. 2007., Z. S. imao je objektivnu mogućnost kao dugogodišnji poslovni suradnik ... u svoju cijenu za A. ukalkulirati sve troškove za P. tvrtke (P. K. i Z. pa i one zbog izmijenjenih vremenskih uvjeta (Z. S. 2007.)). Okolnost da je upravo optužena Z. P. potpisala anex ugovora za Z. S. 2007. s P. K. neovisno o tome što je dva osnovna ugovora (s A. i P. K.) prethodno potpisala M. V. Ž., dodatno potvrđuje ispravnost zaključaka prvostupanjskog suda o aktivnoj ulozi optužene Z. P. u odabiru i naplati konkretnih projekata, a sve radi osiguravanja isplata na račune P. tvrtki.

51. Iako je prvostupanjski sud pretežiti dio obrazloženja prvostupanjske presude usmjerio na detaljnu analizu poslovne dokumentacije koja prati svaki od pojedinačnih projekata tijekom inkriminiranog razdoblja, ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da je takvom koncepcijom presude, ali i žalbene argumentacije fokus prebačen na neodlučne i nesporne činjenice. Tijekom postupka nije sporno da su sve izložbe, projekti i akcije sa trgovačkim društvima iz grupacije D. K. (A. "...", P. C.) uredno organizirani i odrađeni kao i poslovi navedeni u ugovorima o poslovnoj suradnji sa tim tvrtkama. Konačno poslovanje ... sa A. i drugim tvrtkama pod kontrolom D. K. nisu ni inkriminirane optuženicama, iako je pretežiti dio žalbene argumentacije usmjeren upravo na te poslovne događaje. U tom pravcu u okviru žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja oboje žalitelja ističu tri ključna prigovora:

(a) da su svi poslovi u okviru ugovorenih projekata odrađeni (što nije sporno) od strane grupacije D. K., pa da plaćanjem računa društvima koje kontrolira I. P. nije nastupila šteta za ... (čime aludiraju na izostanak bitnog obilježja kaznenog djela - nastupanja štete velikih razmjera),

(b) da iznosi koji su plaćeni društvima D. K. ponekad nisu dovoljni niti za pokriće troškova projekta (čime potkrepljuju tezu o izostanku bitnog obilježja štete velikih razmjera, ali i ilustriraju tvrdnje o nevjerodostojnosti svjedoka K.) i

(c) da su ugovoreni i naplaćeni iznosi tvrtkama D. K. za pojedine projekte nerealni zbog promijenjenih okolnosti nakon zaključivanja ugovora u pogledu kojih se na strani ugovaratelja javljaju tvrtke P. (čime ponovno grade tezu o nevjerodostojnosti svjedoka K. i o izostanku štete velikih razmjera).

51.1. Optužena Z. P., slično kao i žalitelj N. V., tvrdi da je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da su se tvrtke koje kontrolira K. naplatile iz cijene ugovorenih usluga s ... za usluge koje su pružile po tim ugovorima i za usluge koji su bili navedeni u ugovorima s P. tvrtkama i da bi im još ostalo prostora za zaradu. Ističe da su svi poslovi obuhvaćeni ugovorima sa P. tvrtkama bili potrebni za izvršenje manifestacija i projekata što je preuzeo obaviti svjedok D. K., da su sve manifestacije održane te da je ... imala razrađen sustav kontrole projekata, čime ponavlja tezu svoje obrane da inkriminiranim joj radnjama iz točke 2) izreke presude nije nastupila šteta za ... te opetovano aludira da nije kazneno dogovorna za inkriminirano joj kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti.

51.2. U odnosu na prvu grupu prigovora treba reći da poslovi koje su za ... učinila i obračunala društva pod kontrolom D. K. nisu uopće predmetom inkriminacije, pa je stoga potpuno irelevantno za utvrđenja u ovom kaznenom postupku jesu li obračunati poslovi obavljani ili ne i jesu li se ta društva naplatila i ostvarila zaradu (iako je utvrđeno da jesu). Fokus inkriminacije iz točke 2) izreke pa time i obrazloženja prvostupanjskog suda ispravno je na poslovanju između ... i društava iz grupacije I. P. kojima su isplaćeni poslovi (usluge), koje, po pravilnim utvrđenjima prvostupanjskog suda, u odnosu na svaki od pojedinačno pobrojanih projekta ta društva nisu odradila. Dakle, neovisno o tome jesu li poslovi iz ugovora P. tvrtki bili potrebni i odrađeni (npr. 2007.) ili su bili naprosto izmišljeni (npr. "... ...") ili dijelom potrebni i odrađeni, a dijelom izmišljeni (npr. F. W. C. 2010.), ključno je to da P. tvrtke nisu ništa radile, da su ti ugovori bili fiktivni, iako su ih pratile stvarne isplate

iz U tom kontekstu, suvišno je i promašeno propitkivanje vrijednosti nekih drugih projekata zaključenih na drugim lokacijama, nekoliko godina kasnije.

51.3. Druge dvije grupe prigovora bave se pojedinačnim stavkama pojedinih ugovora po projektima, potpuno zanemarujući koruptivni dogovor u čijem okviru se ti ugovori sklapaju. Zato potpuno osnovano prvostupanjski sud zaključuje da je D. K. taj koji je koordinirao i organizirao ugovaranje svih poslova sukladno svojoj ulozi u grupi. P. je tako u ugovore stavljao one stavke na koje ga je uputio K., osim onih koje bi naprosto izmislio, ali uvijek na način da su tvrtke K. radile, a tvrtke P. izvlačile novac. Valja ponoviti, poslovanje tvrtki K. nije predmet inkriminacije, iako žalitelji propitkuju njihovu zaradu, polazeći od pojedinih stavki pojedinih ugovora. Iako se ne radi o odlučnoj činjenici, jer fokus inkriminacije je na poslovanju ... i P. tvrtki koje služe izvlačenju novca, žalitelji izloženim prigovorima sugeriraju da je D. K. sve radnje poduzimao kako bi za sebe izvukao novac iz

51.3.1. No, nije sporno da u predmetu spisa ne prileži dokumentacija (niti su predlagani dokazi u tom pravcu) temeljem koje bi se utvrđivala poslovna opravdanost isporučenih usluga, niti uspješnost poslovanja A. i drugih tvrtki pod kontrolom D. K., pa su u tom kontekstu svi žalbeni prigovori promašeni i neosnovani. Protivno žalbenim navodima oboje žalitelja, šteta za ... nastala je neosnovanim isplatama P. tvrtkama koje nisu pružile nikakvu uslugu niti izvršile ikakav posao za

51.3.2. U odnosu na neke od projekata (npr. najčešće se navodi B. C. S. 2009.) žalitelji tvrde da su iznosi ugovoreni sa D. K. kao izvršiteljem usluga pre niski za pokriće troškova projekta (čime sugeriraju da je D. K. sve radnje inkriminirane optuženima N. V. i Z. P. poduzimao isključivo s ciljem da sebi isplati novčane iznose transferirane u TD R. u čemu *de facto* nisu u pravu, o čemu će još biti riječi, niti s pravom promatraju zaradu po jednom događaju mimo ukupnosti zarade iz dugogodišnjeg poslovnog odnosa i ukupnosti isplata ... tvrtkama K.

51.3.3. Isto vrijedi i u odnosu na prigovore o tome kako su ugovoreni i naplaćeni iznosi za pojedine projekte nerealni zbog promijenjenih okolnosti (npr. Z. S. 2007.) nakon zaključivanja ugovora (što opet nije obuhvaćeno inkriminacijom, budući da je fokus inkriminacije pa time i prvostupanjskog suda na poslovanju između ... i društva iz grupacije I. P. kojima su isplaćeni poslovi (usluge) koje ta društva nisu pružila te su suštinski služili za pokriće isplata iz ... na račune P. društava.

51.3.4. S obzirom na to da žalitelji opetovano ponavljanju citirane jedne te iste tvrdnje, opet nije na odmet ponoviti da se inkriminirana djelatnost izvlačenja novca odvija u "gospodarskom dvorištu" ..., a ne A. pa poslovanje tog društva i njegova zarada ni na koji način ne osporavaju osnovanost zaključaka prvostupanjskog suda o inkriminiranim radnjama izvlačenja novca iz ..., isplatama tvrtkama koje kontrolira P., koje nisu izvodile nikakve radove niti pružale ikakve usluge, uslijed koruptivnog dogovora s optuženim N. V. Treba reći i to da je sav novac isplaćen P. tvrtkama transferiran na račun društva R. kojim je isključivo raspolagao svjedok P. koji je detaljno iskazivao o načinu konvertiranja i prijenosa tog novca te isplata koje su bile isključivo u gotovini.

51.4. Naime, žalitelji opetovano polemiziraju sa pojmom ekonomičnosti poslovanja tvrtki pod kontrolom D. K., što u konačnici nije obuhvaćeno činjeničnim opisom

inkriminacije, pa time što prvostupanjski sud ne ulazi u ocjenu realnosti ugovornih iznosa za pojedine projekte, u tom pravcu činjenično stanje nije pogrešno utvrđeno kako to neosnovano tvrde žalitelji.

51.5. Uostalom, ekonomičnost poslovanja bilo kojeg trgovačkog društva, pa tako u ovom slučaju ekonomičnost poslovanja društava pod kontrolom D. K. i ... nije predmetom ovog kaznenog postupka te su stoga ovi žalbeni prigovori optuženog N. V. i optužene Z. P. u cijelosti promašeni. Ocjena o tome je li se D. K. mogao pokriti iznosima jednog ugovorenog posla ili ne (kao kod projekta S. 2009.) nije odlučna činjenica u kontekstu postojanja njegovog dogovora sa optuženim N. V., jer se novac izvlačio preko sasvim druge tvrtke pod kontrolom I. P., što pravilno utvrđuje prvostupanjski sud.

51.6. U tom kontekstu posve je irelevantno je li TD A. koji redovno posluje sa ... (i čije poslovanje nije inkriminirano optuženicama op.a.), zbog promijenjenih okolnosti (npr. Z. S. svibanj 2007.) sklapalo anexe ili ne i je li zbog toga trpjelo gubitak, kao i je li u pojedinom poslu izostala zarada (B. C., S. 2009.), već je suština u tome da je ... cijenu tih poslova platio P. tvrtkama, iako te tvrtke faktično nisu ništa odradile, o čemu iskazuje svjedok I. P. Time je odgovoreno i na daljnje žalbene navode o tome da D. K. sebi "...smanjuje dobit iz osnovnog ugovora..." ne zato, odnosno ni ne samo zato da bi zadržao poslove sa ..., što je u njegovoj poslovnoj situaciji potpuno legitimno, već i evidentno zbog postojanja dogovora sa optuženim N. V. zbog kojeg je znao da je taj novac namijenjen optuženiku u skladu sa njihovim dogovorom.

51.7. S tim u vezi ovaj drugostupanjski sud primjećuje da oboje optuženika tako dobro, gotovo u tančine i po pojedinim projektima, poznaju financijsko – ekonomsko poslovanje trgovačkih društava pod kontrolom D. K., a tvrde da nisu bili udruženi i povezani u dogovoru kod izvlačenja novca iz Nevjerojatno je i nelogično, da oba optuženika znaju svaki korak u poslovanju društava koje kontrolira K., koja su za njih obavljala poslove, da znaju do u detalje koliki je bio gubitak u poslovanju po pojedinom projektu, a istovremeno dugi niz godina ne dovode u pitanje isplate P. tvrtkama koje nisu ništa stvarno radile. Isto tako, nevjerojatno je poznavanje troškova, motivacije i zarade tvrtki K. uz istovremeno neznanje i neprepoznavanje troškova ukupnosti poslovanja ... s društvima pod kontrolom i D. K. i I. P.

52. Žalitelji dalje ove prigovore konkretiziraju kroz svaki pojedini projekt koji promatraju izdvojeno, mimo njihove ukupnosti odnosno ukupnosti poslovnih događaja, minorizirajući ili prešućujući one koji im ne idu u prilog (primjerice "... ..."), a naglašavajući one, koje smatraju prikladnim za ilustraciju svojih tvrdnji (primjerice, S. 2009.). Međutim, niti ovdje s uspjehom nisu doveli u pitanje ispravnost utvrđenja i zaključaka prvostupanjskog suda.

52.1. U bitnome, oba žalitelja prigovaraju činjeničnim utvrđenjima prvostupanjskog suda zasnovanima na iskazu D. K. o tome kako su cijene poslova i svih zavisnih troškova za svaku manifestaciju (..... 2006., Z. K. 2006., 2007., 2008., 2009., K. H. 2009. - 21 grad, Z. S.) podmirivani iz ugovora zaključenog između TD A. (društava K.) i ..., a da je novac uplaćivan na P. tvrtke "izvučen" radi predaje optuženiku.

53. U odnosu na projekt K. H. - B. S. 2006.)" prvostupanjski sud, opisujući tijekom poslovnog odnosa zasnovanog na dva ugovora o poslovnoj suradnji sa tvrtkom A.

(K.) koji vremenski prethodi ugovoru sa tvrtkom P. K. (P.), analizom aktivnosti i troškova navedenih u ponudi i komparacijom istih sa izvještajem o tehničkoj realizaciji, utvrđuje da je ugovor sa A. u cijelosti realiziran i isplaćen (780.000,00 kn) te da su P. tvrtki P. K. isplaćena ukupno tri računa (u iznosu od 820.000 kuna) time da je tvrtka P. K. novac zaprimljen po spomenutim računima uplatila na poslovni račun TD R. I. U odnosu na konkretni projekt žalitelji prigovaraju da je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio iskaz D. K. pouzdanim, jer je nedosljedan u pogledu, po žaliteljima odlučne činjenice, jesu li svi ugovoreni i naplaćeni poslovi sa P. doista i odrađeni i tko ih je odradio.

53.1. Prije svega, treba reći da žalitelji dijelove iskaza svjedoka D. K., izvlače iz konteksta njegova cjelokupnog iskaza. Tako je svjedok K. na raspravi 12. svibnja 2017. iskazao kako je zaštitarsku službu i energetske priključak osigurao Z. V. Na raspravi 5. listopada 2021. doista je od te tvrdnje prvo odstupio, kazavši da je te poslove odradio P. P. ali se poslije ispravio i potvrdio točnost ranijeg iskaza, uz posve uvjerljivu primjedbu da se ranije svega bolje sjećao. Prema tome nema riječi o tome da bi svjedok bio nedosljedan. Tome treba dodati da je, s druge strane svjedok I. P. je decidan o tome da na projektu ništa nije radio.

53.2. Zato je u pogledu projekta (K. H. - B. S. 2006.) prvostupanjski sud s pravom, na temelju iskaza K. i P., zaključio kako P. P. nije odradio ugovorene poslove, ali ih je naplatio, što je odlučna činjenica. Prvostupanjski sud je dalje utvrdio kako je za ovaj projekt ... platio tri računa P. K. (što se žalbama niti ne osporava), pa u odnosu na ovaj konkretni projekt proizlazi da su poslovi ugovoreni sa P. K. plaćeni bez osnove. Poslovanje A. nije relevantno za ocjenu o dokazanosti neosnovanih isplata na račun P. K., tim više što je zaštitarsku službu i troškove energetskog priključka osigurao Z. V. No, svakako je odlučno kako su upravo ovi novčani iznosi isplaćeni P. uplaćeni na poslovni račun "TD R. I." kojim je bio ovlašten raspolagati isključivo svjedok I. P. Zatim su navedeni novčani iznosi isplaćeni na račun R. da bi konačno I. P. uplaćene iznose podizao s poslovnog računa i predavao D. K. iznos umanjen za 10%, što proizlazi iz utvrđenja financijsko knjigovodstvenog vještaka, temeljem čega prvostupanjski sud pravilno zaključuje da je novac iz P. tvrtke "izvučen" u korist optuženog N. V., sve u skladu sa koruptivnim dogovorom koji je optuženi V. postigao sa D. K.

54. U odnosu na gospodarsku akciju B. C. 2007. žalbama se osporava zaključak prvostupanjskog suda baziran na iskazu svjedoka D. K. koji tvrdi da su svi poslovi iz ugovora s društvima I. P. (P. K. i Z.) za sve 4 lokacije (M., L., B. i Z.) koje je obavilo društvo A. odnosno D. K., sa svojim suradnicima naplaćeni u okviru ugovorenog iznosa ... s TD A. (ugovor od 11. prosinca 2006. za iznos 1.400,000,00 kuna). Naime, u odnosu na ovu akciju zaključena su dva paralelna ugovora s P. P. K. (od 7. prosinca 2006. na iznos od 1.600.000 kn) i sa Z. (od 11. prosinca 2006. na 650.000,00 kuna), a Aneksom broj 1 s TD P. od 2. svibnja 2007. ugovoreni su dodatni poslovi vezano za lokaciju u Z. i promjenu lokacije u B. na iznos od 1.500,000,00 kuna (obrazloženje točke 800.- 802., isto i žalba optuženog N. V. stranica 46.).

54.1. Optužena Z. P., osporavajući vjerodostojnost iskaza svjedoka D. K. u odnosu na konkretni projekt, navodi da su troškovi realizacije projekta B. C. 2007. viši od ugovorenog iznosa s TD A. te po njezinoj vlastitoj "laičkoj" procjeni prelaze iznos od

1.400.000,00 kuna (iznos ugovoren s TD A.) čime sadržajno identično kao i optuženi N. V. aludira na neistinitost tvrdnji D. K. da su svi troškovi projekta "pokriveni" njegovim ugovorom te da je on i odradio sve ugovorene obveze iz svog ugovora i preostala dva ugovora i aneksa P. tvrtki. Daljnjom promašenom žalbenom argumentacijom usporedbom cijena projekta B. C. iz 2007. (3.647.300 kn) i B. C. iz 2013. (3.650.000 kn), opet "laičkom" procjenom utvrđuje da cijena spornog projekta u koji su bile uključene P. tvrtke nije "prenapuhana" u odnosu na cijenu istog tog projekta održanog 6 godina kasnije.

54.1.2. Žalitelj N. V. dalje prigovara financijskoj opravdanosti poslovnog poteza D. K. smatrajući "...nebuloznim", "nelogičnim" i krajnje neživotnim..." da bi tvrtka A. unaprijed platila i neke buduće predvidive troškove održavanja manifestacije (izmjena lokacije zbog loših vremenskih prilika, troškovi realizacije S. u Z. 2007.), što suštinski predstavlja ocjenu ekonomičnosti poslovanja A. međutim to nije predmetom inkriminacije pa su stoga i ovi prigovori promašeni. Konačno, svjedok D. K. je vrlo logično iskazivao o opravdanosti svog poslovnog poteza u odnosu na konkretnu gospodarsku manifestaciju (radi se o jednoj manifestaciji održavanoj na 4 različite lokacije, a ne o 4 manifestacije kako to pogrešno navodi žalitelj).

54.2. Naime, s obzirom na iskaz K. optuženici N. V. i Z. P. morali su znati o kojem se iznosu ukupnih (predvidivih) troškova radi neovisno o tome što nije bilo posebnog sastanka o toj temi. Prema sadržaju iskaza svjedokinje M. V. Ž. upravo optuženi N. V. je bio ovlašten mijenjati novčane iznose za pojedine manifestacije što proizlazi i iz suglasnih iskaza ostalih svjedoka B. M. i T. Ž. koji iskazuju i o tome da na pripremnim sastancima za manifestacije nije bilo razgovora o financijskom aspektu, jer je to sve dogovarao optuženi N. V. sa svjedokom D. K. S druge strane, u skladu sa svojom ulogom u koruptivnom dogovoru, K. je organizirao i koordinirao ugovaranje svih poslova, pa je tako u pogledu ove akcije poslao P. sve elemente za ugovor i ponudu. U tom svjetlu treba razmotriti i opravdanost poslovnih poteza D. K.: riječ je o projektu koji je "...suštinski identičan i uhodan...", o dodatnoj lokaciji (jednoj gospodarskoj akciji održanoj na četiri lokacije) i promjeni prostora zbog vremenskih prilika, zbog čega za isplatu novca inkriminiranog optuženiku nije odlučan nastup novonastalih okolnosti. Konačno, ne treba cjepkati opravdanost postupaka D. K. na svaki pojedini dokađaj, nego ih treba ocjenjivati u njihovoj ukupnosti, dakle ukupnosti poslovanja i motivaciji uslijed koje je pristao na korupivni dogovor.

54.3. Stoga prvostupanjski sud u pogledu vjerodostojnosti iskazivanja D. K. o tome da su mu podatke o troškovima unaprijed dali optuženici (pa je stoga imao objektivnu mogućnost ukalkulirati sve potrebne i izvanredne troškove) pravilno zaključuje o istinitosti njegovih navoda kao i u odnosu na njegovu tvrdnju da su svi troškovi bili "pokriveni" osnovnim ugovorom sa A. u iznosu od 1.400.000,00 kuna. Praćenjem tijeka novca u ... utvrđenog financijskim vještačenjem prvostupanjski sud pravilno utvrđuje da su financijske obveze ... po osnovi ugovora sa TD P. K. od 7. prosinca 2006. i aneksa tom ugovoru, i 3 financijske obveze koje je ... imao temeljem ugovora sa TD Z. doznačene u više navrata na račun R. (list 17025-17027 spisa).

54.4. Zbog svega naprijed navedenog, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda navedenom žalbenom argumentacijom (posebno onom o "prenapuhanosti" cijena pojedinog projekta) nisu s uspjehom osporeni zaključci prvostupanjskog suda o uvjerljivosti i životnoj prihvatljivosti tvrdnji svjedoka K., ali i motiva zbog kojih je

pristao na takav način poslovanja. Navedeno dodatno potvrđuje i izostanak bilo kakve žalbene argumentacije ili analize u inače vrlo opširnoj žalbi optužene Z. P. o činjenici da su svi naplaćeni novčani iznosi iz P. tvrtki za projekt B. C. 2007. prefakturirani na TD R. I. što je neosporno utvrđeno nalazom i mišljenjem financijsko knjigovodstvenog vještaka.

55. U odnosu na projekte "... .. 2007.", B. C. L. R., B. C. M., žalbena argumentacija oboje optuženika opet je usmjerena na preocjenu zaključaka prvostupanjskog suda o (ne)vjerodostojnosti iskaza svjedoka D. K. kroz selektivni prikaz njegovih navoda u odnosu na svaki pojedinačni projekt realiziran tijekom 2007. i 2008., kada svjedok navodi da su svi ugovoreni poslovi za svaki od pojedinačnih projekata realizirani, a troškovi svakog od navedenih projekata "pokriveni" ugovorenim iznosom sa TD iz njegove grupacije (konkretno tijekom 2007. i 2008. to su TD P. C. i TD A.), a isplate temeljem računa koje je ispostavljao P. K. redovno transferirane na račun TD R. I. Žalitelj N. V. u odnosu na projekt B. C. L. R. paušalno i selektivno opet osporava tvrdnje svjedoka D. K. da je sve troškove tog projekta podmirila njegova tvrtka A. Ističe da iznos isplaćen A. nije dostatan za podmirenje svih troškova što potkrjepljuje uspoređujući trošak identičnog projekta iz 2007. godine sa iznosima iz ugovora tvrtke A. iz 2013.

55.1.1. Daljnjim žalbenim prigovorima oboje optuženika kojima se uspoređuju cijene pojedinih projekata i neekonomičnost poslovanja tvrtki pod kontrolom D. K. nije s uspjehom osporena vjerodostojnost iskaza D. K. i I. P. i s time povezana činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda o načinu na koji se izvlačio novac iz ..., pa se radi izbjegavanja nepotrebnog ponavljanja žalitelji opet upućuju na obrazloženje ove odluke u točki 51. i njezinim podtočkama.

55.2. Polazeći prvenstveno od iskaza I. P. (koji se u ovom kontekstu ne osporava žalbom), prvostupanjski sud utvrđuje da je upravo svjedok D. K. dva mjeseca prije zaključenja ugovora sa A. dao podatke za ovaj projekt I. P. koji po vlastitim navodima nije ništa radio na projektu B. C. L. R. niti je bio na toj lokaciji u to vrijeme, pri čemu ne osporava da je sastavio ugovor zaključen sa ... dva mjeseca prije no što je ugovor za istu manifestaciju zaključen sa A. Sve navedeno logički se potpuno podudara s navodom D. K. da su svi troškovi obuhvaćeni njegovim ugovorom pa su promašeni žalbeni navodi optuženog N. V. i optužene Z. P. da novčani iznosi za podmirenje tih troškova nisu bili dostatni za podmirenje ukupnih troškova manifestacije, između ostalog i s obzirom na to da su optuženi N. V. i Z. P. evidentno znali da će poslove odraditi A. Da nije postojao njihov prethodni dogovor izvjesno ugovor sa P. ne bi ni bio zaključen, niti novac plaćen po tom računu transferiran u R. U odnosu na projekt B. C. M. i identičnu žalbenu argumentaciju se radi izbjegavanja nepotrebnog ponavljanja upućuje na prethodne dijelove obrazloženja ove presude.

56. Optuženi N. V. i Z. P. sadržajno identičnom žalbenom argumentacijom usmjerenom opet na osporavanje vjerodostojnosti iskaza svjedoka D. K. preocjenjuju zaključke prvostupanjskog suda o realizaciji i naplati projekata "... .. 2007." i "... .. 2008.", kao i namjeni za koju je TD P. K. po osnovi izdanih računa isplaćen novac iz Projekte "... .." 2007. i 2008. prate dva ugovora o poslovnoj suradnji ... sa TD P. C. (tvrtka iz grupacije pod kontrolom D. K.) i ugovor ... sa tvrtkom P. (pod kontrolom I. P.). Nije sporno da su svi poslovi izvršeni i plaćeni te je ... platila izvođenje ugovorenih radova P. C. i P. Svjedok D. K. navodi da su sve poslove odradile

njegove tvrtke, a svjedok I. P. u odnosu na ove manifestacije tvrdi da P. nije obavljao poslove vezano uz navedeni događaj.

56.1. Kraj takvog stanja stvari neosnovano žalitelji ističu i preocjenjuju (žalba optužene Z. P.) iskaz svjedoka G. P., služeći se pri tome selektivnom reprodukcijom i ocjenom tog iskaza izvučenog iz konteksta nastojeći ujedno osporiti i iskaz samog I. P. koji je u odnosu na projekt Z. K. decidan o tome da nije ništa radio na tom projektu. Da su svi troškovi podmireni upravo iz iznosa obuhvaćenog osnovnim "krovnim" ugovorom zaključenim između ... i P. C. (koji je jedna od pet tvrtki iz grupacije ... D. K. op.a), prvostupanjski sud pravilno utvrđuje na temelju analizirane poslovne dokumentacije iz koje proizlazi da su ugovoreni troškovi za P. C. (u iznosu od 264.740,00 kuna) znatno viši od ugovorenih i naplaćenih troškova za P. (109.800,00.kn, radi se o iznosu transferiranom u TD R.) pa je s obzirom na ova utvrđenja prvostupanjski sud u tom kontekstu ispravno ocijenio iskaz D. K. kada tvrdi da su svi poslovi ugovoreni sa P. pokriveni sa cijenama iz ugovora P. C. i "... (tvrtka koju kontrolira K., op.a), a u odnosu na projekt "Z. K. 2007.". No ovdje žalitelji opet u suštini osporavaju poslovanje TD P. C., odnosno tvrtke koju kontrolira D. K. i njegovo "gospodarsko dvorište", iako su žaliteljima kao odgovornim osobama unutar ... inkriminirane neosnovane isplate po osnovi ugovora zaključenog sa P. K. odnosno TD pod kontrolom I. P., pa je irelevantno tko je uopće obavio poslove P. tvrtke kraj nesporne činjenice da su svi poslovi odrađeni i manifestacija je održana i plaćena P. C. ali i P. K., kako to proizlazi iz računa (list 907) koji je naplaćen kao i ostali računi u razdoblju od travnja 2006. do rujna 2008. i novčani iznos transferiran na račun TD R.

56.2. Doduše, vezano za Z. K. 2007. točno je da je svjedok D. K. pogrešno naveo ime njegove tvrtke koja je zaključila taj ugovor i odradila poslove, no očito je da se radi o razumljivoj omaški kraj broja trgovačkih društava koja je taj svjedok kontrolirao, pa ovaj drugostupanjski sud nalazi da oba žalitelja tome neopravdano pridaju prevelik značaj. Treba naglasiti da se ne radi o odlučnoj činjenici, te ponoviti da je omaška razumljiva s obzirom da se radi o tvrtkama iz iste grupacije koje sve kontrolira D. K. Ako se ima u vidu da je svjedok D. K. prema stanju spisa ispitivan 9 dana ukupno 30 sati te se očitovao o jednim te istim okolnostima u odnosu na 22 pojedinačna projekta koje prati opsežna financijska dokumentacija, objektivno je za očekivati određene manje nedosljednosti u iskazivanju, pa u tom kontekstu zabuna oko imena tvrtke doista nema značaj odlučne okolnosti kojom bi bio osporen cjelokupni i suštinski sadržaj takvog iskaza koji u bitnome uvijek u odnosu na odlučne činjenice iskazuje isto. Isto tako, u situacijama kada je odstupao od svojih ranijih iskaza (a što proizlazi iz raspravnih zapisnika), pa i u tome koja je tvrtka iz njegove grupacije odradila i naplatila svaki od pojedinačnih projekata, svjedok je dao pojašnjenja u odnosu na konkretne okolnosti o kojima je različito iskazivao čime su sve nedosljednosti otklonjene te je takav iskaz, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, u cijelosti uvjerljiv i vjerodostojan i nije s uspjehom osporen žalbenim navodima.

57. Projekt "Z. K. 2008." prema utvrđenju prvostupanjskog suda prate također dva ugovora o poslovnoj suradnji ... sa TD P. C. (tvrtka iz grupacije pod kontrolom D. K.) i ugovor ... sa tvrtkom P. (pod kontrolom I. P.), pri čemu je za istaći da je ugovor sa P. C. zaključen 2. veljače 2008. (300.000,00 kn), nakon ugovora sa P. zaključenog 21. siječnja 2008. (88.000,00 kn). Oba ugovora u ime ... potpisala je optužena Z. P.

57.1. U žalbama se ponovno napada vjerodostojnost svjedoka K. iz istih razloga na koje je već odgovoreno (da je izvlačio novac za sebe, da se njegove tvrtke nisu mogle napatiti iz ugovora koje su sklapale s ...) pa se sada upire na dopis od 11. veljače 2008. koji je K. uputio optuženoj Z. P., na njezin zahtjev, u kojem je naveo kako bi isplatu trebalo izvršiti, među ostalim i tvrtci A. s kojom evidentno ugovor nije bio zaključen. Međutim, prvostupanjski sud je izveo pravilan zaključak: kako je dopis datiran nakon što su tvrtke koje kontrolira K. sklopile ugovore s ...; da je jedino D. K. u tom dopisu, mogao objediniti i uopće znati sve potrebne poslove; i da je jedini zaključak da je ta ponuda sačinjena da bi se upotpunila dokumentacija ..., pri čemu su tvrtke koje kontrolira K., doista i izvršile te poslove. To je valja ponoviti, u skladu s koruptivnim dogovorom, i činjenicom da je D. K. taj koji zna s jedne strane koliko novca treba izvući za optuženog N. V. (zbog čega i izlazi iz "gospodarskog dvorišta" svojih tvrtki) i koji je, s druge strane, pristao na taj dogovor iz vlastitih financijskih interesa. U tom kontekstu, sadržaj dopisa samo potvrđuje postojanje tog dogovora, tim više jer je novac doznačen na račun P. dalje transferiran R. Zbog toga, niti sadržaj e-mail poruke od 5. veljače 2008. s privitkom "kuna 08 ponuda" koji sadrži specifikaciju svih troškova koji će ući u "Z. K. 2008.", ne znači to da je P. P. nešto radio već da su poslovi bili potrebni za manifestaciju koju su odradile tvrtke K.

58. Projekt "..." 2008. i 2009. prati ugovor ... sa P. zaključen u svibnju s početkom isplata u srpnju 2008., dok je ugovor sa A. zaključen u lipnju 2008., a isplate su uslijedile u kolovozu i rujnu 2008. da bi početkom listopada iste godine glavna tajnica ... (M. V. Ž.) obavijestila A. o privremenoj obustavi realizacije projekta (prethodno tome o obustavi realizacije obaviješten je P. s kojim je ranije zaključen ugovor). Do obustave realizacije projekta A. je isplaćeno 450.000,00 kn na ime troškova, predprodukcije, produkcije i licence. Iz sadržaja pisane komunikacije proizlazi da je sa konkretnim projektom bila upoznata optužena Z. P. i M. V. Ž., dok nigdje nije naznačeno da u projektu sudjeluje TD P. K. (iako naplaćuje račune op.a).

58.1. Na temelju analize sadržaja poslovne dokumentacije, ali i navoda svjedoka D. K., čija vjerodostojnost se opetovano osporava, prvostupanjski sud, protivno žalbenim prigovorima, ispravno utvrđuje da je isplatama TD P. oštećena ... s obzirom da svjedok D. K. navodi da podaci iz ugovora sa P. koje je prethodno dao I. P. su obuhvaćali poslove koji nisu bili ni potrebni za izvođenje projekta te nisu niti izvršeni, a što potvrđuje i naknadno zatraženo izvješće od ... odnosno glavne tajnice M. V. Ž., čime je i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda utvrđeno da je ... vodila evidenciju o troškovima kao i da je upravo radi obustave konkretnog projekta sačinjeno izvješće sa troškovnikom. Naime ugovor sa P. je za konkretni projekt potpisan mjesec dana prije (19. svibnja 2008.) od ugovora s A. (1. lipnja 2008.), a isplata po računima dostavljenima u ... iz P. započinje 1. srpnja 2008. Iako poslovna prepiska i dokumentacija nisu predmetom žalbenih navoda, prvostupanjski sud analizom njihova sadržaja pravilno utvrđuje da TD P. K., iako se nigdje ne pojavljuje kao izvršitelj poslova, izdaje i naplaćuje račune (srpanj, kolovoz 2008.) isto kao i A. koji obavlja stvarno potrebne poslove (otkup licence), čime je opet, protivno daljnjim žalbenim navodima oboje optuženika, izvjesno nastala šteta za

58.2. Žalitelji su ovdje i opet svojim prigovorima fokusirani na visinu troškova koje je zbog obustave konkretnog projekta "..." imao svjedok D. K. smatrajući da je novac isplaćen P. K. (pa prvostupanjski sud pravilno utvrđuje da u realizaciji projekta do njegove obustave nije sudjelovalo, iako je svoje "usluge" naplatilo) upotrijebljen za

ispunjenje ugovorne obveze otplate neotplaćenog ostatka licencnih prava za A. Argumentaciju za ove tvrdnje žalitelji opet nalaze u nedosljednostima i nepreciznim formulacijama navoda svjedoka K. o poslovima navedenima u ugovoru između ... i P. što je međutim prvostupanjski sud pravilno otklonio predočenjem ranijeg iskaza svjedoku koji je razjasnio da "...su stručna suradnja i lektura bili potrebni za taj projekt dok supervizija snimanja koordinacija ljudskih resursa i resornih dobavljača kao ni opća koordinacija projekta nisu bili potrebni....", iako su navedeni u P. ugovoru (obrazloženje, 843-846). Dakle, radi se o nepotrebnim i neobavljenim poslovima koji su fakturirani, nakon čega je novac isplaćen po ovim ugovorima sa P. nakon konverzije transferiran u TD R. i naknadno isplaćen u gotovini svjedoku D. K., čime je opet evidentno prouzročena šteta ... kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud. Međutim, ovdje žalitelji ignoriraju po prvostupanjskom sudu pravilno utvrđenu temeljnu činjenicu da je u konkretnom projektu upravo optužena Z. P. potpisala naloge za isplatu, dakle bila ključna osoba koja je odobrila plaćanje P. računa, iako je s obzirom na sadržaj poslovne dokumentacije (izvješće sa troškovnikom) nakon obustave realizacije morala znati a i neosporno i znala da za prethodno izvršena plaćanja P. nema realne osnove.

59. Oboje žalitelja, na više mjesta u žalbi opširno prigovaraju činjeničnim utvrđenjima prvostupanjskog suda vezano uz projekt "B. C. S. 2009."

59.1. Prema utvrđenju prvostupanjskog suda zaključena su dva ugovora o poslovnoj suradnji između ... i TD "... ..." u ožujku 2009. (ugovor i specifikaciju je sačinio I. P.) i između ... i TD A. u travnju 2009. Projekt je u cijelosti realiziran na način da su izvršeni svi ugovoreni poslovi (uključujući i one specificirane ugovorom s društvom "... ..." - pregled, odabir mikrolokacije, press konferencije), iako svjedok I. P. tvrdi da ništa od poslova ugovorenih sa TD "... ..." nije obavio niti je bio u A., a trošak je uredno plaćen TD "... ...". Slijedom ovih utvrđenja i podataka knjigovodstveno-financijskog vještačenja prvostupanjski sud pravilno utvrđuje da su cjelokupan novčani iznos iz Ugovora o poslovnoj suradnji (... B. C. A. od 16.3.2009.), jednako kao i novčani iznosi iz drugih projekata obuhvaćenih inkriminacijom točke 2) izreke (obračuni ukupno 5 ugovorenih iznosa) nakon konverzije u eure uplaćeni na račun TD R. I. (priložena tablica knjigovodstveno financijskog vještaka (list 17 011 spisa).

59.2. Dakle, prvostupanjski sud je s pravom prihvatio iskaze svjedoka D. K. i I. P. da su poslovi obuhvaćeni ugovorima sa P. tvrtkama bili potrebni za izvršenje manifestacija i projekata, da ih je obavio A. i tvrtke pod kontrolom D. K. T. A. ..., P. C., da su im ti radovi i plaćeni. No istovremeno su trgovačka društva koja kontrolira I. P. ("... ...") po osnovi zaključenih ugovora ispostavljala račune kao da su te poslove upravo ona obavila, a faktično na tim poslovima nisu ništa radila niti bila na pojedinim lokacijama na kojima se manifestacija održavala o čemu svjedok I. P. iskazuje dosljedno bez odstupanja.

59.3. U skladu s navedenim optužena Z. P. neosnovano ističe da su svi poslovi odrađeni prema specifikaciji s posebnim naglaskom na "Evaluaciju medijskih objava", iako ovi žalbeni navodi uopće nemaju nikakve veze sa neosnovanim isplatama P. tvrtki kao suštini inkriminacije. Naime u odnosu na žalbom apostrofirani projekt zaključena su dva ugovora o poslovnoj suradnji sa TD "... ..." (P.) i sa TD A. Sporni ugovor preko kojeg su izvršene neosnovane isplate kronološki je zaključen prije ugovora sa A. pri čemu je upravo na tom ugovoru prvu isplatu odobrila baš optužena

Z. P., iako iz iskaza I. P. proizlazi da uopće nije ništa radio po osnovi ugovora zaključenog sa TD "... ...", što je i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda dostatno za zaključak o kriminalnoj involviranosti žaliteljice u sporni projekt. Da je tome tako nepobitno ukazuje i tvrdnja svjedoka D. K. kako je zajedno s njim na pregledu terena bila optužena P. s M. R. M., kada je s obzirom na svoje svojstvo odgovorne osobe ... morala znati i uočiti da nitko iz P. trgovačkog društva koje je ispostavilo fakturu ne sudjeluje u projektu, a to je nesumnjivo s obzirom na to da je bila na pregledu terena i vidjela, a ipak je istovremeno odobravalala isplate P. tvrtki, uz naglasak da je svjedok P. iskazao kako nije obavio obveze iz ugovora i ne zna tko je te poslove obavio, a podatke o press konferencijama nabavio je s Interneta i ne zna jesu li održane.

59.4. Žalitelji se međutim ne slažu sa utvrđenjem prvostupanjskog suda da je ugovor s "... ..." bio samo fiktivno pokriće za "izvlačenje" novca preko R. u skladu s koruptivnim dogovorom s optuženim N. V., jer su troškovi realizacije za A. viši od ugovorenih pa da je posljedično tome A. na konkretnom projektu radio s gubitkom, u prilog kojih tvrdnji ističu popis troškova za A. (list 22 911-22 915 spisa). Tvrde da su troškovi iznosili 1.368.321,16 kuna, a da je A. po ugovoru primio 1.300.000,00 kuna.

59.4.1. Žalitelji konkretni projekt opet paušalnim ocjenama pojedinih poslovnih dokumenata izdvajaju iz slijeda poslovnih događaja koji su se odvijali tijekom 5 godina po istom principu zaključivanja paralelnih ugovora s financijskom realizacijom projekta u višemilijunskim iznosima, pri čemu je ... oštećena za iznos od 35.125,862,00 kuna (cca 4,7 milijuna eura) pa u tom kontekstu, čak i eventualni gubitak po jednom projektu nije od značaja za ocjenu vjerodostojnosti ukupnosti realiziranih projekata tijekom inkriminiranog razdoblja. Predmet inkriminacije nije profitabilnost poslovanja bilo kojeg od društava obuhvaćenih ovim postupkom. Već je istaknuto da se ovaj kazneni postupak ne vodi radi toga što je TD A. radilo s gubitkom, već zbog toga što je putem trgovačkih društava u "gospodarskom dvorištu" I. P. izvlačen novac iz ... za poslove koji nisu obavljani. Dakle, čak i eventualni financijski gubitak na bilo kojem ugovoru TD A. D. K. nije dovoljan da bi se zbog toga zaključilo da je iskaz K. nevjerodostojan ili da je šteta za ... izostala. Već je rečeno da postupke K. treba sagledati u okviru koruptivnog dogovora i poslovanja s ... u cjelini, a ne pojedinom segmentu, dok se šteta za ... sastoji u iznosima koju su plaćeni P. tvrtkama koje ništa nisu radile i čija jedina svrha je bila izvlačiti novac.

59.4.2. Međutim, neovisno o prethodno navedenom, treba primijetiti da žalitelji tvrdnje o velikim gubicima A. temelje na tablici ispisanoj iz računala K. prema kojem troškovi za ovaj projekt iznose, ne 1.368.321,16 kuna kako to oni tvrde, nego 1.254.364,96 kuna uvećano za PDV (ukupno 1.368,321,16 kuna), a da je vrijednost ugovora 1.300.000,00 kuna uvećano za PDV, što žalitelji uzimajući iznose koji im više idu u prilog jednostavno zanemaruju. Tome treba dodati da PDV nije bitan ni u odnosu na učinjene isplate, a još manje u odnosu na utvrđenje rezultata poslovanja društva – dobiti ili gubitka. Financijski efekti poslovanja trgovačkih društava mjere se u neto vrijednostima – bez zahvata u porez na dodanu vrijednost. Isto tako dokument evaluacija medijskih objava za projekt B. C. na kojem posebno inzistira žaliteljica Z. P., koju je sačinila marketniška stručnjakinja, govori o efektu koji je PR imao u A., što priznaje i žaliteljica koristeći se upravo tim riječima kada opisuje evaluaciju, a ne i dokaz o plaćanju tih iznosa tj. vrijednosti na koje su te objave procijenjene.

59.4.3. Optužena Z. P. neosnovano osporava zaključak prvostupanjskog suda o njezinoj ulozi u konkretnom projektu "B. C. S. 2009." prezentirajući svoje zaključke proizašle iz preopširne analize poslovne dokumentacije koja se opet svodi na zaključak o (pre)visokim troškovima A. (specifikacija uz ugovor za "... ,,,," na iznos 3.500,00 kuna, evaluacija medijskih objava, ulazne fakture A. dopis A. B. (list 19.487-19.493) u odnosu na prihode koje je preuzeo ugovorom, čime ukazuje na financijsku neopravdanost tog projekta čime se opet i ponavljano osporava iskaz svjedoka D. K.. Žaliteljica ovdje opet problematizira poslovni odnos sa TD A. i ekonomičnost /profitabilnost poslovanja što je irelevantno s obzirom da je ... navedene, naknadno problematizirane troškove A. uredno platila, iako je plaćanje za isti projekt učinjeno i po ugovoru zaključenom s "... ...", a koji je novac izvučen iz ... i zbog čega je za ... nastala šteta.

59.4.4. S obzirom da se u okviru žalbene osnove pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja žalitelji opširno bave poslovanjem TD A. ponovno treba reći da se rezultat poslovanja (dobiti ili gubitka) kod trgovačkih društava ne utvrđuje po pojedinom projektu (u ovom slučaju B. C. S. op.a), već se utvrđuje na kraju poslovne godine. Drugo je pitanje utvrđivanja uspješnosti pojedinog projekta (i u vezi s tim odbijanje dokaznog prijedloga obrane za pribavljanje evaluacije troškova za TD "... ..." koju je izradio D. K.). No, tijekom dokaznog postupka žalitelji uopće u tom pravcu nisu predlagali dokaze (vještačenje ekonomičnosti poslovanja i sl.), niti je to sadržano u činjeničnom opisu inkriminacije, pa je kao takav i navedeni dokazni prijedlog nevažan, što je prvostupanjski sud pravilno utvrdio. Nije sporno da je ... sa A. periodično ugovarala jedne te iste projekte za svaku kalendarsku godinu, a kako je jedna kalendarska godina izjednačena sa poslovnom godinom u kojoj su se obavljali brojni projekti A. je objektivno mogao na drugim projektima ostvariti dobit koja bi pokrila gubitak na drugom projektu. No za neosnovane isplate TD "... ..." nije odlučno koliki je iznos dobiti ili gubitka na konkretnom projektu, jer se inkriminirane isplate odvijaju neovisno o tome koliko TD A. ima dobiti (ili gubitka).

59.4.5. Prethodnim žalbenim navodima nije s uspjehom osporen iskaz svjedoka D. K. da je upravo njegova tvrtka A. odradila sve poslove, između ostalog i one ugovorene sa "... ..." i da je novac iz konkretnog projekta također bio namijenjen za ostvarenje cilja grupe, dok poslovanje A. a tako i njegovo poslovanje na ovom konkretnom projektu ne osporava utvrđenja prvostupanjskog suda da je i u odnosu na ovaj projekt novac isplaćen "... ..." po istom modelu kao i kod svih ostalih projekta i transferiran na račun R. Konačno, da je D. K. htio "oprati" novac za sebe, kako to neosnovano tvrde žalitelji, tada bi fakturiranje obavljalo direktno TD "... ..." prema A. (da bi se izvukao novac iz ... za K.), a ne bi bilo potrebe za još jednim fakturiranjem od TD "... ..." prema

59.5. Vezano uz žalbene navode optužene Z. P. treba posebno naglasiti da je za projekt "B. C. S. 2009." sporni ugovor o poslovnoj suradnji ... sa TD "... ..." potpisala M. V. Ž., ali da je isto tako prvi račun parafirala i potpisala naredbu za isplatu upravo optužena Z. P., da bi zatim sve druge račune parafirala J. M., a naredbe za isplatu opet M. V. Ž. Iz ovih pravilnih utvrđenja prvostupanjskog suda žaliteljica preocjenjujući izvedene dokaze tvrdi da je njezina uloga premala u odnosu na ulogu A. i M. V. Ž. - glavne tajnice s kojom je bila izjednačena po ovlastima za zaključivanje ugovora i potpisivanje financijske dokumentacije te u tom pravcu opet osporava vjerodostojnost iskaza D. K. o tome da je na projektima "izvlačenja" novca iz ...

operativno surađivao upravo sa optuženom Z. P. od koje je dobivao i konkretne podatke o novčanim iznosima predviđenima za svaki od projekata koje je onda usklađivao u novčanim iznosima da bi izvršio na početku godine postavljeni nalog optuženog N. V. o potrebi "pranja" određenog novčanog iznosa tijekom godine.

59.5.1. Nasuprot tome, pravilno je prvostupanjski sud zaključio (točka 961, stranica 395) o ključnoj operativnoj ulozi optužene Z. P. u koruptivnom postupanju. Tu ulogu dobro oslikava upravo žalbama opširno problematizirani projekt "B. C. S. 2009." i to na primjeru isplate za usluge "... .." (koje uopće nisu problematizirane žalbama op.a.) s obzirom da je isplatu po prvoj rati od ukupno pet rata odobrila upravo optužena Z. P., a zatim ostale 4 isplate odobrile M. V. Ž. i optužena J. M., očito pouzdavajući se u odluku optužene Z. P., a što opet prvostupanjski sud pravilno zaključuje temeljem kritičke analize iskaza svjedokinje M. V. Ž. (obrazloženje točka 953. stranica 393), koja, između ostalog, navodi da je njihov odnos (optuženih N. V. i Z. P.) bio više od profesionalnog, odnosno da je optužena Z. P. imala moć na temelju svog položaja i povezanosti sa glavnim "šefom" te je koristeći tu poziciju odrađivala poslove, a drugi nisu postavljali previše pitanja.

59.5.2. U odnosu na izvršene isplate nije sporno da je ugovor za tu manifestaciju sa "... .." potpisala M. V. Ž. kao i ugovor za isti projekt sa A. Na prvom računu naredbu za isplatu za "... .." kao i na 4. – 6. računu za A. potpisala je optužena Z. P., iako je i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda morala znati da "... .." nije ništa odradio na projektu "S. 2009." s obzirom da je upravo optužena sa svjedokinjom M. R. M. i D. K. bila na pregledu terena te zbog čega joj je bilo poznato da tvrtka kojoj je potpisala isplate uopće ne sudjeluje u poslovima na konkretnom projektu.

60. Iz iskaza svjedoka D. K. i poslovne dokumentacije u odnosu na projekt "... " 2008. i 2009. prvostupanjski sud, protivno žalbenim navodima optuženih N. V. i Z. P., pravilno zaključuje da su dva ugovora sa TD "... .." 2008. i 2009. zaključena isključivo s ciljem "izvlačenja novca" iz ... putem jednog inače javno poznatog projekta u kojem je aktivno sudjelovalo Ministarstvo. Žalbeni prigovori optuženog N. V., protivno zaključcima prvostupanjskog suda, usmjereni su na opravdavanje postojanja oba ugovora sa TD "... .." i to isključivo radi naplate usluga koje je u tom projektu izvršavao D. K., što je opet u suprotnosti sa njegovim tvrdnjama da su dva sporna ugovora zaključena isključivo u cilju naplate "usluga" koje nisu bile potrebne za realizaciju tog projekta što zorno prikazuje dokument "....." o kojem prvostupanjski sud pravilno zaključuje kao površnom, apstraktno napisanom i neupotrebljivom dokumentu, što uostalom potvrđuju i navodi svjedoka I. P. da je podatke za taj dokument prikupljao s interneta (isto kao i kod press konferencije za projekt S. op.a), pa su pravilni i daljnji zaključci prvostupanjskog suda o tome da je navedeni dokument poslužio samo kao opravdanje za plaćanje računa i u konačnici "izvlačenje" novca isplaćenog po tim računima.

60.1. Po ocjeni ovog drugostupanjskog suda upravo je iskaz svjedokinje B. M. neosnovano relativiziran žalbama, jer se radi o svjedokinji koja kao aktivni sudionik projekta i njezinih stalnih poslovnih partnera (D. K.) u cijelosti osnažuje vjerodostojnost iskaza svjedoka I. P. i D. K., koji pak izrijekom i u bitnome suglasno iskazuju o potrebi izrade dodatne poslovne dokumentacije kako bi se "...podebljali ugovori...", iz čega prvostupanjski sud pravilnom analizom tih iskaza zaključuje o tome da su paralelni ugovori za svaku od manifestacija bili zaključivani sa jednom od

tvrtki koje kontrolira I. P. isključivo s ciljem da nakon isplate novca ... po računima ispostavljenim od tih tvrtki isplaćeni iznosi (u pravilu u ratama) budu transferirani u TD R. i iz tog računa isplaćeni u gotovini svjedoku I. P. (vidi i 46.1. i 46.2.).

61. Oспорavajući činjenična utvrđenja u odnosu na projekt "... " 2009. i 2010 optuženi N. V. i optužena Z. P. sadržajno identično opet problematiziraju (ne)vjerodostojnost iskaza svjedoka D. K. (od 11. svibnja 2017. i 18. svibnja 2017.), jer se očito ne slažu sa njegovim tvrdnjama da su poslovi navedeni u dva ugovora o poslovnoj suradnji sa TD "... ..." od 20. lipnja 2009. (list 834) i od 15. lipnja 2010. (list 17732) služili "...samo za pranje novca..." (žalba optužene Z. P. stranica 77, list 635 spisa), iako je projekt prezentiran pred gospodarstvenicima članovima Komore i pred Zajednicom i u konačnici obustavljen zbog previsokih troškova zakupa televizijske koncesije. Svi su ti navodi oba žalitelja neosporni jer proizlaze iz sadržaja poslovne dokumentacije – ugovora i računa TD A. za isti projekt, pa su u tom kontekstu za ocjenu vjerodostojnosti iskaza D. K. posve irelevantne manje nedosljednosti njegovih navoda o tome što je bio cilj projekta, što se ne sjeća da je A. imao ugovor za taj isti projekt i što je projekt prezentiran pred gospodarstvenicima, članovima Komore i Zajednicom. Ovdje se žaliteljima opet mora reći da u konačnici poslovanje A. pa time i naknadno osporavanje "uspješnosti" i "vidljivosti" tog projekta nije inkriminirano optuženicima pa tim žalbenim navodima nisu s uspjehom osporena pravilna utvrđenja prvostupanjskog suda utemeljena na iskazu D. K. o tome da su ugovori sa "... " u odnosu na projekt "... " "...služili za pranje novca..." koje koordinira i vodi upravo optužena Z. P. i koja u tom kontekstu operativno surađuje sa I. P. obavještavajući ga o odustanku ... od projekta, zbog čega treba obustaviti plaćanje po njegovom ugovoru (samo zadnje rate iako je prethodnih pet već plaćeno ranije) iako je iz iskaza I. P. jasno da on (njegova trgovačka društva) ništa nije radio na tom projektu. Stoga su u svemu ispravni zaključci prvostupanjskog suda u odnosu na ulogu TD "... ..." u konkretnom projektu a iskaz svjedoka K. o "izmišljenim"poslovima P. tvrtke u cijelosti pravilno valoriziran pa se radi izbjegavanja nepotrebnog ponavljanja žalitelje upućuje na obrazloženje prvostupanjske presude točka 885.-891.).

62. U odnosu na projekt Svjetski kongres 2009. i 2010. "F. W. F. C. L." žalitelji se ne slažu sa činjeničnim utvrđenjima zasnovanima opet na iskazu D. K. Svjedok K. navodi da je za konkretni projekt odradio "...gotovo sve poslove..." koje je ugovorom o poslovnoj suradnji za isti projekt preuzelo i TD "... ...", a istovremeno svjedok I. P. navodi da po osnovi tog ugovora nije ništa odradio, iako je na traženje ... izrađivao dodatnu dokumentaciju "...kako bi se pokrili računi...". Prvostupanjski sud temeljem poslovne dokumentacije pravilno utvrđuje da je sa "... ..." ugovorom od 3. svibnja 2010. (list 3567 i 17756) ugovoreno plaćanje iznosa od 1.100.000,00 kuna u 4 rate, koji su naplaćeni i transferirani u TD R. Analizom sadržaja iskaza svjedoka i poslovne dokumentacije, protivno žalbenim navodima, prvostupanjski sud izvodi pravilne zaključke o tome da je isplatom po navedenim ugovorima sa "... ..." nastala šteta za ..., neovisno o tome što je A. odradio sve ugovorene poslove. Niti na ovom konkretnom projektu nije sporna poslovna uključenost i aktivnost A. kao i činjenica da je A. obavio sve poslove i podmirio sve troškove. To međutim ne znači da po ovom projektu nije nastala šteta za ..., kako to pogrešno tvrde žalitelji istovremeno ignorirajući pravilna utvrđenja prvostupanjskog suda, a sa čime se slaže i ovaj drugostupanjski sud u odnosu na projekt F. W. F. C. L. Šteta za ... nastupila je upravo isplatom po osnovi ugovora s TD "... ...". Temeljem tog ugovora potpisanog

po optuženoj Z. P., ... se obvezala isplatiti iznos od 1.100,000,00 kuna u 4 rate, koji je prema utvrđenju financijsko-knjigovodstvenog vještaka isplaćen na račun TD "... .." konvertiran u eure i uplaćen na račun TD R. I.

62.1. Tvrdnja optuženog N. V. da je A. odradio sve obveze iz oba ugovora zbog interesa D. K. da se naplati preko ugovora P. tvrtke je i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda bez uporišta u provedenim dokazima. Naime, u tom slučaju ne bi uopće bilo potrebe za izradom poslovne dokumentacije za P. tvrtke i njegovo uključivanje u poslovne procese, jer je logično i životno uvjerljivo da je K. za sebe novac mogao "oprati" direktnim uplatama iz A. u neku od P. tvrtki te ovakve poslovne aktivnosti ne bi uključivale Osim toga, objektivno je neprihvatljivo da bi svjedok D. K. mogao tako poslovati bez znanja ključnih ljudi ..., a s obzirom na snagu njihovih autoriteta i ovlasti, tim više što su samo oni bili upućeni u financijski plan i konkretne novčane iznose za svaki pojedini projekt.

62.2. Optužena Z. P. u odnosu na isti projekt "F. W. L. 2010." također osporava činjenično stanje i s tim u vezi ne(vjerodostojnost) svjedoka D. K. o poduzetim poslovnim aktivnostima vezanima za konkretnu akciju, budući da je opisujući pojedine poslovne aktivnosti dijelom odstupio od ranijih iskaza pa žaliteljica inzistira na tome da je iskaz konfuzan i nepouzdan. Međutim, njezini prigovori ne utječu na vjerodostojnost navoda K. kojima tereti žaliteljicu o inkriminiranoj joj involviranosti u konkretni projekt iz sljedećih razloga: Nedosljednosti u njegovom iskazu o tome koje je poslovne aktivnosti na projektu poduzimao A. po osnovi svoga ugovora, nisu odlučne činjenice u kontekstu poslovnog odnosa između ... i "... .." u istom projektu. Naime, svjedokinja B. M., aktivno zadužena za izvođenje istog projekta, uopće ne zna za ugovor između ... i "... ..", niti su do nje došli računi ispostavljeni po tom ugovoru, niti joj je dostavljeno izvješće koje je u vezi navedenih aktivnosti po tom projektu sačinilo TD "... ..", iako je konkretni projekt bio predstavljen optuženom N. V. i optuženoj Z. P., o čemu također iskazuje D. K. kao i o tome da "... .." ni I. P. nisu radili na projektu, iako je po osnovi tog ugovora koji je, što je važno ponoviti, potpisala optužena Z. P. izvršena isplata u četiri rate (iznosa od 1.100,000,00 kuna) na račun "... ..", a taj je iznos transferiran u TD R.

63. U odnosu na projekt "M. K. O. U. P. 2008." svjedok D. K. navodi da je A. odradio i naplatio sve poslove koji su plaćeni prema ugovoru u dvije rate te da je svjedoku I. P. poslao specifikaciju troškova i druge elemente za ugovor zaključen između ... i TD "... ..", što potvrđuje svjedok I. P., koji decidirano dodaje da nije bio niti na jednom mjestu opisanom u specifikaciji. Iz priloženih računa pravilno je utvrđeno da su po osnovi tog ugovora iz ... izvršene dvije isplate na račun TD "... .." te su predmetni novčani iznosi doznačeni na račun TD R. S obzirom da je ... isplatila novčane obveze po oba ugovora, dakle i ovog i onog zaključenog sa A. neovisno o tome što je A. odradio ugovorene poslove, neosnovanom isplatom novčanog iznosa "... .." za poslove za koje I. P. tvrdi da ih nije odradio niti je bio na tim mjestima, protivno žalbenim navodima optuženog N. V., i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda neosporno je nastupila šteta za

64. U odnosu na projekt "B. C. M". i isplata TD "... ..", koje su također transferirane na R. konvertirane u EUR-e, a novac isplaćen u gotovini D. K., žalitelj N. V. opet tvrdi kako je svjedok K. taj novac zadržao za sebe tj. kako mu je služio za podmirenje njegovih troškova i usluga izvršenih temeljem ugovora o poslovnoj suradnji s A.

Ovdje prije svega opet treba reći da poslovni odnos između A. i ... nije inkriminiran optuženiku N. V., pa su u skladu s tim neosnovani njegovi žalbeni navodi o tome da su svi poslovi ugovoreni sa "... .." bili neophodni za realizaciju projekta kao i poslovi A. koji se u tom dijelu nisu preklapali. Dakle, time se ne dovodi u pitanje ispravnost zaključaka prvostupanjskog suda da su sve isplate izvršene P. tvrtkama pa tako i "... .." za projekt "B. C. M." isto tako transferirane na račun R. iako I. P. prema vlastitom iskazu nije odradio niti jedan posao naveden u njegovoj ponudi. U tom kontekstu prvostupanjski sud pravilno utvrđuje da su isplate u gotovini koje su uslijedile iz R. D. K. bile namijenjene optuženom N. V. u skladu sa njihovim koruptivnim dogovorom. Optuženik i u odnosu na ovaj projekt neosnovano tvrdi da je novac bio namijenjen isključivo D. K. za pokrivanje A. troškova, što je opet i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, bez uporišta u provedenim dokazima kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud. Naime, da je D. K. taj iznos htio uzeti sebi (radi izbjegavanja plaćanja poreza kako se to opetovano tvrdi u žalbi), tada bi izvjesno tvrtke pod kontrolom I. P. fakturirale usluge direktno tvrtkama D. K., a ne ..., tim više što je svoje ugovorene usluge D. K. već naplatio na osnovu A. ugovora.

65. U pogledu manifestacije "B. C. J. – T. 2010." optuženi N. V. ponavljajući opet sadržajno identičnu žalbenu argumentaciju navodi, da je D. K., odnosno njegov A. obavio poslove preuzete po osnovi ugovora između ... i TD A. S. i time preuzeo plaćanje svih troškova vezanih za izvršenje konkretnog projekta u T. te da stoga nema štete za Žalitelj ignorira činjenicu da poslovni odnos između ... i A. nije sporan niti inkriminiran pri čemu ničim ne argumentira tezu da je D. K. putem navedenog projekta izvukao novac za sebe, a to ne proizlazi ni iz iskaza K., ali ni iskaza I. P. koji izrijeком navodi da ni on, niti TD A. S. nisu ništa radili na ovom projektu, iako je evidentno zaključen ugovor o poslovnoj suradnji sa P. tvrtka prema njegovim vlastitim navodima nije odradila niti jedan posao vezan za taj događaj niti bilo što plaćala nekoj japanskoj pjevačici (iako je to navedeno u specifikaciji, list 994) iako su svi računi plaćeni. Stoga žalbenim navodima nije s uspjehom osporena ispravnost zaključaka prvostupanjskog suda da je A. S. novac uplaćen bez osnove (jer usluge prema specifikaciji nisu izvršene) i ponovno transferiran na račun R. čime je, protivno tvrdnji žalitelja, evidentno nastala šteta za

66. Prema tome, žalitelji nisu doveli u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pogledu pojedinih projekata, a time niti ukupnost činjeničnih utvrđenja kako je to ranije navedeno.

67. U odnosu na visinu štete velikih razmjera prouzročenu ... u iznosu 35.125.862,00 kuna (na koju se odnosi veći dio ukupno dosuđenog imovinskopravnog zahtjeva ... u iznosu 35.483.202,00 kuna) prvostupanjski sud je visinu te štete pravilno utvrdio na temelju rezultata financijsko-knjigovodstvenog vještačenja po vještaku Z. R., a što je detaljno i pravilno razložio u točkama 932. - 936. obrazloženja svoje presude. Ovdje je riječ o iznosu koji je ... isplatila tvrtkama koje kontrolira I. P. (P. K., "... ..", Z. "N. D." i "A. S.") i koje nisu izvršile nikakav posao niti pružile ikakvu uslugu ..., kako je to pravilno utvrdio prvostupanjski sud. Činjenica izvršenih isplata P. tvrtkama, njihova visina, iznosi koji su te tvrtke koristile za održavanje privida urednog i redovnog poslovanja, nisu niti bile sporne u postupku jer na nalaz vještaka R. od 30. travnja 2015. kojim su te činjenice utvrđene nije bilo primjedbi. Žalitelji su osporavali zaključak prvostupanjskog suda o nastupu štete zbog toga što su ti poslovi (očito

osim onih za koje je utvrđeno kako su bili izmišljeni) stvarno bili izvedeni od strane tvrtki koje je kontrolirao K., ali im je na više mjesta u ovoj presudi odgovoreno zbog čega u tom pogledu nisu u pravu, pa nema potrebe ponavljanju i u ovom dijelu odluke.

67.1. U pogledu novčanog iznosa koji je zadržavao P., žalitelj N. V. prigovara kako vještak nije mogao zaključiti pa time i potvrditi, da je I. P. nakon podizanja novca sa računa TD R. I. za sebe uzimao proviziju od 10%, a ostatak predavao svjedoku D. K. No, kako je to već obrazloženo, prvostupanjski je sud pravilno utvrdio istinitost iskaza svjedoka P. (i K.) o tome da je P. za sebe zadržavao 10%, a ostatak predao K. u skladu s koruptivnim dogovorom. Istinitost P. tvrdnji da je naplaćivao 10% provizije za svoje usluge "pranja novca", (pa tako i za ovdje inkriminirao izvlačenjem novca iz ...) ima potporu u sadržaju Rokovnika oduzetog od I. P. (posebni omot 1 uz službenu zabilješku od 12. listopada 2013. (list 207), preslika Rokovnika list 208, 252, 690 - 734), a koji sadrži i popis isplata koje se odnose na poslovanje s ... i koji je vještak razmotrio. Prema tome, vještak je na temelju cjelokupne knjigovodstveno-financijske relevantne dokumentacije (bankarske dokumentacije, izlista prometa po računima TD R. I. te Premilovčevog rokovnika) koja mu je predočena, uz uvid u kompletno stanje spisa utvrdio točan tijek novca iz ... koji se odnosi na inkriminirane transakcije s tvrtkama koje kontrolira I. P. (P. K., Ž. N. S., Z., N. D. i A. S.) uključujući i točan iznos provizije koju je tijekom inkriminiranog razdoblja svjedok I. P. zadržao za sebe (što je u pobijanoj presudi umanjeno u skladu s izmjenom optužnice i ispuštanjem dvaju isplata kako je to navedeno u točki 932. pobijane presude). Valja ponoviti da je vještak R. ispitan na raspravi 16. svibnja 2018. u pogledu njegovog nalaza od 30. travnja 2015. kod kojeg je u cijelosti ostao, a na koji stranke nisu imale pitanja niti primjedbi.

68. Prema tome, protivno tvrdnjama žalitelja, i prema ocjeni drugostupanjskog suda, žalitelji N. V. i Z. P. žalbom nisu uspjeli dovesti u pitanje ispravnost činjeničnog stanja u pogledu ovdje propitanog dijela prvostupanjske presude.

U odnosu na žalbu državnog odvjetnika i oslobađajući dio presude za optužene J. M. i J. M. (točka 2. izreke)

69. Prvostupanjski sud je oslobodio od optužbe optuženu J. M., voditeljicu službe za financije i računovodstvo ..., i J. M., višu stručnu suradnicu u računovodstvu ..., od optužbe da su kao odgovorne osobe u ... u cilju pribavljanja imovinske koristi drugoj fizičkoj osobi zloupobile svoj položaj, svaka u okviru svojih ovlasti, poduzimajući potrebne radnje za izvlačenje novčanih sredstava iz ... tako što su, znajući da TD P. K. d.o.o., Ž. N. S. d.o.o., Z. d.o.o., N. D. d.o.o. i A. S. d.o.o., za koje su izdani i naplaćeni računi, nisu izvršila niti će izvršiti usluge za koje su izdani računi, pa stoga nema osnove da ih ... plati, te unatoč tome osigurale provedbu plaćanja davanjem tih računa podređenim službenicima u računovodstvu na obradu te podnošenjem na potpis za to ovlaštenim osobama.

70. Prije svega, neosnovano USKOK tvrdi da su u odnosu na račune P. tvrtki za koje nije postojala opravdanost plaćanja optuženice znale da usluge od strane na računima naznačenih trgovačkih društava izvođača nisu izvršene, jer to nije dokazano, kako to pravilno utvrđuje i argumentira prvostupanjski sud u pobijanoj presudi (obrazloženje list 402, točka 983.-999), pa se žalitelja radi izbjegavanja

nepotrebnog ponavljanja opet upućuje na citirani dio obrazloženja prvostupanjske presude. Naime, prvostupanjski sud je, polazeći od njihovih zakonom i podzakonskim aktima propisanih službenih ovlasti kao odgovornih osoba u službi računovodstva i financija, pravilno utvrdio da optuženice osiguravanjem provedbe novčanih transakcija na poslovne račune P. tvrtki temeljem ugovora i ostale poslovne dokumentacije pohranjene u računovodstvu radi evidencije izvršenih plaćanja nisu bile dužne kontrolirati realizaciju usluga na način kako je to selektivno prezentirano u žalbi USKOK-a. U tom pravcu prvostupanjski sud je kritički i svestrano konfrontirajući njihove obrane međusobno i sa drugim materijalnim i personalnim dokazima pravilno utvrdio objektivnu prihvatljivost njihovih međusobno u potpunosti suglasnih obrana koje se suštinski svode na tvrdnju da, s obzirom na opseg i doseg njihovih ovlaštenja propisanih aktima o unutarnjem ustroju ..., ali i hijerarhijski položaj u odnosu na svjedokinju M. V. Ž. (glavnu tajnicu ...) i optuženu Z. P. (predstojnicu/pročelnicu U. P.), neovisno o njihovom svojstvu odgovornih osoba, nisu ostvarena zakonska obilježja kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97., činjenično opisane u točki 2.) izreke pobijane presude.

71. I prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda u odnosu na inkriminirane im radnje optuženice su postupale temeljem naloga njima hijerarhijski nadređenih odgovornih osoba svjedokinje M. V. Ž. i optužene Z. P., koje su kao ovlaštene nalogodavci svojim potpisom ili odobrenjem garantirale urednost i vjerodostojnost dokumentacije temeljem koje su odobrena plaćanja P. tvrtkama.

71.1. U skladu s tada važećim Statutom ... i pratećim provedbenim aktima "Pravilnikom o ustrojstvu i načinu rada stručne službe ..." i "Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija", služba za financijsko-računovodstvene poslove, kao servisna služba organizaciono je smještena pod tajništvo ... na čelu s glavnom tajnicom ... M. V. Ž. i optuženom Z. P. koja je, u skladu sa njezinim ovlastima proizašlim između ostalog i iz ovlaštenja delegiranih joj isključivo od Predsjednika ..., bila nadređena glavnoj tajnici i optuženicama J. M. i J. M., što je također neosporno dokazano tijekom postupka. S obzirom na njihov položaj u hijerarhiji i prirodu poslova koje su obavljale u skladu sa tada važećim člankom 16. i 19. Pravilnika o ustrojstvu i načinu rada stručne službe ..., raspolaganje materijalno-financijskim sredstvima je bilo u nadležnosti glavne tajnice, a ne voditeljice službe za financije i računovodstvo. Konačno, nema podataka o tome da bi optuženice J. M. i J. M. imale neka posebna ovlaštenja izvan okvira propisanih računovodstvenim propisima koja bi im omogućavala eventualnu kontrolu osnovanosti naplate pojedinih računa.

71.2. Notorno je da vođenje računovodstva podrazumijeva prije svega znanje i tehniku evidentiranja poslovnih događaja kao podrške upravljanju poslovnim događajima, a ne i donošenje poslovnih odluka, pa slijedom toga o osnovanosti ili neosnovanosti isplata sa poslovnih računa prvostupanjski sud pravilno polazi od zakonom i unutarnjim propisima definiranog djelokruga poslova ocjenjujući da optuženice nisu mogle znati da TD pod kontrolom I. P. svoje obveze nisu izvršila, niti da to namjeravaju napraviti, niti je to optužba dokazala tijekom dokaznog postupka. Po logici činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda one su relevantne informacije mogle dobiti od optuženog N. V., optužene Z. P., svjedoka D. K. i I. P., no iz iskaza navedenih optuženika i posebno svjedoka I. P. i D. K., suprotno daljnjim tvrdnjama USKOK-a, ne proizlazi da su one takve informacije dobivale, što je opet u skladu sa

ranije utvrđenim koruptivnim dogovorom između optuženog N. V. i D. K. kao članova grupe koju je organizirao optuženi N. V. u cilju ostvarenja cilja grupe, odnosno pribavljanja protupravne imovinske koristi za optuženog N. V. i I. P. u onom dijelu u kojem je on naplatom provizije od 10% zapravo naplaćivao svoje usluge izvlačenja novca iz

72. Nadalje, prvostupanjski sud je pravilno ocijenio vjerodostojnost iskaza svjedokinje M. V. Ž. koji i u odnosu na optužene J. M. i J. M. treba sagledati u kontekstu njihovih pozicija u hijerarhiji ... te odnosa podređenosti i nadređenosti (formalne i neformalne), pa je posve logično da svjedokinja M. V. Ž. (iako više hijerarhijski pozicionirana od optuženica) iskazujući kao svjedok tereti optuženice prebacujući time vlastitu odgovornost na optužene Z. P., J. M. i J. M., iako je u odnosu na svaku od njih mjerodavnim propisima jasno preciziran djelokrug poslova i ovlasti u odnosu na financijsko poslovanje i time ograničenu mogućnost utjecaja na donošenje relevantnih poslovnih odluka i s time povezanih spornih isplata P. tvrtkama za koje su isključivo odgovorni optuženi N. V. i Z. P., kao ključne odgovorne osobe u unutarnjem ustrojstvu U pogledu kritičke ocjene vjerodostojnosti iskaza svjedokinje M. V. Ž., ovaj drugostupanjski sud u cijelosti prihvaća argumentaciju prvostupanjskog suda (obrazloženje stranica 396., točka 964.), što je bitno naglasiti s obzirom da se USKOK u žalbi poziva na taj iskaz kao žalbeni argument kojim nastoji osporiti zaključke prvostupanjskog suda o neosnovanosti teze optužbe o kaznenoj odgovornosti optuženica J. M. i J. M. za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti.

72.1. Naime, iz izvedenih dokaza nije sporno da optužene J. M. i J. M. sudjeluju u raznim fazama naplate konkretnih projekta odobravanjem i potpisivanjem instrumenata plaćanja pobrojanih u točki 2) izreke presude i da znaju da se konkretni javno poznati projekti periodično odvijaju svake godine i u skladu s time i svojim djelokrugom ovlasti zaprimaju, evidentiraju i odobravaju isplate dostavljenih računa u skladu sa poslovnom dokumentacijom koju su ranije potpisale i odobrile optužena Z. P. ili svjedokinja M. V. Ž. kao ovlaštene nalogodavci, a što je evidentno u odnosu na selektivno prezentirane ugovore i prateće račune navedene u žalbi USKOK-a (K. H.-B. S. od 14-24. prosinca 2006.", gospodarska izložba "B. C. M. 21-24. veljače 2008.", "Z. K. 2008.", "B. C.-P. od 13.-17. ožujka 2008.", "D. S. P.", "D. J. P. 2008. i 2009.", "F. C. 2009.").

72.2. Prezentiranjem u žalbi pojedinih računa i po njima provedenih isplata TD pod kontrolom I. P. U. ističe uočena odstupanja od uobičajenih radnih procedura u službi računovodstva pri zaprimanju, obradi i plaćanju računa koja su izdavala TD "Ž. N. S.", "N. D.", "A. S.", "Z." i "P. K.", tzv. "žurne isplate", iako se radilo o računima koji su dostavljeni po proteku roka dospijeca, naknadno urudžbiranje pojedinih spornih računa P. tvrtki. Međutim, navedeni prigovori nisu od utjecaja na ispravnost zaključaka prvostupanjskog suda da su svi računi obrađeni u računovodstvu uredni u formalno-pravnom smislu i da su optuženice, izvjesno ne znajući za koruptivni dogovor, odobravale isplate koje su bile u skladu sa svim računovodstvenim i knjigovodstvenim propisima.

73. Nasuprot daljnjoj tvrdnji USKOK-a, prvostupanjski sud je analizom e-mail prepiske između J. M. i M. V. Ž. pravilno utvrdio, da je optužena J. M. postupala u skladu sa svojim ovlastima kada je pismeno reagirala na kvalitetu dokumentacije koju je dostavljao svjedok D. K. Naime, nije sporno da je ona, kao i sve ostale zaposlenice

u računovodstvu, znala za "D. tvrtke" i neurednost njegove poslovne dokumentacije, o čemu su svjedoci suglasni, no međutim i ovdje se opet ukazuje da poslovanje sa "D. tvrtkama", konkretno "A.", nije inkriminirano optuženicima pa tako ni optuženoj J. M., niti ova prepiska dokazuje da bi optužena J. M. time što je tražila specifikaciju troškova postupala suprotno svojim ovlastima kao računovodstvenog referenta. Naime, obavještanjem hijerarhijski joj nadređene M. V. Ž. o nedostacima u dokumentaciji za isplatu računa TD "A.", optužena je i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda postupila u svemu u skladu s pravilima njezine računovodstvene struke (zaprimanje, kontrola i evidencija potpisanih ugovora te zaprimanje računa), a njezine ovlasti su u tome ograničene i uvjetovane prethodnim odobrenjem od strane za to ovlaštenih osoba (nalogodavaca).

74. Zaključno, iznošenjem ovakvih žalbenih navoda USKOK u biti ne polazi od činjeničnog stanja kako ga je prvostupanjski sud utvrdio, već od toga da je u tim dijelovima oslobađajuća presuda donesena suprotno viđenju rezultata dokaznog postupka od strane optužbe. Međutim, prvostupanjski sud je pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja ispravno zaključio da nema dokaza da bi optužene J. M., kao voditeljica službe za financije i računovodstvo ..., i J. M., kao viša stručna suradnica u tom računovodstvu, radnjama opisanima pod točkom 2.) oslobađajućeg dijela pobijane presude, počinile kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97.

U odnosu na kazneno djelo iz točke 3. pobijane presude:

75. Suština ovog dijela žalbe žalitelja N. V. svodi se na tvrdnju da je osuđen samo na temelju neuvjerljivog i nepouzdanog iskaza svjedokinje V. R.

76. Prva žalbena teza je da je iskaz svjedokinje V. R. kao samohrane majke ustvari iznuđen još u istrazi prijetnjama o lišenju slobode. Ta je teza neprihvatljiva, promašena i neosnovana.

76.1. Inicijalno, USKOK je podignutom optužnicom teretio žalitelja zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti, a sada svjedokinju V. R. zbog pomaganja u tom djelu. Međutim, V. R. je uz pomoć svojeg branitelja postigla sporazum s državnim odvjetnikom te je Županijski sud u Zagrebu 25. studenog 2015. donio presudu kojom je V. R. zbog tog djela uz još jedno osuđena na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju 11 mjeseci uvjetno na 4 godine. Zato je u daljnjem tijeku postupka protiv žalitelja iskazivala u svojstvu svjedoka.

76.2. Svjedokinja V. R. je na raspravi ispitivana tijekom četiri raspravna dana. Na raspravi je iskazivala bez ikakve prisile ili prinude, čemu u prilog govori i podatak da je tada presuda na temelju sporazuma već postala pravomoćna. U svojem iskazu je žalitelja teretila, no iz svega naprijed navedenog jasno je da njezin iskaz nije rezultat utjecaja na njezinu volju, primjene sile, prijetnje ili drugih sličnih sredstava od strane suda ili bilo kojeg tijela kaznenog postupka.

77. Druga žaliteljeva tvrdnja je da se odluka o njegovoj krivnji za ovo kazneno djelo temelji samo na iskazu svjedokinje V. R. No, i ta je tvrdnja neutemeljena.

77.1. Prije svega, nije sporno da je V. R. obavljala poslove oko sređivanja zemljišnoknjižnog stanja za To žalitelj niti ne osporava, jer upire na to da je ... kontrolirala račune pa da oni nisu mogli biti neosnovano uvećani.

77.1.1. No, s tim u vezi, osnovano je prvostupanjski sud utvrdio kako je V. R., bivša sudska službenica sa završenom srednjom stručnom spremom, u ... došla prema žaliteljevoj preporuci i kako su na nju bile upućene sve vodeće osobe, koje su je onda i angažirale.

77.1.2. Dalje, potpuno je ispravan zaključak prvostupanjskog suda kako je bilo izvjesno da osobe koje su odobravale isplate po računima tvrtke V. R. neće te račune previše propitkivati. To potvrđuje sadržaj plaćenih računa koje je V. R. dostavljala ... u kojima su radnje za koje je račun izdan opisane općenito i paušalno (dobar primjer takvog računa je onaj s lista 6863 u kojem je svjedokinja naplatila uslugu "kompletiranja isprava i osmišljavanje knjige imovine ..." ukupno 56.580,00 kuna ili pak "pribavljanja zk izvadaka, posjedovnih listova i kopije kat. plana za kč.br. ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... i ... k.o. T. te istraživanje tržišta radi prodaje nekretnina", ukupno 42.700,00 kn i sl.).

77.1.3. Ovdje treba dodati da prethodno izložena argumentacija sama po sebi upućuje na pravilnost zaključka prvostupanjskog suda o motivaciji radi koje je V. R. pristala na koruptivni dogovor (1017 pobijane odluke).

77.2. Žalitelj prigovarajući izostanku drugih dokaza, zanemaruje dokumentaciju, tj. originalne isprave koje je sačinila, odnosno pribavila V. R., a koje se nalaze pohranjene u posebnom omotu priloženom spisu predmeta. Osim toga, činjenica je da je svjedokinja i iz računala ispisala onu dokumentaciju koju je za žalitelja izradila. Dakle, da usluge žalitelju stvarno nije izvršila, tada ona ne bi mogla raspolagati bilo kakvom takvom dokumentacijom, niti podacima koji su u toj dokumentaciji sadržani (isprave u vezi zemljišnoknjižnog stanja žaliteljeve nekretnine na G. P., prijedlozi za uknjižbu, ugovori o darovanju nekretnina, izjave o ustupu prvenstva, brisovna očitovanja i druge isprave detaljno navedene u točkama 1007. do 1009. pobijane presude). No toga je žalitelj ustvari i svjestan, jer se suština njegove obrane svodi na tvrdnju da je rad svjedokinje kompenzirao poklonima, odnosno da je ovdje riječ o prijateljskoj usluzi.

78. Međutim, protivno daljnjim žaliteljevim prigovorima, s pravom je prvostupanjski sud utvrdio kako je iskaz V. R. o postojanju koruptivnog dogovora uvjerljiv.

78.1. Prije svega, u postupku je bilo nesporno da su žalitelj i V. R. bili u prijateljskom odnosu, a takav je odnos razvidan je i iz vrste poklona koje je V. R. primala od žalitelja (npr. crni ruski terijer svjedokinjinom djetetu), na što se uostalom i sam optuženik referira u žalbi. Konačno, do angažmana svjedokinje u ... došlo je uz pomoć žalitelja.

78.1.1. Međutim, potpuno je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je nelogično i neživotno pomišljati da bi pokloni, pa i izuzetno vrijedni pokloni, mogli biti odgovarajuća nefinancijska nagrada za obavljeni rad. Sadržajno, riječ je o višegodišnjem pružanju usluga: o prijedlozima za uknjižbu vlasništva, požurnicama, prijedlogu za povlačenje parcelacijskog elaborata, ugovorima o darovanju,

plodouživanju, kupoprodaji, različitim izjavama, izjavi o ustupu prvenstva, prijedlogu za upis plodouživanja, prijedlogu za provedbu brisovnog očitovanja. Potpuno je neprihvatljiva tvrdnja da je svjedokinja sve te poslove obavila iz prijateljstva prema žalitelju, a to je i u suprotnosti s podatkom da je V. R. sklopila sporazum s državnim odvjetnikom te je potom i osuđena.

78.1.2. Zbog toga je potpuno bespotrebno propitkivati i daljnji žaliteljev prigovor, kako mu je svjedokinja V. R. rekla kako je za neke klijente (političke stranke i političare) besplatno radila i da je to sama iskazala. Prvo, notorno je da izvršenu uslugu treba platiti, a drugo, ako se usluga smatra besplatnom, onda se očito njezina naplata bez bilo kakvog temelja ne prebacuje na nekog drugog pa tako niti na ..., jer je to srž kriminalnog postupanja.

78.2. Žalitelj dalje, upire na sadržaj svake pojedine isprave koju je V. R. sastavljala i na iznose koje je navela da se za tu ispravu, odnosno posao koji je prethodio naplatila od Tako tvrdi da cijene očito nisu bile "prijateljske" kako je to svjedokinja tvrdila; drugo, tvrdi da svjedokinja neke od isprava uopće nije smjela niti mogla naplatiti, jer da bi time zašla u zonu nadripisarstva; treće, da mu nikada nije izdala nikakav račun; četvrto, da ne zna točne vrijednosti posla koji je za njega obavila i koji je od računa ispostavljenih ... uvećala, za koji iznos i kada, zbog čega po žalitelju niti činjenični opis nije podoban za raspravljanje. Žalitelj zaključuje da je svjedokinja te isprave očito sačinila privatno, kao prijateljsku uslugu.

78.2.1. Međutim, potpuno je izlišno propitkivati neizdavanje računa za uslugu koja je predmet koruptivnog dogovora. Isto vrijedi i za prigovore o tome je li svjedokinja smjela ili nije smjela obavljati kakvu radnju i naplaćivati je, jer je radnja kaznenog djela ostvarena time što je trošak pojedine privatne usluge koruptivnim dogovorom u stvari prebačen na ..., tako da je račun za poslove koje je svjedokinja obavila za ... uvećan za troškove privatnih usluga.

78.2.2. Nadalje, predmet optužbe su poslovi koje je svjedokinja obavljala u razdoblju od 2005. do 2012. Kada se vrijeme obavljanja tih poslova poveže s vremenom iskazivanja, logično je za očekivati izostanak egzaktnih podataka i postojanje nedosljednosti. Tek u suprotnom, sigurno iskazivanje bez i najmanjeg odstupanja o svakoj pojedinoj stavci nastaloj i pred desetak godina dovelo bi u sumnju iskaz i otvorilo doista prostor za promišljanje je li "svjedokinja spremna pružiti sve što se od nje traži", kako to tvrdi žalitelj. Ovdje međutim, određene nedosljednosti i nejasnoće upravo osnažuju iskaz svjedokinje, čineći ga uvjerljivim i životno logičnim, pri čemu sud, opravdano i osnovano, uzima za optuženika najpovoljniji izračun izveden iz iskaza svjedokinje.

78.2.3. Točno je da je svjedokinja V. R. priznala krivnju za kazneno djelo kojim joj je iz sredstava ... plaćeno 566.000,00 kuna žaliteljevih troškova, a da je na raspravi taj iznos umanjivala u svojem, prema žalitelju, konfuznom, nejasnom i ničim potkrijepljenom iskazu. Međutim prvostupanjski je sud razmotrio kritički sve uočene razlike, perspektivu vremena, izostanak evidencije te s pravom žalitelja teretio za najpovoljniji iznos kao iznos u skladu s priloženom dokumentacijom i sadržajem pruženih radnji.

78.2.4. Prema tome, protivno tvrdnjama žalitelja, i prema ocjeni drugostupanjskog suda, iskaz svjedokinje V. R. predstavlja zaokruženu i logičnu cjelinu, te žalitelj žalbom nije uspio dovesti u pitanje ispravnost činjeničnog stanja u pogledu ovdje propitanog dijela prvostupanjske presude.

U odnosu na kaznena djela iz točke 4. pobijane presude

U odnosu na osuđujućí dio, u pogledu umjetnina Š. V.:

79. U pogledu prigovora žalitelja na povredu konfrontacijskog prava zbog nemogućnosti ispitivanja svjedoka A. i Š. V., koji žalitelj ponavlja i u ovom dijelu žalbe, već je odgovoreno.

80. Žalitelj prigovara da su iskazi Š. i A. V. kontradiktorni i nejasni, s obzirom na činjenicu da je otkup umjetnina dogovoren s jednim (Š. V.), a kupoprodajni ugovor sklopljen s drugom osobom (A. V.).

80.1. Prije svega, nejasno je zašto žalitelj problematizira činjenicu da je otkup dogovaran s umjetnikom, a kupoprodaja realizirana sa umjetnikovom suprugom, kad u žalbi u pogledu umjetnina K. H. upravo navodi da je to uobičajen način prodaje umjetnina.

80.2. No, neovisno o prethodno navedenom, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da iskazi Š. V. (o tome da je sa žaliteljem dogovorio kupnju pet umjetnina po cijeni 7.000,00 EUR za svaku, tj. ukupno za 35.000,00 EUR, da je žalitelja uputio na sklapanje ugovora sa svojom suprugom kao vlasnicom umjetnina, da je sve platila ..., da je po umjetnine došao kombi i da je pet umjetnina prepoznao kao svoje) i A. V. (da je sa ... sklopila ugovor, da su joj pokazali dvije skulpture u ..., da je ... platila cijenu, da misli da je predmet prodaje bilo 5 umjetnina), čine logičnu i zatvorenu cjelinu. Nekonfrontirani iskazi su osnaženi drugim dokazima koji ih potvrđuju te istovremenim postojanjem drugih izravnih dokaza (točka 80.).

80.3. Protivno tvrdnjama žalitelja, to što on posuđuje 2006. K. D. umjetninu "Križ", ne dokazuje da je iskaz Š. V. neistinit ili nelogičan, nego dokazuje to da se 2006., nakon počinjenja kaznenog djela, umjetnina "Križ" nalazila u njegovom posjedu. S tim u vezi, indikativno je da žalitelj istu logiku (da umjetnik zna kome pripada koja nekretnina) ne primjenjuje na posudbu M. G. Naime, M. G. se prema dopisu koji je žalitelj dostavio tijekom postupka (list 22009) za posudbu Oklopljenog tvrdlja obratila ..., a ne žalitelju, što žalitelj neuvjerljivo opravdava time da M. G. nije raspolagala konkretnom adresom. O. toga žalitelj, koncentrirajući se na posudbu K. D., zanemaruje da se posuditelj M. G. obratio ... a ne žalitelju radi posudbe te da je predaju izvršila Lj. M., zaposlenica ... kojoj su umjetnine vraćene.

81. Neosnovano žalitelj u žalbi pobija zaključak o postojanju dogovora za kupnju pet umjetnina, iz razloga što je samo skulptura "Križ" po I. Z. procijenjena na 100.000,00 kuna, pa bi iznos za 5 skulptura morao biti višestruko veći od 35.000,00 EUR utvrđenih po prvostupanjskom sudu. Prije svega, žalitelj promašeno iznos za koji je umjetnik svoje umjetnine spreman prodati i iznos koji je kupac spreman platiti vezuje uz procijenjenu vrijednost. Visinu cijene pojedine konkretne kupoprodaje dogovaraju

ugovorne stranke. Prvostupanjski je sud ovdje pravilno utvrdio da je to bilo 35.000,00 EUR za pet umjetnina.

81.1. Pravilnost zaključka prvostupanjskog suda proizlazi iz činjenice postojanja dva pisana ugovora (jedan radi kupnje umjetnina "Tvrdalj" i "Svijećnjak" i drugog radi kupnje umjetnina "Tvrdalj" i "Oklopljeni tvrdalj") te činjenice da oba glase na isti iznos – 35.000,00 EUR. I daljnja analiza tih ugovora pokazuje da je cijena od 35.000,00 EUR jedina važna, jer se cijena pojedinih umjetnina prilagođava tom iznosu. Tako u jednom ugovoru cijena umjetnine "Tvrdalj", koja je inače po svjedoku I. Z. procijenjena na 120.000,00 kn (oko 16.000,00 EUR) iznosi 20.000,00 EUR (151.000,00 kn), a u drugom 10.000,00 EUR (cca 75.000,00 kn). Prema tome, žalitelj nije uspio dovesti u pitanje zaključak prvostupanjskog suda o dogovoru žalitelja i svjedoka Š. V. za kupnju pet umjetnina po cijeni 35.000,00 EUR i realnosti te cijene kako je to navedeno u točkama 1041-1042 obrazloženja pobijane presude.

81.2. Naposljetku, pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda da nekonfrontirani iskazi svjedoka A. i Š. V. nisu jedini niti odlučujući dokazi protiv žalitelja, jer postoje i drugi dokazi koji izravno terete žalitelja i potvrđuju navedene iskaze na kojima je prvostupanjski sud utemeljio svoju odluku, kako je to s pravom utvrđeno u točki 1048. pobijane presude (iskaz svjedokinje Lj. M., pročitane isprave, fotografije umjetnina, činjenica da se umjetnine "Oklopljeni Tvrdalj", "Križ" i "Jedra" nalaze kod žalitelja, a "Tvrdalj" i "Svijećnjak" kod ...). Ta utvrđenja žalitelj nije doveo u pitanje niti svojom obranom u kojoj se odlučio za kritiku uvjerljivosti iskaza svjedoka A. i Š. V. i realnosti cijene 35.000,00 EUR, isticanje posudbenih ugovora i negiranje bilo kakvog uvjetovanja kupnje skulptura za ... predajom tri skulpture ("Oklopljeni Tvrdalj", "Križ" i "Jedra") bez naknade njemu u posjed, što mu niti nije bilo stavljeno na teret, kako je to pravilno utvrdio prvostupanjski sud.

81.3. Naime, osim iskaza A. i Š. V., nedvojbena je činjenica da se u ... nalaze umjetnine "Tvrdalj" i "Svijećnjak", a da su se u žaliteljevom posjedu nalazile umjetnine "Oklopljeni Tvrdalj", "Križ" i "Jedra". Iskaz Lj. M., zaposlenice ..., kojoj je žalitelj naložio izradu ugovora koji će formalno sklopiti ... i A. V., o tome kako je ona pisala ugovor s lista 8131 kojim je ... kupila "Oklopljeni Tvrdalj" i "Tvrdalj" (za razliku od ugovora s lista 8130 kojim je ... kupila "Svijećnjak" i "Tvrdalj", koji su uneseni u listu osnovnih sredstava i označeni inventarskim brojem) potvrđuje inkriminaciju. Činjenica postojanja dva paralelna ugovora nije rezultat omaške u pisanju ili kakve slučajnosti i upućuje na to kako je kupnja umjetnina "Tvrdalj" i "Oklopljeni Tvrdalj", a time i ostalih umjetnina dio istog paketa. Činjenica pak da je u različitim ugovorima sadržan isti ukupni iznos cijene za ... jednak, upućuje na to da je jedino važna ukupna cijena, a ne na to o kojim je umjetninama riječ. Sve posudbe odvijaju se nakon vremena inkriminacije. U posudbe M. G. involvirana je Lj. M. i

81.4. Prema tome, za zaključiti je da žalitelj nije s uspjehom doveo u pitanje činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda u pogledu ovog dijela pobijane presude.

U odnosu na osuđujući dio, u pogledu umjetnina K. H.:

82. U pogledu prigovora žalitelja na povredu konfrontacijskog prava, odnosno mogućnosti korištenja zapisnika o ispitivanju svjedoka K. H. pred policijskim

istražiteljem, koje prigovore žalitelj N. V. ponavlja, i u ovom dijelu žalbe već je odgovoreno.

83. U ostalom dijelu žalbenih prigovora koji se odnose na umjetnine svjedoka K. H., žalitelj polemizira sa ključcima prvostupanjskog suda o nevjerodostojnosti dijela iskaza koji je ovaj svjedok dao na raspravi.

83.1. Međutim, prvostupanjski je sud pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, pravilno ocijenio i vrednovao iskaze svjedoka i pročitane isprave te savjesnom ocjenom svakog dokaza pojedinačno i u međusobnoj vezi opravdano zaključio da je žalitelj počinio i radnje iz ovog dijela inkriminacije.

83.2. Žaliteljeve tvrdnje kako je svjedok K. H. akademik i osoba velikog životnog i profesionalnog iskustva, iako akceptirane, nisu odlučne za ocjenu motivacije i razloga za davanje konkretnog svjedočkog iskaza. Naprosto, bez obzira na sve životne, umjetničke i stručne zasluge, iskaz svjedoka dan tijekom suđenja na raspravi kako bi bio "suzdržan u iskazu [kod istražitelja] da je znao da će njegov iskaz završiti u novinama" i da kod istražitelja jest spomenuo riječ ucjena ali "nije mislio da će se to shvatiti kao kvalifikacija ponašanja žalitelja", govori dovoljno sam za sebe. Konačno, i pismo svjedoka na koje se referira žalitelj, u kojem svjedok piše o "jednoj svojoj nespretnoj izjavi" i u kojem ističe da "uloga koju su mu drugi nametnuli nije njegov izbor" te koje završava "u nadi da će oboje izaći iz ovog ružnog sna", govori upravo u prilog ispravnosti ocjene da je dio iskaza s rasprave o poklanjanju i motivima poklanjanja svojih umjetnina žalitelju neisinit.

83.3. Svjedokinja K. H. nema nikakvih saznanja o tome da bi njezin suprug bilo što poklanjao žalitelju, a svjedok K. H. na raspravi nudi proturječna objašnjenja za motiv poklanjanja umjetnina žalitelju. Oba objašnjenja, osim što su proturječna, su i neuvjerljiva, pogotovo kraj uvjerljivosti iskaza s rasprave kako bi bio "suzdržan ... da je znao da će njegov iskaz završiti u novinama", pa i sadržaja pisma na koje se referira žalitelj, čiju utentičnost je svjedok potvrdio na raspravi (točka 82.1.). Svjedok K. H. prvo tvrdi da ima običaj nešto poklanjati svojim kupcima, ali ne daje nikakvo objašnjenje zašto bi se u ovom slučaju odlučio na poklon žalitelju, dakle osobi koja nije kupac, a ne ..., koja je kupac, kako to s pravom uočava prvostupanjski sud. Svjedok K. H., potom, nakon što mu je predložen zapisnik s ispitivanja kod istražitelja, navodi kako je "prava istina da je žalitelju poklonio te umjetnine zato što je bio poznati kolekcionar i konačno, to je bila reklama za mene". Pri tome svjedok nije naveo niti jednog drugog "kolekcionara" kojem je poklonio svoje umjetnine. Uz to, poklanjanje umjetnina kolekcionarima obično se čini radi reklame samog autora, koji tako dobiva određeno priznanje u stručnoj javnosti. To bi pak zahtijevalo da je taj čin publiciran i da je poznat široj javnosti, odnosno da je kolekcionar prepoznat kao takav ili barem da je njegova kolekcija umjetnina javno dostupna.

84. Žalitelj dalje promašeno polemizira s ocjenom prvostupanjskog suda o ulozi svjedokinje K. H. kao potpisnice ugovora. Prvostupanjski je sud pravilno utvrdio da je žalitelj, zastupajući kupca ..., odlučio što će biti predmet ugovora, cijenu (nakon pregovora) i predaju tri umjetnine sebi, što su važne i odlučne činjenice. Je li žalitelj zahtijevao da potpisnik ugovora bude umjetnikova supruga tj. je li to povoljnije ili nepovoljnije za prodavatelja potpuno je neodlučno.

85. Treba reći da u postupku nije bilo sporno da je tri umjetnine ("Prema dolje", "Novogradnja 402" i "Hyperbaton") svjedok K. H. predao žalitelju, već je bilo sporno je li to bila slobodna želja svjedoka da daruje žalitelja ili je to svjedok učinio po žaliteljevom zahtjevu, a kako bi došlo do realizacije posla umjetnika s ..., kako je to u konačnici s pravom utvrdio prvostupanjski sud. U tom kontekstu činjenica da je prvostupanjski sud u pobijanoj presudi naveo kako se sve tri umjetnine nalaze u posjedu žalitelja, a da iz spisa proizlazi da je umjetnina "Prema dolje" od žalitelja privremeno oduzeta, da se umjetnina "Križ" nalazi u posjedu u H., a umjetnina "Hyperbaton" nije pronađena, nije od utjecaja na pravilnost utvrđenih odlučnih činjenica.

86. Prema tome, žalitelj nije s upjehom doveo u pitanje niti ovaj dio činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda. Stoga je prvostupanjski sud osnovano proglasio žalitelja krivim i zbog kaznenog djela iz točke 4. osuđujućeg dijela pobijane presude.

U odnosu na oslobađajući dio presude:

87. USKOK prigovara kako je odluka prvostupanjskog suda koji je optuženu Z. P. oslobodio ovog dijela optužbe rezultat pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

87.1. Prema USKOK-u, činjenica da optužena Z. P. potpisuje sadržajno dva različita ugovora s A. V., s istim datumom, upućuje na pogodovanje optuženom N. V. koji to od nje zahtijeva. USKOK ističe da bez potpisa optužene Z. P. formalna kupoprodaja nije realizirana kao i da je njezin potpis bio potreban zbog odobrenja plaćanja.

87.2. Već iz ovako sumiranih žalbenih navoda razvidno je da čak niti USKOK u žalbi ne navodi ijedan konkretan i provjerljiv dokaz iz kojeg bi proizlazilo da je optužena Z. P. bila svjesna svih okolnosti koje su prethodile sklapanju kupoprodajnog ugovora, odnosno da se ugovorom u stvari plaća 5 umjetnina od kojih će dvije steći ..., a da su tri u stvari namijenjene optuženom N. V.

87.3. Točno je kako pomagatelj za razliku od supočinitelja ne mora biti ni u kakvom dogovoru s počiniteljem. Dovoljno je da postoji određeni kauzalni doprinos počinjenju kaznenog djela i da pomagatelj djeluje prije ili za vrijeme počinjenja kaznenog djela od strane počinitelja. Međutim, pomagatelj mora biti svjestan kako počinitelja kaznenog djela podupire u njegovoj radnji i mora to htjeti ili na to barem pristati, i mora svojom sviješću barem u glavnim crtama obuhvatiti sva obilježja kaznenog djela počinitelja, tj. mora djelovati s namjerom.

87.3.1. Ocjena je drugostupanjskog suda da je pravilno prvostupanjski sud zaključio da nije dokazano da bi optužena Z. P. imala saznanje ili svijest o bitnim činjenicama pa da bi svojim postupanjem tj. potpisivanjem ugovora pomogla optuženom N. V. da zlouporabom položaja ovlasti pribavi sebi tri umjetnine svjedoka Š. V. USKOK u tom pravcu nije ponudio niti jedan provjerljiv i konkretan dokaz, a zaključak o nečijoj krivnji ne može se izvoditi iz dojma, niti iz činjenica sudjelovanja u nekom drugom kaznenom djelu. Osim toga, bez obzira na očiglednu kritiku koja se može uputiti činjenici paralelnog potpisivanja dva različita ugovora s istim prodavateljem, nejasno je na koji bi način optužena Z. P. potpisom dva ugovora u ime ... time pomogla optuženom N. V., kao stjecatelju.

88. Zbog toga je činjenično stanje i ovdje pravilno i potpuno utvrđeno.

U odnosu na kazneno djelo iz točke 5. izreke pobijane presude:

89. Pretežiti dio nezadovoljstva žalitelja N. V. ovim dijelom pobijane presude svodi se na polemiziranje s razlozima zbog kojih je prvostupanjski sud prihvatio iskaz svjedokinje V. R. kao vjerodostojan.

89.1. O odnosu žalitelja i svjedokinje V. R. već je dosta toga rečeno ranije (točke 77.1, 77.1.1., 77.1.2), pa se radi nepotrebnog ponavljanja žalitelja upućuje i na taj dio presude.

89.1.1. Žalitelj, olako prelazeći preko okolnosti pod kojima je uopće došlo do angažmana svjedokinje V. R. u K. navodi, kako je nesporno da je ona bila angažirana od strane M. V. Međutim, ovdje je važno, a kako to s pravom uočava prvostupanjski sud (točka 1079.), da poslovna suradnja K. i svjedokinjinih T. N. nije bila formalizirana, već se zasnivala na dogovoru između svjedokinje V. R. i M. V. (tada prokuristice u K.) do kojeg je došlo na poticaj žalitelja kao predsjednika Uprave K. koji obavještava svojedokinju V. da će joj se svjedokinja V. R. javiti radi obavljanja poslova oko nekretnina. Do toga dolazi, prema iskazu svjedokinje V., nakon što su žalitelju prezentirani planovi o izmještanju pogona i nakon što je on obaviješten o angažmanu više agenata za nekretnine. Dakle, žalitelj je ključna osoba za angažman svjedokinje V. R. u K.

89.2. Žalitelj smatra kako je iskaz svjedokinje V. R. o tome da ju je pitao može li K. ispostaviti račun za stroj koji bi on kupio i kako ju je nakon njezina pristanka uputio da dostavi fakturu za akontaciju i da se dalje naplati kroz honorar, neistinit.

89.2.1. Žalitelj u tom pravcu ponavlja da je faktura V. R. plaćena prema proceduri koja je uspostavljena za plaćanje svim dobavljačima te ističe, da nije mogao ni na koji način provesti plaćanje mimo te procedure. Međutim, žalitelj zanemaruje da je prvostupanjski sud utvrdio kako je on zlouporabom svojih ovlasti, konkretno iskorištavanjem svojeg položaja, odobrio plaćanje i da je upravo na temelju tog odobrenja izvršena isplata putem likvidature i drugih nadležnih službi 22. prosinca 2005.

89.2.2. Pri tome, kao prvo, prvostupanjski je sud na temelju dokaza (pobliže navedenih u točkama 1077.-1079.), a prije svega na temelju računa s lista 8909 i iskaza svjedokinje E. P. utvrdio da je upravo žalitelj odobrio plaćanje računa T. N. dostavljenog k tome fax-om izravno u žaliteljev ured, što on uostalom u suštini niti ne osporava.

89.2.3. No još važnije, prvostupanjski sud je, pravilno, na temelju iskaza V. K. B. i M. V. zaključio kako žalitelj nije uopće smio odobriti plaćanje računa, već zbog visine njegovog iznosa i zbog toga, što ga nije pratila potrebna dokumentacija.

90. Žalitelj ne osporava da su mu T. N. kupnjom od T. J. pribavile prvo radni stroj broja šasije, a potom zamjenom tog i uz doplatu radni stroj broja šasije, kako je to uostalom pravilno utvrđeno pod točkama 1075. i 1081. pobijane presude. Međutim, referirajući se na svoju obranu koju je prvostupanjski sud s pravom otklonio

(točka 1083.), žalitelj tvrdi da do ovog načina stjecanja stroja nije došlo iz sredstava K. koruptivnim postupanjem zbog kojeg je proglašen krivim, nego iz usluge njegovoj prijateljici svjedokinji V. R. kojoj je to odgovaralo s obzirom na kraj godine i povećanje troškova važnih za obračun poreza i za izvlačenje gotovine iz vlastite tvrtke.

90.1. Međutim, izloženi prigovori žalitelja, osim što već sami po sebi upućuju na nezakonito postupanje, potpuno su promašeni i neutemeljeni. Naime, da se na kupovinu prvog stroja odlučio vlastitim sredstvima u prosincu 2005. (baš u vrijeme koje koincidira s plaćanjem od strane K.) tada ne bi bilo potrebe za uvećavanje računa za cijenu prvog stroja, niti bi bilo potrebno osobno odobravati isplatu po računu koji svjedokinja V. R. dostavlja čak putem faksa osobno optuženiku (20. prosinca 2005. u 14,35), koji račun se potom promptno plaća (22. prosinca 2005.), a sve nakon što je prethodno J. I. odbila isplatu prema zahtjevu od 28. studenog 2005. i izatražila specifikaciju troškova.

91. Naime, suština žaliteljeve obrane svodi se na tvrdnju da V. R. nije neosnovano uvećala svoj račun odnosno da nije izvukla novac iz K. da bi mu omogućila kupnju stroja. Zato je ključni žaliteljev prigovor kako je iskaz V. R. koji opovrgava izloženu obranu potpuno neuvjerljiv. Međutim, ponovno nije u pravu.

91.1. O odnosu motivacije svjedokinje V. R. i uvjetima u kojima je ona iskazivala već je dosta toga rečeno ranije (točke 75. i podtočke), pa se radi nepotrebnog ponavljanja žalitelja upućuje i na taj dio presude.

91.2. S druge strane istinitost iskaza V. R. o koruptivnom dogovoru potvrđuju dostava računa u pitanju direktno u žaliteljev ured (točka 87.1.1.), nakon što je prethodno J. I. odbila isplatu (točka 88.1.) i činjenica da je žalitelj odobrio njegovo plaćanje iako to nije smio (87.1.2), za što jednostavno nema drugog logičnog objašnjenja, imajući pri tome na umu i okolnosti svjedokinjinog angažmana u K. (86.1.1.).

91.3. Žalitelj prigovara da je svjedokinja V. R. izjavila kako je posao koji je obavila za K. vrijedio najmanje 300.000,00 kuna, pa da nema nikakve logike da bi ona obračunala i naplatila samo 30.000,00 kuna i da je prvostupanjski sud pogrešno interpretirao njezin iskaz. Zato, po žalitelju, ako je vrijednost odrađenog posla 300.000,00 kuna, tada nema nikakve štete za K. zbog toga što je K. isplatio V. R. 268.400,00 kuna.

91.4. Međutim, nema riječi o tome da bi prvostupanjski sud pogrešno interpretirao iskaz svjedokinje V. R. Pregledom zapisnika o ispitivanju svjedokinje drugostupanjski sud zaključuje da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da je ona naplatila sve troškove koje je imala, a drugo je pitanje koliki bi bio njezin honorar i posrednička provizija da je posao u vezi zemljišta u J., koje je ona istraživala, bio realiziran. To potvrđuje svjedokinjin iskaz: "...sam slučajno saznala da su oni već započeli pregovore za zemljište u P. i ja sam inzistirala da mi oni podmire moje troškove. Konačno sam im izdala račun na iznos od 220.000,00 kuna, od čega se 30.000,00 kuna odnosilo na moje troškove...". Dakle, očito je da je svjedokinji poznato da od posla u J. neće biti ništa te ona inzistira naplatiti troškove stvarno pružene usluge, kako ne bi bila na gubitku. S obzirom na to da ona zna koja je vrijednost troškova usluga koje je pružila, suvišno je dalje propitkivati kolika bi bila njezina zarada da je došlo do sklapanja posla.

92. Naposljetku, žalitelj tvrdi da je prema izreci pobijane presude V. R. primila 268.400,00 kuna od K. da bi nakon toga platila stroj 263.934,80 kuna, pa da je time žalitelju "bizarno" očito poklonila i svojih 30.000,00 kuna naplaćenih troškova.

92.1. Međutim, selektiranim prikazom činjeničnog opisa djela za koje je proglašen krivim, žalitelj ispušta iz vida da nije proglašen krivim da se okoristio za 263.934,80 nego za 238.400,00 kuna, što je odlučna činjenica. U činjeničnom opisu navedenih 263.934,80 kuna je promet između T. N. kao platitelja i T. J. kao primatelja od 28. prosinca 2005. prema izvodu ... banke (listovi 10700-10703) uz opasku, da je istoga dana na račun T. N. izvršena i uplata pozajmice u iznosu 39.100,00 kuna.

92.2. Naime, svjedokinja V. R. dosljedno izjavljuje kako je prema žaliteljevoj uputi u ime T. N. od K. zatražila naplatu akontacije za kupnju stroja žalitelju na teret sredstava K. ali kako je saznala za pregovore oko zemljišta u P., dakle da neće doći do posla sa zemljištem u J. na kojem je ona radila, zatražila je 30.000,00 kuna nastalih troškova svoje tvrtke (na kojima je inzistirala), dok je ostatak računa uvećala za cijenu žaliteljevog stroja u iznosu 190.000,00 kuna. Da je tome tako potvrđuje ugovor o kupnji (drugog) stroja broja šasije ... od 18. srpnja 2006., za koji je pod cijenu uzet prvi stroj (broja šasije ...) kupljen u prosincu 2005. po cijeni od 189.800,00 kuna. Nadalje, iz iskaza svjedokinje V. R. kao i iz pročitanih isprava, prvostupanjski je sud pravilno utvrdio kako je K. T. N. 22. prosinca 2005. isplatio 268.400,00 kuna, pa taj iznos umanjen za troškove T. N. predstavlja iznos imovinske koristi koju je pribavio žalitelj (238.400,00 kuna). A upravo to su odlučne činjenice na kojima počiva koruptivni dogovor i kazneno djelo za koje je ovim dijelom presude žalitelj proglašen krivim.

93. Prema tome, žalitelj nije uspio dovesti u pitanje niti pravilnost ovog dijela pobijane presude.

O žalbama USKOK-a i optuženika na odluku o kazni:

94. Žalbe USKOK-a, optuženog N. V. i optužene Z. P. nisu osnovane.

95. USKOK u pogledu optuženih N. V. i Z. P. nalazi da su ispravno utvrđene otegotne okolnosti, ali da nije dovoljno cijenjeno svojstvo odgovornih osoba u odnosu na visoke funkcije koje su u inkriminiranom razdoblju obnašali kao čelne osobe javne institucije kojoj je povjerena briga za unaprjeđenje i zaštitu gospodarskih interesa hrvatskih gospodarskih subjekata, dok u pogledu optuženog N. V. nisu dovoljno cijenjene pobude i stupanj povrede počiniteljevih dužnosti, odnosno to što je optuženi N. V. kaznena djela počinio radi osobnog bogaćenja u cilju da sebi i svojoj obitelji omogući enormno bogaćenje i time omogući lagodan i luksuzan život, iako se od nositelja visokih i odgovornih javnih funkcija očekuje profesionalnost i poštenje u raspolaganju javnim novcem i stavljanje društvenog interesa ispred svog vlastitog uskogrudnog materijalnog interesa. USKOK ističe da je optuženi N. V. svaku svoju rukovodeću funkciju tijekom inkriminiranog razdoblja iskoristio za stjecanje materijalnih dobara velike vrijednosti na štetu ..., ali i trgovačkog društva K. d.d. u kojem je obnašao dužnost Predsjednika uprave.

95.1. U pogledu oboje optuženika USKOK smatra podcijenjenim način počinjenja kaznenih djela s obzirom da su bezobzirno potkradali ... kroz više godina te kao dvije

najviše rangirane osobe u hijerarhiji ... na osobnoj i poslovnoj razini zloupotrijebili povjerenje svojih suradnika i svih građana R. H. ne vodeći računa o tome da raspolažu novcem gospodarskih subjekata, tim više što su tada članstvo i članarina u ... bili obvezni pod prijetnjom prisilne naplate. USKOK smatra da su inkriminiranim radnjama značajno narušili ugled ... koristeći dugogodišnje i javno poznate projekte namijenjene promicanju hrvatskog gospodarstva u R. H. i inozemstvu, smatrajući da nitko nikada neće propitkivati njihove troškove, čime ističe upornost kriminalne volje kao i svijest o razmjerima štete počinjene inkriminiranim im radnjama. Konačno USKOK ukazuje da su zluporabom svog autoriteta i stečenog ugleda unutar ... veći broj njihovih zaposlenika i suradnika svjesno izložili ne samo utvrđivanju njihove moguće odgovornosti unutar radne sredine, već i nepovjerenju njihovih suradnika ili nadređenih. Zbog svega navedenog USKOK predlaže strože kažnjavanje oba počinitelja.

96. Optuženi N. V. u žalbi zbog odluke o kazni ističe da se radi o štutom i nedostatnom obrazloženju izbora vrste i visine kazne.

96.1. Osim toga, ovaj žalitelj tvrdi da je prvostupanjski sud neke od olakotnih okolnosti propustio utvrditi pa time i ocijeniti, dok je otegotne pogrešno utvrdio i ocijenio upirući na taj način na visine kako pojedinačnih tako i jedinstvene kazne zatvora.

96.2. Konkretno, optuženi N. V. relativizira utvrđene otegotne okolnosti smatrajući ih pogrešno utvrđenima i prigovara "dvostrukom vrednovanju" jednih te istih okolnosti. Smatra da su svojstvo odgovorne osobe kao i utvrđenje da su kaznena djela počinjena s izravnom namjerom već valorizirani kao bitna obilježja kaznenih djela jednako kao i visina protupravno pribavljene imovinske koristi, dok je propušteno olakotnim cijeliti neosuđivanost, njegovu životnu dob, da se radi o osobi koja živi obiteljski život i otac je troje djece, da je bio aktivni sudionik Domovinskog rata kao prvi zapovjednik samostalne satnije D. u sastavu brigade, da je odlikovan Spomenicom Domovinskog rata, a kao ministar gospodarstva u ratnoj vladi R. H. od 1993. odlikovan je za svoje zasluge Redom Danice s likom Blaža Lorkovića i Redom hrvatskog trolista, Spomenicom Domovinske zahvalnosti kao i drugim odlikovanjima i priznanjima drugih država za unaprijeđivanje gospodarskih odnosa R. H. s tim državama. Po žalitelju, trebalo je adekvatno cijeliti i protek vremena od 16-18 godina od pojedinih kaznenih djela, za koji protek nije kriv, jer se pred sudom ponašao vrlo pristojno kooperativno poštujući sve odluke suda.

96.3. Zaključno ovaj žalitelj utvrđene pojedinačne kazne i jedinstvenu kaznu zatvora smatra prestrogima i neujednačenima s obzirom na različite visine protupravne imovinske koristi ostvarene po pojedinim kaznenim djelima, a posebno ističe kazneno djelo činjenično opisano pod točkom 3. izreke presude.

97. Optužena Z. P., kao i optuženi N. V., izrečenu joj kaznu smatra prestrogom, smatrajući da su pogrešno dvostruko vrednovane jedne te iste okolnosti (izravna namjera i visina protupravno pribavljene imovinske koristi), budući da se ujedno radi o konstitutivnim obilježjima inkriminiranog joj kaznenog djela zluporabe položaja i ovlasti. Smatra da je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio "nisku razinu povrede zaštićenog dobra" i to što za sebe nije pribavila protupravnu imovinsku korist (koje je prvostupanjski sud inače cijelio kao olakotne). Ujedno, prigovara da je

prvostupanjski sud dalje propustio olakotno cijeniti neosuđivanost i disciplinirano ponašanje tijekom postupka uz redovnu nazočnost na raspravama unatoč visokoj životnoj dobi, pandemiji i potresu.

98. Ovaj drugostupanjski sud razmotrio je naprijed iznesenu suprotstavljenu žalbenu argumentaciju stranaka te po prvostupanjskom sudu pojedinačno utvrđene kazne zatvora i izrečenu jedinstvenu kaznu zatvora optuženom N. V., kao i izrečenu kaznu zatvora optuženoj Z. P. i ocijenio da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio i ocijenio sve okolnosti na strani oboje optuženika i ta utvrđenja nisu s uspjehom osporena žalbama.

99. Već je ranije odgovoreno kako je prvostupanjski sud dao dostatno obrazloženje za izbor vrste i mjere kazne za svakog od optuženika (N. V. i Z. P.), polazeći od stupnja krivnje u širem smislu i svrhe kažnjavanja, pravilno utvrdivši i ocijenivši sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža upravo na način propisan kaznenim zakonom poštujući sadržaj općeg pravila i načela individualizacije kazne.

100. Protivno tvrdnjama optuženog N. V., ali i žalbenoj argumentaciji USKOK-a, prvostupanjski sud je u pogledu svih kaznenih djela pravilno utvrdio i potom adekvatno valorizirao sve okolnosti mjerodavne za odluku o kazni za svako pojedino djelo te je pravilno odmjerio jedinstvenu kaznu.

100.1. Optuženom N. V. prvostupanjski sud je u pogledu pojedinačnih kaznenih djela pod točkama 1., 2., 3., 4. i 5. izreke pobijane presude otegotnim cijenio stupanj krivnje, jači stupanj povrede zaštićenog dobra, negativne pobude iz kojih su počinjena inkriminirana mu kaznena djela koja su u konačnici usmjerena na pribavljanje znatne protupravne imovinske koristi radi omogućavanja njemu i njegovoj obitelji luksuznog i lagodnog života.

100.2. Protivno stavu žalitelja, opravdano je prvostupanjski sud u skladu s odredom članka 47. KZ/11. (isto i članak 56. KZ/97.) kao polazište za izbor vrste i mjere kazne u pogledu pojedinačnih kaznenih djela uzeo, između ostaloga i stupanj krivnje. Prvostupanjski sud je pravilno ocijenio da je stupanj krivnje maksimalan, jer je optuženik postupao s izravnom namjerom, bio ubrojiv i imao punu svijest o protupravnosti.

100.3. Dakle, pravilno polazeći od stupnja krivnje, a ne kako to pogrešno tvrdi žalitelj, samo od jednog od elemenata krivnje (izravna namjera), prvostupanjski sud u tom kontekstu pravilno valorizira način počinjenja kaznenih djela, visinu pribavljene koristi (25.598.394,52 kune u protuvrijednosti 3.397.490,81 EUR-a) i počinjene štete za ... (35.125.862,00 kuna u protuvrijednosti 4.662.003,05 EUR-a), što predstavlja ostvarenje kvalifikatorne okolnosti inkriminiranih mu kaznenih djela pod točkama 1. i 2. izreke. S obzirom na visinu imovinske koristi i štete evidentno je da se radi o iznadprosječnoj visini imovinske koristi i štete, odnosno iznosima koji višestruko premašuju granične vrijednosti za utvrđenje kvalifikatorne okolnosti, visine znatne imovinske koristi i štete velikih razmjera te su stoga, i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, ove okolnosti pravilno cijenjene otegotnima. I iznosi imovinske koristi pribavljene kaznenim djelima pod točkama 3 – 5 prelaze iznose

znatne imovinske koristi potrebne za ostvarenje tih kaznenih djela (199.000,00 kuna, 348.340,00 i 238.400,00 kuna).

100.4. Osnovano je prvostupanjski sud cijenio i primjereno vrednovao kao otegotno optuženiku da je kaznena djela počinio na visokoj i odgovornoj funkciji kao čelna osoba ..., što djelima daje teži značaj. To, protivno žalbi optuženog N. V., ne znači i dvostruko vrednovanje iste okolnosti koja ujedno čini obilježje kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti.

100.4.1. Optuženi N. V. je kaznena djela iz točki 1. do 4. počinio kao predsjednik ..., a kazneno djelo iz točke 5. kao predsjednik uprave K.

100.4.2. Treba međutim opet naglasiti da je optuženik i prije i tijekom inkriminiranog razdoblja imao veliki stručni i moralni autoritet utemeljen na njegovim visokim funkcijama i zbog toga uživao iznimno povjerenje stručne i opće javnosti, odnosno svih građana R. H. Da je optuženik toga itekako bio svjestan potvrđuje i činjenica da se tijekom inkriminiranog razdoblja (2009.) kandidirao kao nezavisni predsjednički kandidat za Predsjednika R. H. Notorno je da obnašanje visokih javnih funkcija podrazumijeva najviši moralni standard i najviši stupanj odgovornosti za upravljanje javnim institucijama i javnim novcem. Kako su optuženiku inkriminirana postupanja u svojstvu Predsjednika ... kao ugledne i javno poznate osobe koja rukovodi uglednom gospodarskom institucijom, prema njemu, kao javnoj osobi, društvena zajednica ima znatno veća očekivanja u odnosu na poštivanje pravnog poretka nego prema drugim građanima te je stoga i intenzitet povređivanja zaštićenog dobra viši, budući da je optuženik inkriminiranim mu zlouporabama kao ključna odgovorna osoba u hijerarhiji ... imao izuzetno široke poslovne i financijske ovlasti upravljanja i raspolaganja javnim novcem prikupljenim iz obveznih članarina gospodarskih subjekata u R. H.

100.4.3. Naime, između mnogobrojnih zadataka ... treba istaknuti zadaće u pogledu procjene mogućnosti i uvjeta gospodarskog razvoja i unapređivanja razvoja poduzetništva (članak 3. Zakona o HGK), a njezin predsjednik je zastupa te je odgovoran za zakonitost njenog rada (članak 9. Zakona o HGK). Upravo zbog toga zlouporaba položaja i ovlasti od strane predsjednika ... zaslužuje veću osudu društva, nego li zlouporabe koju mogu počinuti drugi djelatnici koji također imaju svojstvo službene osobe (usporedi, *mutatis mutandis*, VSRH I KŽ-904/2005.). Isto vrijedi i za djelo pod točkom 5. koje je optuženik počinio u svojstvu predsjednika uprave trgovačkog društva K. Iz toga slijedi da je prvostupanjski sud rukovodne funkcije optuženika adekvatno vrednovao. Prema tome, nije u pravu niti USKOK koji smatra da je toj okolnosti trebalo dati još veći značaj od onoga koji je dao prvostupanjski sud.

100.5. Ističući svoju neosuđivanost (opet samo kao jednu od okolnosti po kojoj se procijenjuje prijašnji počiniteljev život), žalitelj N. V. smatra da prvostupanjski sud neopravdano ignorirao značaj te činjenice kao redovne olakotne okolnosti. Suprotno tome, optuženik je visokoobrazovana (diplomirani ekonomist) i javno eksponirana osoba koja je obnašala visoke i odgovorne funkcije. Kada se ima u vidu ukupnost svih okolnosti kojima je određen prijašnji počiniteljev život kao jedan od kriterija za utvrđivanje olakotnih okolnosti, pa tako da je prije inkriminiranog razdoblja (1993). obnašao funkciju ministra gospodarstva vlade R. H. te bio dugogodišnji Predsjednik uprave ..., pravilno prvostupanjski sud smatra da se u odnosu na njega

neosuđivanost logično pretpostavlja i očekuje i da nema onaj značaj koji joj pridaje optuženik. Uz ostalo, pravilno prvostupanjski sud cijeni otegotnim značajan intenzitet povrede zaštićenog dobra koji je posebno izražen kod kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti zbog isključivo lukrativnih motiva za osobno obogaćenje, čime se značajno obezvređuju temeljne društvene vrijednosti i zbog čega građani gube povjerenje u pravnu državu.

100.6. Optuženik je obiteljski čovjek i otac troje odrasle djece, međutim po ocjeni ovog drugostupanjskog suda ne radi se o okolnostima koje bi trebalo posebno cijeliti olakotnima i koje bi imale utjecaj na blaže kažnjavanje. Takva okolnost nije ni aktivno sudioništvo u Domovinskom ratu i odlikovanja i priznanja koja je stekao tijekom obnašanja visokih javnih funkcija, jer se po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, od takvih osoba ne očekuje da čine kaznena djela, a pogotovo ne da se, zloupotrebjavajući povjerene im visoke, odgovorne i javne funkcije, beskrupulozno bogate, posebice na račun i na štetu financija ..., a koje počivaju na obveznom plaćanju komorskih doprinosa i članarina (članak 20. Zakona o HGK).

100.7. Neopravdano optuženik traži da se protek vremena od počinjenja djela i korektno ponašanje tijekom vođenja kaznenog postupka vrednuje kao olakotna okolnost, jer je korektno držanje pred sudom očekivano ponašanje na koje je svatko obvezan zakonom pa mu ne treba davati značaj prilikom odmjeravanja kazne. Ocjena je ovog drugostupanjskog suda da niti protek vremena, kojem optuženik nije pridonio, ne treba cijeliti u okolnostima ovog predmeta olakotnim niti je opravdano, zbog proteka vremena od vremena počinjenja izreći blažu kaznu.

100.8. Osim toga, način počinjenja kaznenih djela, njihova vremenska i strukturna povezanost, dugotrajnost i brojnost inkriminiranih mu radnji u pogledu svih kaznenih djela (iz točaka 1., 2., 3., 4., 5.) dodatno upućuju na izraženu znatnu upornost kriminalne volje koju je optuženik manifestirao kroz dulje vremensko razdoblje tijekom kojeg je grubo iskorištavao svoj položaj čelne osobe ... za pribavljanje znatne protupravne imovinske koristi, a što je prvostupanjski sud primjereno vrednovao, pa stoga nije u pravu USKOK da su ove konkretne okolnosti podcijenjene.

100.9. Dakle, Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, prihvaća ocjenu prvostupanjskog suda o svim utvrđenim okolnostima koje utječu na odabir vrste i visine kazne.

100.10. Prema tome, ovaj drugostupanjski sud nalazi da su pojedinačne kazne zatvora koje su utvrđene optuženom N. V. za pojedina kaznena djela adekvatne (pa tako i kazna iz točke 3. izreke koju žalitelj N. V. neopravdano smatra prestrogom). Stoga je prihvatio kao utvrđenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci za kazneno djelo iz članka 333. stavka 1. KZ/97. opisano u točki 1. izreke. Isto tako smatra adekvatnim kaznu zatvora u trajanju od pet godina za kazneno djelo iz članka 291. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11. opisano u točki 2. izreke, u trajanju od jedne godine i šest mjeseci za kazneno djelo iz članka 291. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11. opisano u točki 3. izreke, u trajanju od dvije godine za kazneno djelo iz članka 291. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11. opisano u točki 4. izreke i u trajanju od dvije godine za kazneno djelo iz članka 246. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11. opisano u točki 5. izreke.

100.11. I jedinstvena kazna kakvu je izrekao prvostupanjski sud, protivno tvrdnjama oba žalitelja, odgovarajuća je ličnosti optuženika (višestrukog počinitelja kaznenih djela ostvarenih na rukovodnoj funkciji) i počinjenim djelima u njihovoj ukupnosti (koje karakterizira vremenski kontinuitet i struktura inkriminiranih radnji radi osobnog bogaćenja), zbog čega nalazi da je jedinstvena kazna zatvora u trajanju od osam godina adekvatna i da će se njome ostvariti ciljevi specijalne i generalne prevencije. Ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje, respektirajući sve utvrđene okolnosti koje utječu na vrstu i mjeru kazne, da nije opravdano optuženom N. V. odmjeriti blaže, niti strože pojedinačne, niti blažu, niti strožu jedinstvenu kaznu zatvora.

101. Protivno tvrdnjama optužene Z. P., kao i protivno tvrdnjama USKOK-a, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio i potom adekvatno valorizirao sve okolnosti mjerodavne za odluku o kazni na koju je osudio optuženu Z. P.

101.1. Kako žaliteljica Z. P. sadržajno iznosi slične prigovore i argumente kojima pobija odluku o kazni kao i žalitelj N. V., valja uputiti na već dane odgovore u pogledu stupnja krivnje.

101.2. Optuženoj Z. P. prvostupanjski sud je u pogledu kaznenog djela iz točke 2. izreke osnovano kao otegotno ocijenio stupanj krivnje, njezino svojstvo čelne osobe ... koja je u ovlastima izjednačena optuženom N. V. i koja je po logici njezina radnog mjesta u svakom trenutku morala biti upoznata s ključnim financijskim informacijama vezanima uz konkretne projekte, te je inkriminirane joj radnje zlouporabe položaja i ovlasti počinila kao pročelnica/predstojnica Ureda predsjednika (optuženog N. V.). S obzirom na poziciju u hijerarhiji ... optuženica je koristila svoj neosporni autoritet i stečeni poslovni ugled unutar ... radi realizacije koruptivnog plana grupe te time u konačnici podređene joj suradnike izložila neugodnostima u radnoj sredini, a optužene J. M. i J. M. i kaznenom progonu.

101.3. Iako je žaliteljica u pravu da je jačinu povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra trebalo vrednovati s obzirom na opseg štete odnosno visine pribavljene imovinske koristi pa da očito nije riječ o "niskoj razini povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra..." kako je to utvrdio prvostupanjski sud, to samo po sebi nije osnova za drugačije odmjerenje kazne. Naime, u okolnostima ovog predmeta u kojem je nedvojbeno riječ o visokoj razini povrede zaštićenog dobra, ispravno je prvostupanjski sud činjenicu da žaliteljica počinjenjem kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti sebi osobno nije pribavila imovinsku korist ocijenjeno olakotnim.

101.4. Dakle, u odnosu na optuženu Z. P. prvostupanjski sud je adekvatno ocijenio sve utvrđene olakotne i otegotne okolnosti važne za proces individualizacije kazne te je, imajući u vidu način počinjenja kaznenog djela uz evidentno manju kriminalnu količinu u protupravnom postupanju i njezin prijašnji život i život nakon počinjenja djela, izrekao primjerenu kaznu kojom će se postići svrha kažnjavanja predviđena zakonom.

101.5. Prema tome, prvostupanjski sud je adekvatno ocijenio sve utvrđene olakotne i otegotne okolnosti važne za proces individualizacije kazne te je imajući u vidu stupanj krivnje optuženice i svrhu kažnjavanja izrekao adekvatnu kaznu optuženoj Z. P.

102. Stoga, za zaključiti je da protivno žalbenoj argumentaciji svo troje žalitelja nema mjesta ni blažem ni strožem kažnjavanju.

103. Slijedom svega iznesenog, a budući da ispitivanjem pobijane presude nisu nađene druge povrede zakona iz članka 476. stavka 1. ZKP/08., na čije postojanje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, to je na temelju članka 486. stavka 1. i članka 482. ZKP/08. odlučeno kao pod točkama I – V izreke ove odluke.

U Zagrebu, 28. studenog 2023.

Predsjednik vijeća:
Željko Horvatić, v.r.